

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

(Παρά τῆ Πύλῃ τῆς ἔργου Ἰσθ. 420)

1863.

Γ. Π.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΤΟΜΩ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ τῶν συγχερόνων τῆς Γερμανίας ποιητῶν (Ἑβρῆϊκος ἔϊνος) 3. 33. 65. 97. 129.

Περὶ τῶν συγχερόνων τῆν Ἑλλάδος ποιητῶν καὶ συγγραφέων. Ἀλέξανδρος Πούτσος. 669. 493. 225. 257.

Περὶ Ὀσσαινοῦ καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομέ-
νων ποιήσεων. 417. 525.

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ.

Περὶ Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ. 46.

Διάλογος περὶ ἐπιβροῆς τῆς μουσικῆς. 48. 81.
442. 450.

Ὁ Βάγνερ καὶ ἡ μουσικὴ αὐτοῦ ἀναμόρφωσις.
485.

Οἱ γραφικὴ παρὰ τῆς ἀρχαίας. 247. 295.
364. 397.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Τὸ Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν 73.

Οἱ παρὰ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Τριάδος ἀνορυχ-
θέντος τάφοι. 284.

Ἀρχαιολογικά. 434.

Περὶ τῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἀνευρεθέν-
των ἀναγλύφων. 473.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Ἱστορικὴ μελέτη περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀ-
λώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. 586. 619.

Ἀγγλοδανικὸς πόλεμος, ὁ Βερνστάργκ καὶ ὁ
Νέλιων. 644. 684.

Αἱ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ἁγίας Γῆς γενόμε-
ναι σταυροφορίαι. 747. 737.

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

Ζωϊκὸς μαγνητισμὸς. 479. 240.

Ἀστρονομικαὶ τῶν ἀρχαίων γνώσεις. 442. 455.
503.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ὀλίγα περὶ Κοπενάγης. 326.

Νῆσος Πάτμος 385. 426.

Περὶ Νισύρου. 484.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ἀλφρέδος Μυσσέ. 43.

Βικέντιος Βελλίνης. 45.

Ὁράτιος Βερνέ. 78.

Φραγκίσκος Σατωβριάν. 109.

Ἀλέξανδρος Οὐμβέλδ ε. 149.

Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος. 182.

Οὐάλτερ Σκῶτ. 213.

Μιλβουά. 238.

Βύργερ (Rürger). 274.

Λόρδος Πάλμερστον. 333.

Σαιν-Ζούστ. 394. 449.

Ὀλιβιέρος Κρόμβελ. 462.

Εὐγένιος Δελακροά. 489.

Μαρτίνος Λούθηρος. 748.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ὁ Ἐρνάνης. 20. 53.

Τὸ ὄρφανό. 22.

Ἐκείνη. 55.

Ἡ Μύρτω καὶ ἡ Δάφνη. 55.

Ἡ ἄγνωστος. 83.

Ἡ Μοῦσα Φωμοζήτης. 84.

Εἰς τὸ Λεύκωμα νέου ποιητοῦ. 115.

Ἡ Δυστυχία. 146.

Τὸ Φάσμα τῆς πρώτης ἐρωμένης. 147.

Ἄσμα παράφρονος 154.

Ἀδν-Ζουάν. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Βύρωνος 155.

Εἰς ξηρὸν βόδον τῶν Ἀθηνῶν. 156.

Εἰς τὸ Λεύκωμα τοῦ Φίλου Α. Β. νέου ποιητοῦ
ἀποδημοῦντος εἰς Γερμανίαν. 156.

Ἡ μόνωσις, ἐξ ἀρεσκότου μεταφράσεως τῶν
ποιητικῶν μελετῶν τοῦ Λαμαρτίνου. 190.

Πρὸ τῆς Παναγίας. 246.

Οἱ ἀδελφοί, ποίημα Παύλου Ἐϋσίου. 242.

Ἀναμνήσεις τῆς Αἰδελεβέργης. 281.

Εἰς ἐν βόδον (Πρώτη Μαῦν). 282.

Ἡ Εὐα (Sonnet). 325.

Τὰ θαύματα τῆς ἐπιστήμης. 325.

Ἡ ἀηδῶν τοῦ Βοσπόρου. 326.

Ἡ πιστὴ ἐρωμένη. 345.

Ὁ Χρόνος. 377.

Μητρικὴ τύφλωσις. 377.

Ἐλεγεία, τὸ ὄνειρόν μου. 441.

Ὁ Περθενικὸς ἔρως. 442.

Ἡ διανομὴ τῆς γῆς. (Κατὰ τὸ Γερμανικὸν τοῦ
Schiller). 564.

Ὁ Κλεινίας. 626.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ἀλῆ Πασά. 56.

Παραμονή, δράμα εἰς πράξεις πέντε. 88.

Κωνσταντινούπολις. 117.

Ἐκδοσις τῶν ἀπάντων τοῦ Λαμαρτίνου. 158.

Στίχοι Δημητρίου Βικέλα 282.

Φειδίτας καὶ Περικλῆς. Οἱ τάφοι τῆς Ἀργολίδος.
564.

Μῦθοι τοῦ Λαφονταίνου ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. 727.

Τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὰς γενικὰς γνώ-
σεις. 759.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Χειμερινὴ διατριβὴ ἐν Ἀθήναις. 9. 43.

Περιήγησις εἰς Βρασιλίαν. 236.

Ἀπὸ Νοεβράκου εἰς Νέαν Ἀδρηλίαν Ἄρθρον
δεύτερον. 426.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Ἐκδρομὴ εἰς Πόρον. 140. 167. 202.

Ὁ Ταγματάρχης Δαργινκούρτ. Ἐπεισόδιον τῆς κατα τὸ 1854 Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως. 232. 262. 299.

Ἡ Ἀλκυών. 290. 328. 360. 440.

Οἱ Ἐπαίται τῆς Ρώμης. 322. 358.

Ὀκτώ ἀπὸ ἐννέα. 353.

Στρατέλλας, ἢ ἡ ἐκδικησις. 380.

Ἑβραϊκὰ διηγήματα. 384. 412. 476. 551.

Ἡ ὑπογονθρία ἢ ἡ κοιλὰς τοῦ Ἀωτερβρούνου. 388. 420. 461.

Ὁ ἰατρὸς τῶν πτωχῶν. 427. 452.

Πατὴρ ἀνατροφῆς. 485.

Ἡ ἀξία τῆς ζωῆς. Ἱστορία ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων εὐγενοῦς τινος Βρετανοῦ. 520.

Σελεστίνη. 559. 583.

Τὰ δυσάρεστα τῆς δόξης. Ἱστορία ἀνέκδοτος τοῦ Γ'. αἰῶνος. 591.

Ὁ Ναπολέων καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰβητῶ, ἢ ὁ γδοήκοντα τρία μακροβλεῖα καὶ μικρὸς τάφος. 615.

Οἱ ἐκ παιδῶν μνηστευθέντες. 620. 645. 679.

Εἰς πολιτικὸς φυλακισμένος ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας. 656.

Ἡ ἀνθοδέσμη τῆς κυρίας Πρεβῶ. Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν αὐτοπωλῶν. 687. 743.

Ὁ τέταρτος. 709. 756.

Τὸ μελετηθὲν ἔγγραφο. 723.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

Αἱ δύο ἐρωμέναι. 7. 37. 68. 101. 138. 177. 206. 228.

Χαριτίνη. Ἀποσπάσματα ἀνεκδότου μυθιστορήματος. 41.

Ἡ μυστηριώδης συμμορία. 305. 337. 369. 401. 433. 465. 505. 537. 569. 604. 632.

Αἱ ἐπαδοὶ τοῦ Ἰηοῦ. 665. 695. 729. 761.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Πρόλογος 1.

Τὸ μαγικὸν στερεοσκόπιον. Πολύμορφος σάτυρα. 107.

Ζέφυρος. Εἰκὼν τοῦ K. Voillemot. 114.

Θαυματοποιία. Ἄγνωστος μαθητής. 121.

Ἐπιστολαὶ περὶ μαγείας. Πρώτη 156. Δευτέρα καὶ τρίτη. 194. 216.

Ἀγγελία τῆς Διευθύνσεως τῆς Χρυσαλλίδος. 289.

Θάνατος Ἀλεξάνδρου Σούτσου. 379.

Ἐπιστολὴ Ἀγγ. Σ. Βλάχου πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Χρυσαλλίδος. 596.

Περὶ μαγείας καὶ ὑπερφυσικῶν φαινομένων. 673.

Τίμη τρόπον γράφονται τὰ μυθιστορήματα. 691. 743.

Τὰ ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ ἐκτεθέντα τοῦ ἔτους τούτου διαγωνίσματα. 695.

Παρί πάγωνος. 705.

Δεκαπενθήμερον. 321. 346. 378. 409. 447. 480. 631.

Ἡ ἔνωσις τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. 498. 514. 545. 577.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΑ ΚΛΕΙΔΟΥΜΒΑΛΟΝ.

Στῶν ψαρῶν τὴν ὀλόμαυρη κτλ. 350. 383.

Ἦμνος εἰς τὸν βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον Α'. 535.

Πόλκα μαζούρα τὸ «Γαλαξείδιον». 638.

Θέατρον. Μουσικὴ ἐπιθεώρησις. 22. 59. 85.

Μωσαϊκόν. 25. 62. 90. 120. 157. 192. 218.

254. 283. 304. 568. 630.

Ποικίλα. 26. 63. 95. 128. 159. 221. 287.

323. 448. 479. 567. 629. 664. 695. 728.

Ἐπιφυλλίς. 28. 90. 123. 218. 251. 327.

348. 444. 531. 660.

Αἰρίγματα. 32. 64. 96. 128. 160. 192. 224.

256. 288. 328. 382. 416. 448. 728. 760.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ἀλφρέδος Μυσσέ. 13.

Ἐξήτικος ἔϊνος. 40.

Βικέντιος Βελλίνης. 45.

Ὁράτιος Βερνέ. 78.

Διονυσιακὸν Θέατρον. 80.

Φραγκίσκος Σατωβριάν. 108.

Ζέφυρος. 420.

Ἀλέξανδρος Οὐμβόλδος. 149.

Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος. 182.

Οὐάλτερ Σκῶτ. 249.

Μιλβουά. 239.

Βύργερ (Rüger) 274.

Λόρδος Πάλμερστον. 333.

Σαίντ-Ζούστ. 395.

Εἰκὼν ἀναγλύφου ἀνευρεθέντος παρὰ τὴν ἁγίαν

Τριάδα. 432.

» » » ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ » 473.

Εὐγένιος Δελακροά. 490.

Εἰκὼν ἀναγλύφου ἀνευρεθέντος ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ. 631.

Ἡ ἐν τῇ πρωτευούσῃ εἰσοδος τοῦ Βασιλέως

Γεωργίου διὰ τῆς παρὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα ἀνευρεθείσης ἀψίδος. 661.

Τὸ ἐν Ἀελλοῖς μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἡ

Πυθία ὑπὸ τρίποδος. 695.

Εἰκὼν ἀναγλύφου ἐκ τῶν παρὰ τῇ ἁγίᾳ Τριάδι

ἀνευρεθέντων. 759.

Σημείωσις. Οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦν τὰς σελίδας.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ—ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ—ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ΤΟΜΟΣ Α'.

| 4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. |

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 1.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Δεκεμβρίου 1862.

ΠΑΡΧΕΙ μεγάλη ὁμοιότης μετὰ τὸν πρῶτον ἀριθμὸν ἡμερησίου καὶ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς ἔραστοῦ· ἢ αὐτὴ στενωχωρία, ἢ αὐτὴ ἀνησυχία, καὶ πολλάκις, ἢ αὐτὴ μεταμέλεια. Θέλει τύχει καλῆς ὑποδοχῆς ἢ ἐπιστολῆ μου; ἢ ἡμερησί μου θέ-

λει εὐαρεστήσει;—χιλιάκις ἀπευθύνει τις εἰς ἑαυτὸν τὰς ὀδυνηρὰς ταύτας ἐρωτήσεις, καὶ πάντοτε μετὰ νέου φόβου, πρὶν ἀποστείλῃ τὴν τρυφερὰν ἐπιστολήν, πρὶν ἐκδώσῃ τὸν πρῶτον ἀριθμὸν. Τῷ ὄντι, τί νὰ εἴπῃ τις ἵνα πιστευθῇ παρ' ἐκείνης; πῶς νὰ γράψῃ ἵνα ἀναγνωσθῇ παρ' αὐτοῦ;—Ἐκείνη καὶ Αὐτὸ, ἢ γυνὴ ἢ ἀγαπᾶς, τὸ κοινὸν τὸ ὅποιον φοβεῖται. —Φεῦ! μίαν καὶ μόνην λέξιν δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὁ ἔραστης ἀγαπῶ, ὁ δημοσιογράφος ἡπόσχηται· ἀλλ' αἱ λέξεις αὗται εἶναι ἀρχαῖαι ὡς ὁ κόσμος καὶ ὡς αὐτὸς ἀπατηλαί. Ἡ πρώτη λέξις ἔρωτος, ἢ πρώτη ὑπόσχησις εὐτυ-

χίας, δὲν ἀντήχησαν ὑπὸ τοὺς λειμῶνας τῆς Ἑδέμ; ἀλλὰ ψευδεῖς, ἀπέβησαν οἱ ὄρκοι τοῦ ἔρωτος, καὶ ψευδεῖς αἱ ὑποσχέσεις τῆς εὐτυχίας. Καὶ ὁμως ἐξακολουθοῦμεν πάντοτε ἀγαπῶντες, δὲν ἔχει οὕτω, κυρία; καὶ ὁμως δὲν ἐβαρύνθημεν ἐκδίδοντες ἡμερησίου, δὲν ἔχει οὕτως, ἀναγνώστα;—Ἡ Ἑλπίς, θεότης ἄστατος, ἀπατηλῶς μειδιῶσα, δὲν ἔπαυσε νὰ κεντᾷ τὴν καρδίαν τοῦ ἔραστοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ δημοσιογράφου.

Ἄς κάμωμεν, ὅτι τόσοι ἄλλοι ἔκαμαν, εἵπομεν καὶ ἡμεῖς, ἐνδίδοντες εἰς τὸ μειδιάματός, καὶ ἡ Χρυσάλλις ἐφάνη· γνωρίζομεν ὅτι εἶναι ἀκόμη ταπεινὴ κάμπη, ἀλλ' ἡ ὑποστήριξις ὑμῶν θέλει τὴν καταστήσῃ ἀληθῆ χρυσάλλιδα, καὶ εἰς ὑμᾶς θὰ ὀφείλωνται τὰ ὠραία τῶν πτερύγων τῆς χρώματα, εἴαν ποτε ἀποκτήσῃ.

Τί ὑπόσχηται ἡ Χρυσάλλις σᾶς τὸ εἶπεν ἡδῆ. Τὸ πρόγραμμα αὐτῆς εἶναι σύντομον, καὶ περιέχεται εἰς τρεῖς μόνον λέξεις, τὸν προσφιλεῖ τοῖς θεοῖς ἀριθμὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζει ὅτι θὰ τὸν τηρήσῃ τὰ πομπώδη προγράμματα εἶναι ἐνίστα ἀπατηλὰ ὅπως τὰ ῥόδα καὶ τὰ κρίνα τῆς μορφῆς πολλῶν θυγατέρων τῆς Εὐδᾶς.

Φιλολογία, Καλλιτεχνία, Ποικίλα ἰδοῦ...

— Ἄλλὰ . . .

— Μὲ διακόπτετε, Κυρία, καὶ ἐνοῶ διατί· ἡ λέξις *Φιλολογία*, τόσον κηλοῦσα τὴν ἀκοήν, ὁμολογήσατέ το, σὰς τρομάζει ὀλίγον, διότι ἔγινε τόση κατάχρησις τῆς δυστυχοῦς ταύτης λέξεως . . . καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμεῖτε πρῶτον νὰ μάθητε καλῶς περὶ τίνος πρόκειται.

Οὐδὲν δικαιότερον, διότι τὸ ὠραῖον φύλον τὸ ἔποτον κακολογοῦμεν συχνα, διότι κακολογοῦμεν πάντοτε ὅ,τι ἀγαπῶμεν — ἀπέκτησε δικαιώματα ἀπαράγραπτα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῶν Γραμματίων, τὴν ἀριστοκρατικώτεραν τῶν δημοκρατιῶν. Καὶ τὸ λέγω μὲ λύπην, μὲ αἰσχύνην σχεδὸν, τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς φιλολογίας, τὸ ὅποιον λαλεῖ εἰς τὴν καρδίαν, συγκινεῖ, ἐκμεθεῖ καὶ ἐκθαμβοῖ, τὸ ὅποιον φέρει τὸν βεβασμὸν καὶ ἀνοίγει ἐνώπιόν μας οὐρανόθεν ὀρίζοντας εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικὸν ἔργον τοῦ φύλλου σας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν ἐδῶ ὀνόματα ἐνδοξα, τὰ ὅποια ἕκαστος γνωρίζει καὶ προφέρει μετ' ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ. Ἐν καὶ μόνον ὄνομα ἀρκεῖ ὅτε, πρό τινων ἐτῶν, νεοφανές τι βιβλίον συνεχίνει τοὺς Παρισίους, τὴν παγκόσμιον ταύτην λέσχην, — μὲ ἄγνωστον εἰσέτι ψευδώνυμον συγγραφέως, ὁ Γουσταῦος Πλάνς, ὁ διάσημος κριτικὸς εἶπε· «Γυνὴ βεβαίως ἔγραψε τὸ βιβλίον αὐτό.» Τὸ βιβλίον ἦτον ἡ *Λαίλια*, καὶ τὸ ψευδώνυμον *Γεώργιος Σάνδ*.

Ὅχι! Ὅχι! ἄς μὴ σὰς τρομάξωσιν αἱ τρεῖς λέξεις τοῦ προγράμματός μας, μὴ τις θεωρήσετε ὡς τὰ μυστικά λόγια *μαρὲς, φαρὲς, θεκέλ'* ἰδέτε τὰς ἐξεναντίας μὲ μειδίαμα ἐμπιστοσύνης, διότι ἔχομεν τοὺς αὐτοὺς πόθους, τὰς αὐτὰς συμπαθείας, καὶ ἀγαπῶμεν ὅ,τι ἀγαπάτε . . . ἐνοεῖται ὅ,τι πρόκειται περὶ φιλολογίας.

Βεβαίως διὰ μερικὸς καλοὺς ἀνθρώπους ἡ φιλολογία εἶναι ἡ τέχνη ἢ διδάσκουσα ποῦ πρέπει νὰ τίθενται τὰ κόμματα καὶ θεωροῦσα ὡς *casus belli* πᾶσαν παράλειψιν τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ κανόνος — εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἢ διδάσκουσα τὴν χρῆσιν τοῦ ἴνα καὶ τοῦ ὅπως, τῶν βεβασμῶν πυροβόλων τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολέμου· ἐνὶ λόγῳ ἡ γηραιὰ γραμματικὴ ἢ προκαλοῦσα εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ῥημάτων διὰ τῆς βαναυσωτέρας τῶν λέξεων, τοῦ τύπτω, ἐνῶ τοῦλάχιστον ἡ γαλλικὴ ἀβρότης μεταχειρίζεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν λέξιν *aimer* καὶ ἰδοὺ διατί ἡ γραμματικὴ εἶναι ὑποφερτὴ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀνυπόφερτος ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλ' οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἱ μεταβάλλοντες τὴν φιλολογίαν εἰς κομματολογίαν, ἀπατῶνται καὶ

ἐκλαμβάνουσι τὰς στήλας τοῦ οἰκοδομήματος ὡς τὸ κυρίως οἰκοδόμημα.

Δι' ἡμᾶς, φιλολογία εἶναι πᾶν πρᾶγμα *λεγόμενον καλῶς*, εἴτε πεζῶς, εἴτε ἐμμέτρως — εἶναι τὸ μυθιστόρημα, ἡ ἀνατομία τῶν παθῶν ἢ τῶν ἠθῶν ἢ ἀπεικονίσις — ὅταν ἡ σμίλη εἰσέρχεται μόνον εἰς τὰς καλὰς χώρας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ὅταν ἡ γραφίς τρέφῃ βαθὺ σέβας πρὸς τὴν αἰδῶ — εἶναι τὸ διήγημα, φιλολογικὸν ἄθος ἀναφυὲν ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Τροσκάνῃ ἰδίως, τὸ διήγημα ὁπερ ἔπλασεν ὁ Βοκκάκιος ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων λόφων τοῦ Φιέζολε, ὅταν ὁ λοιμὸς ἐμάστιζε τὴν Φλωρεντίαν, καὶ ὅπερ ἡ Μαργαρίτα τοῦ Βαλοῦ, — ἡ *Μαργαρίτα τῶν Μαργαριτῶν*, ὡς τὴν ἀπεκάλεσε ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, Φραγκίσκος ὁ Α', μετεφύτευσε ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ *Ἑπταήμερου* τῆς — εἶναι ἡ περιήγησις, ὅταν δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαιώματα τῆς γεωγραφίας καὶ ζατιτικῆς — εἶναι ἡ ἐπιφυλλίς, εἶδος φιλολογίας, ἐξαιρέτως γαλλικὸν, τὸ ὅποιον ἔπλασε γυνὴ θελκτικὴ, συνενοῦσα εἰς τὰ συγγράμματά της τὰ θέλητρα διανοίας ἀβροτάτης μὲ τὰ εὐγενέστερα τῆς καρδίας αἰσθήματα, καὶ λαλοῦσα ἐπίσης ἐπιτυχῶς τὴν συνήθη γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν θεῶν — τὴν ποίησιν — ἡ Κ. Αἰμιλία Γιραρδίνου, ἀναρπαγεῖσα τόσον προῶρως ἀπὸ τὸν φιλολογικὸν κόσμον — ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ φιλολογία εἶναι δι' ἡμᾶς, τὸ ἄθος, τὸ μῦρον πάσης νεκρᾶς ἢ ζώσης γλώσσης. Ἄλλ' ἐπειδὴ θέλομεν νὰ ζήσωμεν, καὶ νὰ ζήσωμεν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνός μας, θὰ ὁμιλήσωμεν κυρίως ἐδῶ περὶ τῶν νεωτέρων φιλολογιῶν, περὶ τοῦ Ἑρρίκου Εἴνου, τοῦ Ἀλφρέδου Μουσσῆ, τοῦ Νικολίνου, τοῦ Γκιουόρράτση, τοῦ Γκιούστη, καὶ θὰ προσηλωθῶμεν εἰς ὅ,τι ζῆ, αἰσθάνεται καὶ κινεῖται!

Ἡ τέχνη, δὲν ὑπάρχει πλέον, ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Γιότου καὶ τοῦ Κιμαβούε, εἰς τοὺς βυζαντινοὺς ναοὺς, ἀλλ' εἰς τὰς μητροπόλεις τῆς Δύσεως, εἰς τὰ Μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς Παγκοσμίους Ἐκθέσεις· ἐκεῖ λοιπὸν θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ὀδηγήσωμεν ὑμᾶς, εἰς τὸν βαρυνθῆτε νὰ μᾶς ἀκολουθήσητε.

Ἡ μουσικὴ δὲν εἶναι τέλος, ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Λούλλη, ὅστις κατέθελε τὴν Κυρίαν Σεβινιῆ, ἡ τέχνη ἢ παράγουσα ἀσθενεῖς τινὰς μελωδίας· εἶναι ἐπιστήμη, ἔχουσα ἰδίαν ἱστορίαν, καὶ φιλολογίαν ἰδίαν· ἡ μουσικὴ ἔπεται ἀμέσως μετὰ τὴν ποίησιν εἰς τὴν αἰσθητικὴν κλίμακα τοῦ Ἐγγέλου, καὶ εἶναι μία ἐκ τῶν ἀναγκῶν, εἶναι ὁ ἐπιούσιος ἄρτος τῆς ψυχῆς τῶν πολιτισμένων λαῶν.

Παρήλθε, καὶ παρήλθεν ἀνεπιστρεπτὴ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἀπηγορεύετο τοῖς ὑποκριταῖς νὰ θάπτονται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἢ ἐν τοῖς κοιμητηρίοις, καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐθεώρουν προσβολὴν νὰ δειπνήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', μετὰ τοῦ Μολιέρου. Σήμερον πολλὰ δούκισσαι, ἐνδοξα φέρουσαι ἐπὶ τῶν ὀχημάτων των οἰκόσημα, φθονοῦσι τοὺς τίτλους τῆς Κυρίας Βαγγὴλ καὶ τῆς Κυρίας Ριστόρη· καὶ ἡ φιλολογικὴ δόξα κατέστη τόσον ἐπαγωγὸς, τόσον πολύτιμος, ὥστε καὶ οἱ αὐτοκράτορες αὐτοὶ γράφουσι βιβλία διὰ νὰ γίνωσι μέλη τῆς Ἀκαδημίας.

Εἰς τὴν *Χρυσάλλιδα* τέλος, θὰ περιέχεται τὸ κατὰ τι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αἰσθανόμεθα ἅπαντες χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὸ ἐκφράσωμεν, — ὅ,τι δηλαδὴ ἀναπνέομεν εἰς τὸν ἀέρα, — ὅ,τι μᾶς προσβάλλει πανταχόθεν, — φῆμαί τινες ἀσφαεῖς, — πόθοι, — ἀόριστοι τάσεις πρὸς πᾶν ὅ,τι νέον· ἐνὶ λόγῳ τὸ σύνολον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δύναται νὰ ὀνομάσῃ τις *βίον* ἢ *πνεῦμα τοῦ ΙΘ' αἰῶτος*.

Καὶ ὅμως ἂν, μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς, μεθ' ὅλας τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας θέλομεν καταβάλλει εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ φύλλου, συμβῆ ἐνίοτε νὰ λησμονήσωμεν ἐν κόμμα, καὶ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ἴνα ἀντὶ τοῦ ὅπως, ἢ μίαν λέξιν ἢ τὸ βαπτιστικὸν δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Ξενοφῶντα, παρακαλοῦμεν τοὺς ΚΚ. Γραμματικὸς νὰ φανῶσιν ἐπιεικεῖς πρὸς ἡμᾶς, δίδοντες αὐτοὶ τὸ παράδειγμα τοῦ τελειοτέρου.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΩΠΗΙΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΠΟΙΗΤΩΝ.

Α'.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΕἴΝΟΣ (Heinrich Heine.)

Ἄς διαβῶμεν τὸν Ῥήνον, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι, τὸν φίλον τοῦτον τοῖς ποιηταῖς ποταμὸν, ὅστις ἐπαύσατο τοῦ φρικτῆν καὶ τρέμειν, ¹ ἀφ' ἧς στιγμῆς καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς ἐπαύσατο τοῦ διαπλέειν αὐτόν, καὶ ἄς συλλέξωμεν εὐώδη τινὰ ἴα ἀπὸ τῆς κυανοχρόου ταύτης χώρας, τοῦ φυτωρίου τούτου τῶν ἀλλοκότων παραδόσεων καὶ τῶν ἡμιτελῶν ναῶν, ἐνθα, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ πλειὰς τῆς

1. Le Rhin tremble et fremit à ces tristes nouvelles. (Boileau.) Le passage du Rhin Epitre IV.)

Βαϊμάρης ἤκμασεν, ἀναφαίνεται διανοητικὴ τις κίνησις πλείστης προσοχῆς ἀξία. Ἄς ἀσπασθῶμεν τὴν κλασσικὴν τῆς ἐπιστήμης γῆν ¹, ὅπου ἡ ἀρχαιότης εὐρίσκει τοὺς νοημονεστέρους αὐτῆς ἐξηγητὰς, ἡ δὲ ἐλευθερία τοῦ διανοεῖσθαι στρατολογεῖ τοὺς ἀνδρειοτάτους τῶν προμάχων τῆς. Τὴν σήμερον καθίσταται ἐπανάγκης ὅπως οἱ λαοὶ μὴ ἀγνοῶσι πᾶν τὸ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐκάστου συμβαῖνον· λησμονοῦντες δὲ πᾶσαν ἐθνικὴν αὐτῶν δυσμένειαν, εἶνε καιρὸς ἤδη ν' ἀρχίσωσι νὰ κατανοῶσι καὶ ἐκτιμῶσιν ἀλλήλους. Τὰ μέσα τῆς εὐρείας δημοσιότητος καὶ τῆς ταχυστάτης συγκοινωνίας, ἅτινα μὲνενίζουσι τὰς ἀποστάσεις καὶ προσεγγίζουσι καταπληκτικῶς τὰς Μητροπόλεις, θὰ ἀπέβαινον ὅλως ἀλυσιτελῆ, ἂν μὴ συνέτεινον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἠθικῶν τῆς ἀνθρωπότητος συμφερόντων. Παρὰ τὰ πολιτικὰ καὶ ἐμπορικὰ ζητήματα ὑπάρχουσι εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ἐν πάσῃ πολιτισμένῃ κοινωνίᾳ, καὶ τὰ ὑψηλὰ ζητήματα τῶν γραμμάτων, τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης, τὸ ζήτημα, ἐν ἄλλαις λέξεσι, τοῦ βιοῦντος, τοῦ δρῶντος, τοῦ παράγοντος, ὅπερ καὶ ζήτημα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἡ μονοκρατορία τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπάρχει, καὶ ἐκάστη πρωτεύουσα εἶνε ἄλλαι νεαὶ Ἀθῆναι, ἄνευ ὅμως Περικλέους καὶ Φειδίου. Ἡ δαφίλεια αὕτη τῶν τῆς διανοίας πυρήνων, ἂν συγχωρηθῆται ἡμῖν ἡ ἔκφρασις, δίδει χώραν εἰς πολυπληθεῖς ἐρεῦνας, συμπαραθέσεις καὶ μελέτας, ὧν ἡ γνώσις καθίσταται πλείστον ἀναγκαία. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ πεδίῳ ἡ Γερμανία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, διότι αὐτὴ, ὡς κάλλιστα εἶπον ἄλλοι πρὸ ἡμῶν, εἶνε τὸ ἐν Εὐρώπῃ *ἐργαστήριον τῶν ιδεῶν*.

I

Ἄναντιρρόπως ἡ Κυρία Στάελ εἶνε ὁ διασημότερος συγγραφεὺς τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐποχῆς καὶ ἡ ἐξοχωτέρα γυνὴ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, οὐδ' ἰσχύει νὰ ἐλαττώσῃ ποσῶς τὴν ἀξίαν τῆς τὸ εἰς τὸν Ναπολέοντα τὸν Α' ἀποδιδόμενον περὶ αὐτῆς πολυθρύλ-

1. Ἐν χώρῳ ὅπου ἡ προκαταρκτικὴ ἐκπαίδευσις εἶνε πάγκοιτος σχεδὸν, ἀναγκαῖος θὰ ὑπάρχωσι καὶ πολυάριθμοι ἐγκυκλίαι βιβλιοθηκαί. Καὶ ἀληθῶς ἐν Γερμανίᾳ ἀριθμοῦνται ἑκατὸν καὶ πενήκοντα βιβλιοθηκαὶ περιέχουσαι πλείστορους τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων τόμων. Ὁ ἀριθμὸς αὗτος αὐξάνει ταχέως, καθ' ὅσον ὑπολογίζουσι ὅτι ἐκδίδονται συνήθως κατ' ἔτος πέντε χιλιάδες νέα συγγράμματα. Οὐδ' ἡ Ἀγγλία δὲ, οὐδ' ἡ Γαλλία κατέχουσι τοιαῦτα βιβλιοπωλικὰ καταστήματα δυνάμενα νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὸ τοῦ Κόττα ἐν Στουτγάρδῳ, καὶ τὰ τοῦ Βροχάου ἐν Λειψίᾳ, ὅπου δις κατ' ἔτος τελεῖται ἐμπορικὴ βιβλικὴ πανήγυρις· πλείστα δ' ἕτερα βιβλιοπωλεῖα ὑπάρχουσι οὐδὲως κατώτερα τῶν ἀνωτέρω.

λητον λόγιον.¹ Ἀληθῶς δ' ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι — καὶ τοῦτο θεωροῦμεν ὡς προμύθημα τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ὁ γυναικεῖος νοῦς θέλει ἐξασκήσει ἐφεξῆς ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ — ὅτι ὁ μόνος μέγας συγγραφεὺς τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὅστις λίαν ὀρθῶς ἀπέβλεψεν εἰς τὸ μέλλον, ταχθεὶς ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐνδελεχειᾶς καὶ τοῦ ἰδανισμοῦ, ὑπῆρξε γυνή. Ἐνῶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἄλλοι μὲν ἐμάχοντο κατὰ τοῦ ὕλισμοῦ, ῥιπτόμενοι εἰς ἀντίδρασιν φέρουσαν πρὸς τὸν μεσαιωνισμόν, ἕτεροι δὲ δὲν παρεδέχοντο ἐν τῇ πολιτικῇ τὴν πρόδον εἰμὴ ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ νὰ μὲνῶσιν ὀπισθοδρομικοὶ ἐν τε τῇ φιλολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ, ἢ κυρία Στάελ ὠδεύει εἰς τὰ πρόσω ἐν πᾶσι τούτοις μετ' ἄκρας ἀρμονίας καὶ εὐθυδρομίας, ἐξ οὗ τεκμηριούμεθα τὸ ἐξοχὸν τῆς ἐποπτικῆς αὐτῆς δυνάμεως.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἦτο γυνὴ διορθῶσα τὰς ἰδέας διὰ τοῦ ποικιλοχρώου καὶ συγκεχυμένου κατὰ τι πρίσματος αἰσθηματικῆς φαντασίας, γυνὴ σκεπτομένη ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἀφηρημένων ζητημάτων, καὶ παρειαγούσα ἐν τε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ πολιτικῇ τὴν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐκπηγάζουσαν ἐκείνην λεπτότητα, ἣτις ὑποκρύπτει πλείστας ὀσας ἀποκαλύψει. Ἡ ἰσχυρὰ ἄρα μεταβολή, ἢ εἰσαχθεῖσα ἐπὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν οἱ σύγχρονοι ἡμῶν σκέπτονται, τὸ νέον τοῦτο κράμα βεμβασμοῦ καὶ μεταφυσικῆς, χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῆς κατὰ τὸ πλείστον μέρος· δυνάμεθα δὲ νὰ εἰπωμεν ὅτι τοῦτο εἶνε τὸ γνώρισμα, συνάμα δὲ καὶ τὸ πολῦτιμον ἀποτέλεσμα, τῆς ἐν τῷ κόσμῳ εἰσβολῆς τοῦ γυναικεῖου νοῦς.

Ἀληθῶς ὅμως εἰσὶ τινες οἱ μεμφόμενοι αὐτὴν ὅτι ἐν τῷ περὶ Γερμανίας συγγράμματι αὐτῆς, ὀπερ μόνον ἐνδιαφέρει ἡδὴ ἡμᾶς, ἐξωγράφει τοὺς Γερμανοὺς διὰ χρωμάτων ὑπὲρ τὸ δέον φαινῶν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἰδανικόν τινα χαρακτῆρα, προτιθεμένη νὰ προσβάλλῃ τὸν Ναπολέοντα μεθ' οὗ διετέλει

1. Λέγεται, ὅτι ἡ κυρία Στάελ ἠρώτησε ποτὲ τὸν Ναπολέοντα «ὅποιαν γυναικὰ θεωρεῖ ὡς τὴν ἐξοχωτέραν τῆς ἐποχῆς σου;» ὁ Ναπολεὼν τῇ ἀπάντησεν ὅτι «θεωρεῖ τοιαύτην τὴν γεννήσασαν ἐν τῷ κόσμῳ πλείοτερα τέκνα.» Ἐκ τούτου προέρχεται, λέγουσιν οἱ ἀνεκδοτοσυντάκται τὸ ὑπερβολικὸν μῖσος ὀπερ ὁ συγγραφεὺς τῆς Κορίνθης ἔτρεφε κατὰ τοῦ ἤρωτος τοῦ Ὀστερλιτς. «Ἄν τὸ ἀνεκδοτόν τοῦ οὐ ἀληθεύει, ὀπερ φαίνεται ἡμῖν ἀπίθανον, δεικνύει ὡς ἐκ μέρους τοῦ Ἀυτοκράτορος ἔλλειψιν ἀφορροσύνης πρὸς μίαν διάσημον γυναικὰ, καὶ ἀναπολόγητον ἀδεξιότητα ἐκ μέρους τῆς εὐγενοῦς βαρβαρότητας· ὅτι ἀληθεύει ἐν τούτῳ, εἶνε ὅτι ὁ Ναπολεὼν ὡς ἡ Κ. Στάελ, ἀμφοτέρω ἐπ' ἴσῃ ἀφορῶντες εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἐθεώρουν ἀλλήλους ἀντιζήλους εἰς τὴν δόξαν καὶ τὴν φήμην· τοιαύτη δ' ἦτον ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ ἀμειψαίου μίσους των.

ἐν ἐχθρότητι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ ἐλεγχος δ' οὗτος λαμβάνει ἐτι μεγαλητέραν ἀξίαν, καθ' ὃ ἐκφερόμενος ἀπὸ τοῦ καλάμου ἐνὸς περιφανοῦς τῆς Γερμανίας γόνου. «Ἡ κυρία Στάελ, λέγει οὗτος, δὲν ἐβλεπεν ἄλλο τι πέραν τοῦ Ἰήνου, εἰμὴ ὅτι ἐβούλετο νὰ βλέπῃ, ὅ ἐστι, νεφελώδη πνευμάτων χώραν, ὅπου αὐλοὶ καὶ πανάρετοι ἀνθρωποὶ περιφέρονται ἐπὶ χιονοσκεποῦς πεδίου, συνδιαλεγόμενοι ἀποκλειστικῶς περὶ ἠθικῶν καὶ μεταφυσικῶν ἀντικειμένων. . . . Ἀπανταχοῦ ἢ κυρία αὕτη ἀνευρίσκει πνευματισμὸν καὶ αἰώνιος πνευματισμὸν, ἐξυμνεῖ τὴν τιμιότητα ἡμῶν, τὴν χρηστότητα, τὴν ἠθικὴν, καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ τε ἡμετέρου πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, οὐδαμῶς δὲ βλέπει τὰ σωφρονιστήριά μας, τὰ χαμαιτυπεῖα, τοὺς στρατῶνας καὶ λοιπά. Διερχόμενος τις τὸ σύγγραμμά της, παρορμᾶται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἕκαστος Γερμανὸς εἶνε ἄξιος τοῦ Μονθυονίου βραβείου (prix Monthyon), καὶ πάντα ταῦτα πράττει ἔχουσα τὴν πρόθεσιν τοῦ προσάψαι τῷ Ἀυτοκράτορι μῶμον, πρὸς ὃν διήγομεν ἐχθρικῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.» Οὕτω τὰς περὶ τῶν μεγάλων γερμανῶν συγγραφεῶν κρίσεις τῆς ἢ κυρία Στάελ δὲν ἐξέφερον ἀείποτε κατ' ἰδίαν πεποιθήσιν, ἀλλ' ἔκρινε συνεχῶς αὐτοὺς διὰ τῶν παθῶν τοῦ περιφανοῦς ξεναγοῦ τῆς τοῦ Ἀυγούστου Γουλιέλμου Σηλεγγέλου, ὅστις ἀπετόλμησέ ποτε νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ Μολιέρους ἦτο μᾶλλον γελωτοποιὸς ἢ ἀληθὴς κωμικός.

Ἄ ὅτε ἡ κυρία Στάελ παρουσιάζεται αὕτη ἢ ἰδία, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ ἡμέτερος κριτικὸς, ὅτε ἡ κοινωνικὴ αὕτη γυνὴ ἐκφράζεται ἀνευ διερμηνέων, ὅτε παραδίδεται ἐν τῷ φυσικῷ αὐτῆς ἐνθουσιασμῷ καὶ καταλιμπάνει εἰς τὰς φωτοδόλους ἐκρήξεις τῆς τὸ αἰσθηματικὸν ἐκεῖνο πυροτέχνημα ὀπερ λίαν εὐσῶχος διευθύνει, τότε, λέγομεν, τὸ σύγγραμμά της καθίσταται περισπούδαστον καὶ ἄξιον τοῦ ἡμετέρου θαυμασμοῦ. Ἄλλ' ὅτε ὑποτασσομένη εἰς σχολὴν, (τὴν ῥομαντικὴν) ἢ τὸ πνεῦμα τῆ εἶνε πάντῃ ἀλόττριον καὶ ἐπὶ μὲν ἀκατανόητον, ἀρχεται ὑπεΐκουσα εἰς ἀλλοστρίας ἐπινοίας· ὅτε ὑπὸ τῆς σχολῆς ταύτης παροτρυνομένη ἐξωθεῖται εἰς ὑπερβολικὰς τάσεις εὐθὺ ἀντιφασκούσας πρὸς τὸ προτεσταντικῆς ἐναργείας πεπληρωμένον πνεῦμά της, τότε τὸ σύγγραμμά αὐτῆς ἀποβαίνει οἰκτρὸν καὶ προζενεῖ νευτίασιν. Προσθετέον ἐν τούτοις, ὅτι ἐν τῇ παρ' αὐτῆς ἀγνωσομένη ταύτῃ ἀμεροληψίᾳ ἐπι-συνάπτει ἕτεραν ἰδίαν αὕτη, καὶ ὅτι ἐξυμνεῖ τὸν διανοητικὸν βίον, τὸν ἰδανισμόν τῶν Γερμανῶν, ὀπως ἀντιπολιτευθῆ τὸν παρὰ τοῖς Γάλλοις ἐπικρατοῦντα

πραγματισμὸν καὶ τὸ ὕλικόν μεγαλεῖον τῆς αὐτοκρατορίας. Ἰπὸ τοιαύτην τινὰ ἐποψιν κρινόμενον τὸ περὶ Γερμανίας σύγγραμμά της ὁμοιάζει τὴν Γερμανίαν τοῦ Τακίτου, ὅστις γράφων τὴν ὑπὲρ Γερμανῶν ἀπολογία, διανοήθη ἴσως νὰ διακωμωδῆσῃ τοὺς ἰδίους συμπατριώτας.»

Οἰαδήποτε εἶνε ἡ ἀξία καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν ἀνωτέρω ἐλέγχων, ὧν τὴν ἐρευναν παραλείπομεν ἤδη, ὀφείλομεν νὰ μὴ λησμονώμεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς Κορίνθης εἶνε ὁ πρῶτος γάλλος συγγραφεὺς, πρὸς ὃν πολιτικαὶ περιπέτειαί καὶ οἰκογενειακαὶ δυσπραγίαι ἐχρηγήσαν τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἀφαιρήσῃ τὸν πυκνὸν πέπλον, τὸν καλύπτοντα μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸν γερμανικὸν κόσμον εἰς τοὺς Γάλλους. Ἐνεκα τούτου τὸ σύγγραμμά της κυρίας Στάελ εὐηρέστησε καὶ ἐπέτυχε πληρέστατα, διότι περιεῖχε πάντα τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα, καὶ νεωτερισμὸν θέληγητρα, καὶ ἐπιστημονικὴν ἀξίαν, καὶ ἐπαγωγὸν λεκτικόν. Τὸ σύγγραμμά τοῦτο, μεθ' ὅλων αὐτοῦ τῶν ἐλλείψεων, εἶνε ὁ κάλλιστος τοῦ φιλολογικοῦ τῆς διαδήματος λίθος. Τοῦτο προομιᾶσε τὴν ἀφύπνισιν τοῦ φιλοσοφικοῦ ἰδανισμοῦ, καὶ ἀποκαλύψαν τῇ Γαλλίᾳ τὴν Γερμανίαν, ἤρχισε νὰ θέτῃ εἰς ἐπαφὴν τοὺς δύο τούτους ἐθνικοὺς νόας, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἀνάγκην τοῦ ἑτέρου.

II

Βραδύτερον ἐτι, ἕτερον δημοσιεῦθεν ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος σύγγραμμά, ζωηρότατον παρήγαγε θαυμασμόν· λέγομεν θαυμασμόν καθότι τὸ σύγγραμμά τοῦτο ἦτο, εἴτε ἡξίου νὰ ἦνε, ὁ κολασμὸς, κατὰ τινὰ τρόπον, ἐκεῖνου τῆς Στάελ, ὡς καταβρίβαν τὰ ὑπὸ τοῦ ἰδικοῦ τῆς ἐγερθέντα εἰδῶλα, καὶ παραστήσαν τὴν Γερμανίαν ὑπὸ νέαν καὶ ὄλωσ ἀλλοίαν ὄψιν. «Οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων, ἀναφέρεται πού ἐν αὐτῷ, ὑπετόπασαν ὅτι ἤρκει νὰ λάβῃ τις γνώσιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γερμανικῆς τέχνης, ὀπως ἐννοήσῃ τὸ γερμανικὸν πνεῦμα· ἀλλ' ἡ τέχνη μίαν καὶ μόνην τοῦ τοιούτου πνεύματος ὄψιν δεικνύει ἡμῖν, καὶ ταύτην ὀπως ἐννοήσωμεν δέον νὰ γινώσκωμεν καὶ τὰς ἑτέρας δύο ὄψεις τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος, τὴν τε θρησκευτικὴν δηλονότι καὶ τὴν φιλοσοφίαν.»

Ἀληθῶς δὲ οὐδαμῶς ἢ ἐπὶ τῆς φιλολογίας ἐπιρροῇ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἰδεῶν γίνε-ται καταφανεστέρα ἔσον ἐν Γερμανίᾳ· οὐδαμῶς, ἢ φιλολογία κατέστη κοινίστρα θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀγώνων, οἵτινες ἀρχονται μὲν ἀπὸ τῆς Μεταρρύθμισεως, ἐξακολουθοῦσι δὲ νὰ τελῶνται καὶ

σήμερον ἐτι, ὀσον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἀλλ' ὀπως ἢ παρουσία τῶν διαφόρων τούτων ἐπὶ τῆς φιλολογίας ἐπιρροῶν καταστῆ ἐτι μᾶλλον καταφανῆς καὶ ὀρισθῆ κατὰ πόσον ἐκάστη σχολή, εἴτε μερίς, συνεισέφερον ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ κατασκευάσματι, καὶ ὑπὸ ποίου ὠδηγεῖτο πνεύματος, δοθῆ δὲ καὶ ἡ κλεισ φιλολογίας, ἣτις, ἔνεκα τοῦ συμβολικοῦ χαρακτῆρος ὃν περιβάλλεται, καταντᾷ πολλάκις δυσνόητος, — καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἀνευρίσκομεν ἐπ' ἴσης εἰς τε τὰ μεσαιωνικῆς ἐποχῆς ποιήματα, ἄτινα οὐ-χι καταλλήλως ῥομαντικά¹ ἐπωνομάσθησαν, ὡς καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς καλῆς φιλολογικῆς ἐποχῆς οἳα εἰσιν ὁ Φάουστος καὶ τὸ Δουτικὸν Διδάριον τοῦ Γαίτου — ὀπως, τέλος, ἐξηγηθῆ ἢ γένεσις καὶ δοθῆ ὁ λόγος τῶν ζοφερῶν ἐκείνων μυθευμάτων καὶ δημοτικῶν παραδόσεων, αἵτινες τηροῦνται ἀείποτε παρὰ τῷ λαῷ ζωηραῖ, καὶ ὧν ἢ Γερμανία βρίθει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην χώραν, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἐρευνηθῶσιν αὐτὰ τὰ ἀρχικὰ αἰτία, ἣτοι ν' ἀναδράμωμεν μέχρι τοῦ Λουθήρου καὶ τῆς Μεταρρύθμισεως.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ποιήματος, οὗ τινος τοὺς κυριωδεστέρους χαρακτῆρας ἐπιχειροῦμεν νὰ διαγράψω-μεν, προέθετο νὰ περιγράψῃ τὴν πάλην, εἰς ἣν ἔδωκε γένεσιν ἢ μεγάλη ἐκείνη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐπανάστασις, καὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἢ Μεταρρύθμισις δὲν ἦτο πόλεμος κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ, εἴτε ἔρις ἀφορῶσα ἰδίως εἰς τὸ δόγμα, ὡς εἰσέτι πιστεύε-ται ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀπανταχοῦ ὀπου ἢ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία εἶναι ἐπικρατεστέρα, ἀλλ' ὅτι ἦτον ἀπεναντίας πάλη ἀφορῶσα εἰς τὴν χειραφέτησιν τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, ὃν ἢ ῥωμαϊκὴ ὕδρα κατεῖχεν

1. Ἡ λέξις ῥομαντικὴ, δι' ἣς καλοῦσι συνήθως οἱ εὐρωπαῖοι τὴν μεσαιωνικὴν τῶν Γερμανῶν φιλολογίαν, εἶνε ἀκατάλληλος, καθότι δίδει χώραν εἰς πολλὰς παρανοήσεις ἀνακαλοῦσα εἰς τὸν νοῦν τὴν ποιητικὴν τοῦ Σαίπηρου σχολὴν, ἣν ἀντιπροσωπεύει ἐν Γαλλίᾳ ὁ Βίκτωρ Οὐγώ, μεθ' ἣς οὐδὲν κοινὸν ἔχει. Μόνη ἢ ἀνάγκη ὀπως διακρίνεται ἀπὸ τῆς κλασικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων φιλολογίας ὑπηγόρευσε τὴν διφερομένην ταύτην ἐπωνυμίαν, ἣν ἡμεῖς ἀκουσῶς παρεδέχθημεν δι' ἔλλειψιν καταλληλοτέρας. Τοῦτ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ ὡς πρὸς τὴν σχολὴν, ἣτις ὑπὸ τὸ ὄνομα ῥομαντικὴ Σχολὴ ἀνεφάνη ἐν Γερμανίᾳ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς γαλλικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τῆς ὀποίας οἱ ἀδελφοὶ Φριδερίκος καὶ Γουλιέλμος Σηλεγγέλοι, ὁ Λουδοβίκος Τίεξ, ὁ Ἰωσήφ Γοεβέρξ, ὁ Βραντάνος καὶ ὁ Νοβίλλης ἐχρημάτισαν οἱ κορυφαῖοι ἰδρυταί. Σκοπὸς τῆς Σχολῆς ταύτης, ὀπως διάφοροι ἐκείνου τῶν ῥομαντικῶν Γάλλων, ἦτο νὰ ἀνοζωπηρήσῃ τὴν μεσαιωνικὴν ποιήσιν, οἳα αὕτη παρουσιάζεται εἰς τε τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ ἔργα τῆς γραφικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς, οἳα ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς τέχνης καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, καὶ ἐπομένως, τοῦ νὰ ἐρεθίσῃ τὸ πνεῦμα τῶν Γερμανῶν καὶ τὸν πατριωτισμὸν των, ἐνὶ λόγῳ, τὸν γερμανισμόν κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν γαλλικῶν ἰδεῶν. Θελομεν ἐπανέλθει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ὅταν κά-μωμεν λόγον περὶ Γαίτε καὶ Σηίλερ.

άλυσίδετον διά τῶν ἀπειραρίθμων καὶ ἀφανῶν δεσμών της· πάλιν, τέλος, ἐν ἧ ὁ πνευματισμὸς ἐμάχεται κατὰ τοῦ αἰσθητισμοῦ τοῦ Βατικανοῦ¹, καὶ εἰς ἦν τὸ δόγμα ἦτον ἀπλοῦν πρόσχημα. Πρὸς τούτοις δὲ, καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸ μέγα τοῦτο γεγονός ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, καὶ νὰ προσεπιμαρτυρήσῃ τὴν ἐπιβρόχην, ἣν ἡ φιλοσοφία ἔσχεν ἐπὶ τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἕδρας ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θεάτρου διὰ τῶν παθῶν τοῦ μυθιστοριογράφου, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῶν σκέψεων τοῦ ἱστορικοῦ, διὰ πάσης, ἐνὶ λόγῳ, ἐκδηλώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐπιγράφεται ὡς ἐκεῖνο τῆς Κ. Στάελ, *De l'Allemagne*, συγγραφεὺς δ' αὐτοῦ εἶνε ὁ ἐξοχος ἐκεῖνος τοῦ Γαίτου συμπατριώτης, περὶ οὗ ἀνωτέρω ὑπαινίχθημεν, ὁ αὐστηρὸς τῆς κυρίας Στάελ ἐπικριτῆς, ὃν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑρρίκος Ἐἵνος ἐμάντευσεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης, ὁ περιδοξὸς ποιητῆς καὶ περιώνυμος ἐκεῖνος συγγραφεὺς, οὗ τὴν στέρνησιν θρηνοῦσι πρὸ ἐπταετίας ἢ τε Γερμανία, καὶ ἡ Γαλλία ἡ θετὴ αὐτοῦ πατρίς.

Τὸ περὶ Γερμανίας γαλλιστὶ ἐκδοθὲν σύγγραμμά του, οὗ τεμάχια ἐδημοσιεύθησαν ἄλλοτε διὰ τῆς *Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων*, ὑπῆρξε διὰ τὴν Γαλλίαν ἀληθὴς ἀποκάλυψις, καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἔσχεν ἄπειρον ἐπιβρόχην ἐπὶ τῆς πορείας τῶν περὶ Γερμανίας ἐπιπολαζουσῶν τότε ἰδεῶν, καὶ ἰδίως ἐκεῖνιων τῶν περὶ γερμανικῆς φιλοσοφίας, ἣν ἐθώρουν ὡς τι Σφιγγὸς αἰνιγμα. «Εἰς τῶν μεγαλητέρων τῆς Γαλλίας φιλοσόφων, λέγει ὁ Ἐἵνος ἐν ἐτέρῳ συγγράμματι², εἶναι ἀναμφιλέκτως ὁ Πέτρος Λεροῦ· ὁ φιλόσοφος οὗτος μοι ὡμολόγησεν ὅτι ἐκ μόνου τοῦ περὶ Γερμανίας συγγράμματός μου ἐπίσθη ὅτι πνεῦμα θρησκείας καὶ μυστικισμοῦ δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ γερμανικῇ φιλοσοφίᾳ, ὡς ἐπιστεῦτο ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης· ἀλλ' ὅτι ἡ φιλοσοφία αὕτη εἶνε ψυχρὰ, καὶ ἔνεκα ὑπερβαλλούσης ἀφαιρέσεως σχεδὸν κατεφυγμένη, ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἀθρησκος ὥστε ν' ἀρνηταὶ καὶ αὐτὴν τὴν

1. Τὸ αὐτὸ βλέπομεν ὅτι συνέθη καὶ ἐν Γαλλίᾳ διαρκούντος τοῦ 18 αἰῶνος, μετὰ ταύτην ὅμως τὴν διαφοράν ὅτι ἐνταῦθα ὁ πόλεμος ἐγένετο κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ, ὁ ἐστὶ κατὰ κοινωνικοῦ συστήματος καθαρῶς ὕλικου, παρουσιαζομένου ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ πνευματισμοῦ, οὐχὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, ὡς ἐν Γερμανίᾳ ἐπὶ Λαουθέρου, ἀλλὰ κατεπολεμήθη ἐν Γαλλίᾳ ὁ θρησκευτικὸς ὕλισμὸς διὰ τοῦ φιλοσοφικοῦ, διότι τοιοῦτον εἶνε τὸ συμπέραςμα τῶν ἐγκυλοπαδικῶν. Ἐξ ἐκ τούτου τὰ ἐξαγόμενα ὑπῆρξαν ἀντίθετα καὶ εἶνε ἄρα σπουδῆς καὶ μελέτης· τούτου θέλομεν πράξαι, τυχούσης εὐκαιρίας, καθότι τὰ ὅρια ἀπλῆς σημειώσεως δὲν συγχωροῦσι νὰ πραγματευθῶμεν ὡς ἔδει τόσῳ σπουδαῖον ἀντικείμενον.

2. *Lutèce* σελ. 252 ἐν Παρισίῳ, 1859.

ὑπαρξίν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος.¹ Τὸ περὶ Γερμανίας τοῦτο σύγγραμμα τοῦ Ἑρρίκου Ἐἵνου εἶνε τὸ πάρισον ἐτέρου τινὸς δημοσιευθέντος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι, ὀλίγα ἔτη πρότερον, ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἡ Γαλλία*, δι' οὗ ἐπεχείρησε νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν χώραν ταύτην τοῖς ἰδίῳ συμπατριώταις. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἀνέλαβε τὸ εὐγενὲς ἔργον τοῦ νὰ ἐξαφανίσῃ τὰς ἐθνικὰς προλήψεις, ἅς οἱ δεσπότηαι γινώσκουσι νὰ ἐκμεταλλεύωνται ὑπὲρ τοῦ ἰδίου αὐτῶν συμφέροντος, ἀποκαθιστῶν καταληπτὴν τὴν Γαλλίαν ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ἐρμηνεύων εἰς τοὺς Γάλλους τὴν Γερμανίαν. «Ἡ πρόνοια, λέγει πού, ἡ ἐπιβαλοῦσά μοι τὸ ἔργον τοῦτο, θέλει μοι χορηγήσῃ καὶ τὰ ἀναγκαῖα φῶτα· ἔχω δὲ τελείαν πίστιν ἐν τῇ ἀποστολῇ μου, διότι τὸ ἔργον μου θέλει ἀποβῆ λυσιτελὲς εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἔθνη ταῦτα.» Οὕτω λαλῶν ὁ μέγας συγγραφεὺς ἐκρινεν ὀρθῶς, διότι ἄνευ τῆς νοητικῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν δύο τούτων λαῶν πᾶσα πρόοδος ἐστὶ ἀειποτε ἀτελής.

Τῷ ὄντι, αἱ δύο χῶραι, ἢ τε Γερμανία καὶ ἡ Γαλλία παρουσιάζουσι σημαντικὴν ἀντίθεσιν· ἐδύνατο δὲ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ φύσις εὐηρησθήθη νὰ πλάσῃ ἀνταγωνισμὸν τινα εἰς τὰς διανοητικὰς δυνάμεις δι' ὧν ἐπρόεικε τούτους δύο τούτους μεγάλους λαοὺς, ὅπως καταστήσῃ αὐτοὺς ἀναγκαίους πρὸς ἀλλήλους καὶ προσεγγίση αὐτοὺς. Διότι ἂν ἡ Γερμανία ἦναι ἡ χώρα τῶν ἐμβριθῶν ἰδεολόγων, ἡ πατρίς τῶν ὑψηλῶν διανοητικῶν θεωριῶν, τὸ εὐρωπαϊκὸν τῶν ἰδεῶν ἐργαστήριον, καθίσταται ἀναγκαῖον, ὅπως τὸ ἐργαστήριον τοῦτο τεθῆ εἰς κίνησιν καὶ μὴ καταστῆ ἄγονον, νὰ λάβῃ τὴν συνδρομὴν τῆς Γαλλίας, ἥτις δύναται νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ τὴν κοσμοπολιτικὴν γλῶσσάν της, τὸ ἐναργὲς καὶ ἀναλυτικὸν πνεῦμά της, ἐνὶ λόγῳ, τὸν πρακτικὸν αὐτῆς νοῦν.

Τὸ γερμανικὸν πνεῦμα εἶνε βεβαίως φιλέρευνον καὶ ἐμβαθύνει εἰς τὰ πράγματα· ἐναγκαλιζέται τὰ πάντα, καὶ ἀνατρέχει εἰς τὰ μᾶλλον ἀπρόσιτα αἷτια, ἀλλ' ἀπαξιοῖ, οὕτως εἰπεῖν, νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὀρίων τῆς θεωρίας καὶ εἰσέλθῃ οὕτως ἐντὸς τῆς πραγματικότητος· αὕτη εἶνε ἡ ἔλλειψις του, καὶ τούτου ἔνεκα τὸ γερμανικὸν πνεῦμα διαμένει ἀείποτε ἐγγῶριον, γερμανικὸν μᾶλλον ἢ καθολικόν.

1. «Ἐδοσα, λέγει, εἰς τὸ σύγγραμμά μου, τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον τίτλον ὑπὸ τὸν ὅποιον καὶ ἡ κυρία Στάελ ἐδημοσίευσε τὸ περίφημον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος πόνημά της, ἐξελεξάμενη δὲ τὸν τίτλον τούτον μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ τὸ καταπολεμήσω.» Εὐτυχῶς διὰ τὸν ἀναγνώστην ὁ συγγραφεὺς ἐγκαταλείπει ταχέως τὴν φιλοπόλεμον συμπεριφορὰν του, καὶ ἐσεῖς φροντίζει μόνον τίνι τρόπῳ ν' ἀποβῆ τὸ πόνημά του ἀξίον λόγου.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΕΡΩΜΕΝΑΙ.

I

Τί λέγετε, Κυρία, εἶναι δυνατόν νὰ ἀγαπᾷ τις δύο συγχρόνως γυναῖκας; Ἐὰν ἠρωτώμενη ἐγώ, θ' ἀπεκρινόμην ὅτι δὲν τὸ πιστεύω, καὶ ἐν τούτοις συνέθη εἰς φίλον μου, τοῦ ὁποίου θὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν, καὶ τότε κρίνατε μόνη σας.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἔρωτος ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀντίθεσιν. Σᾶς λέγουν ὅτι ἡ μία εἶχε βραχὺ καὶ ἡ ἄλλη ὑψηλὸν ἀνάστημα· ὅτι ἡ μία ἦτο δεκαπενταετής, καὶ ἡ ἄλλη τριακοντοετής, καὶ προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν ὅτι δύο γυναῖκες ἀνόμοιαι καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν μορφήν, καὶ τὸν χαρακτῆρα, δύναται νὰ ἐμπνεύσουν συγχρόνως δύο διάφορα αἰσθήματα· ἀλλ' ἡ δικαιολόγησις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται καθόλου εἰς τὴν ἱστορίαν μου· διότι ἐξεναντίας αἱ δύο γυναῖκες περὶ ὧν πρόκειται ὀλίγον διέφερον μεταξύ των. Ἡ μία, εἶναι ἀληθὲς, ἦτον ὑπανδρος, καὶ ἡ ἄλλη χήρα· ἡ μία πλουσία καὶ ἡ ἄλλη πτωχή· ἀλλ' εἶχον σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, τὸ αὐτὸ χρῶμα καὶ τὸ αὐτὸ ἀνάστημα. Δὲν ἦσαν οὔτε ἀδελφαὶ οὔτε ἐξαδέλφαι, καὶ ὅμως ἐφαίνοντο τῆς αὐτῆς οἰκογενείας· ὄφθαλμοὶ μεγάλοι καὶ μέλανες, ἀνάστημα μικρὸν καὶ κομψόν.

Ἀλλ' εἵπομεν τόσα διὰ τὰς κυρίας, καὶ τίποτε ἀκόμη διὰ τὸν ἦρωα. Περὶ τὰ 1825 περίπου, ἔζη εἰς Παρισίους ὁ νεανίας Βαλεντίνος· ἦτον ὀλίγον ἀλλόκοτος καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀντικείμενον φιλοσοφικῆς μελέτης. Ἄλλοτε ἦτο κοῦφος, εὐθυμὸς, ἐφόρει τὸν πῖλον του στραβὰ καὶ ἐνθύμιζε κάπως τοὺς εὐγενεῖς ἐκεῖνους τοῦ 18 αἰῶνος· ἄλλοτε πάλιν ὡμοίαζε πρὸς ἀπλοῦν ἐπαρχιώτην σπουδαστὴν περιπατοῦντα μετὰ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλῃς· σήμερον εἶχεν ὄχημα καὶ ἐπέτα τὰ χρήματα ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ τὴν ἐπαύριον ἐδείπνει εἰς πενιχρὸν ξενοδοχεῖον. Ἐζήτει εἰς ὅλα τὴν τελειότητα· ἤθελεν ἡ ἡδονὴ νὰ ἦναι ἡδονή, καὶ νὰ μὴν ἀγοράζεται διὰ πλῆξεως. Ὅτε εἶχε θεωρεῖον, ἐπεθύμει καὶ καλὸν ὄχημα νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἀξιόλογον δεῖπνον νὰ τὸν περιμένῃ μετὰ τὴν ἐξοδὸν· ἀλλὰ συγχρόνως εὐθύμει καὶ εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν οἰνοπωλεῖον, καὶ συνωθεῖτο διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δημοκρατικώτερον μέρος τοῦ θεάτρου. Ἦτο τότε εἰς ἄλλο στοιχεῖον, καὶ δὲν ἔκαμνε τὸν δύσκολον· ἀλλ' ἐφύλαττε καὶ εἰς τὰς

Ἀπ' ἐναντίας, τὸ γαλλικὸν πνεῦμα δὲν εἰσδύει τόσῳ πολὺ εἰς τὰ πράγματα, καὶ οὐδέποτε διαπερᾷ τὰ πρῶτα αὐτῶν στρώματα· ἐξαρκεῖται δὲ εἰς τὰ μᾶλλον πιθανὰ αἷτια, διότι πρὸ πάντων ἀρέσκειται εἰς τὴν ἐνάργειαν· ἐξ ἄλλου ὅμως θεωρεῖ σπουδαίως τὰ πρακτικὰ τῶν ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἀπειραρίθμους κοινωνικὰς αὐτῶν ἐφαρμογὰς. Ἰσως ἡ ἄκρα τελειότης ἐν τῇ θεωρητικῇ ἐπιστήμῃ διαφεύγει αὐτὸ, κατέχει ὅμως εἰς ὑπατον βαθμὸν τὴν βιωτικὴν ἐπιστήμην, ἣν οὐδέποτε διακρίνει ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ ὑπεροχὴ τῶν γαλλικῶν ἰδεῶν καὶ τὸ γαλλικὸν πνεῦμα, ὁ ἀπανταχοῦ πολιτογραφώμενος φιλογαλλισμὸς οὗτος, ὃν καὶ αὐτὸς ὁ ἰταλικώτατος Γιοσέρτης ἀνεγνώρισεν. Ἡ Γερμανία ἐργάζεται κυρίως ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, τὸ δὲ συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος ἐπέρχεται τελευταῖον, διὰ τοῦτο εἰς τὴν νεωτέραν πρόοδον λαμβάνει ἡ χώρα αὕτη δευτερεδον μέρος. Ἡ Γαλλία ὅμως προτίθεται σκοπὸν τῶν ἐργασιῶν της αὐτὴν τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ δ' ἐπιστήμη ἔρχεται κατόπιν τούτου ἔνεκα, ὅταν οἱ Παρίσιοι, ἡ καρδία αὕτη τῆς Γαλλίας πάλιν, ἅπασα ἡ Εὐρώπη συναισθάνεται τὸν κλονισμὸν. Ἀλλ' ὅπως δυνηθῆ ἡ Γαλλία νὰ τηρήσῃ δι' ἑαυτὴν τὴν ἐλευθερίαν ἣν χορηγεῖ εἰς τοὺς ἄλλους δεῖται ἀνδρὸς, οἷος ἦν ὁ Λαούθηρος, διότι ἀπεδείχθη ἡδὴ ἐναργέστατα ὅτι ἐλευθερία καὶ καθολικισμὸς εἶναι πράγματα ἀσυμβίβαστα. Ὅπως δὲ καὶ ἡ Γερμανία ἐπιτύχῃ πολιτικὴν ἐνότητα ἔχει ἀνάγκην τῆς γαλλικῆς τοῦ 1789 ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ μόνη ἡ διαμαρτυρουμένη καὶ φιλόσοφος Γερμανία δύναται νὰ ἐξασκῆσῃ σωτηριώδη ἐπιβρόχην κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ μόνη ἡ Γαλλία δύναται νὰ διδάξῃ τὴν Γερμανίαν τίνι τρόπῳ εὐοδοῦνται αἱ μεγάλαι ἐπαναστάσεις.

Τοιοῦτό τι διείδεν ὁ Ἑρρίκος Ἐἵνος διὰ τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ, διότι ἅπαντες οἱ Γερμανοὶ εἰτὶ φιλόσοφοι, καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀπεπειράθη γράψας τὰ δύο αὐτοῦ συγγράμματα ἢ *Γαλλία* καὶ τὸ *περὶ Γερμανίας*. Ἄν δὲ δὲν ἐπέτυχεν ἐντελῶς, αἷτια τούτου εἶνε τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε χρόνου ἔργον καὶ οὐχὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅσω καὶ ἂν ὑποθέσωμεν αὐτὸν μέγαν. Μέχρι τοῦδε ἠρευνήσαμεν τὰς εὐγενεῖς τοῦ φιλοσόφου προσπαθείας· ἰδωμεν ἤδη τὸν τε ποιητὴν καὶ τὸν συγγραφεῖα.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΩΠΗΟΣ.

λίγην εξηγήθησαν σκοτεινά τινά μέρη τοῦ ἀριστογράφου τούτου τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Ὁ γεωμέτρης Κ. Πεννεθὸν ἐξήγησε μαθηματικῶς τὸ μυστήριον τοῦ γαληνιᾶου ἐκείνου κάλλους, ὅπερ λαθραίως πῶς διήγειρε τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ ποιητοῦ. Ὁ Κ. Πεννεθὸν, καταμετρήσας τὰ ἑλληνικὰ μνημεῖα, ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτῆ, ὡς καὶ ἡ φύσις, φέρει τὰς γραμμὰς τῆς ῥεπούσας πρὸς τὴν καμπύλην καὶ τὴν ἐκκλισιν¹. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ βεβαιώσωμεν σήμερον, ὅτι τὰ ἑλληνικὰ μνημεῖα ἀντεγράψαν ἀπὸ τὴν φύσιν, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἐντελοῦς ἀρμονίας τῶν γραμμῶν τῶν μετὰ τῶν κύκλῳ γραμμῶν ἀπορρέει ἡ τελειότης ἐκείνη τοῦ χαρακτῆρος, τὴν ὁποίαν καμμία τέχνη δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ. Καὶ ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν κυριολεκτικῶς ὅτι ἡ ἀντιγραφή ἐγένετο ἀπὸ τὴν φύσιν, διότι ἡ ἑλληνικὴ τέχνη ἐρμηνεύει τὴν φύσιν καὶ τελειοποιεῖ τὸ θεῖον ἔργον, φροντίζοντα ἵνα τὸ μνημεῖον κτισθῇ οὐχὶ ἐντὸς κοιλάδος², ἀλλ' ἐπὶ ὄρου· μάρτυς ὁ Παρθενῶν, ὅστις ἐπιστέφει καὶ τελειοποιεῖ τὸν βράχον τῆς ἀκροπόλεως, ὡς τὸ αἰτέμα τοῦ Φειδίου στεφανώνει καὶ καθωραΐζει τὸν Παρθενῶνα.

Διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δύναται τις νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐκ τῶν ἀντιγραφῶν μας· πρῶτον, διότι ἡμεῖς παρημελήσαμεν οὐσιώδες μέρος, τὴν σκηνοθεσίαν, δεύτερον, διότι δὲν καταβάλαμεν τὴν δέουσαν προσοχὴν εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς.

Διὰ δύο σκοτεινῶν θόλων εἰσέρχεται εἰς τὸν περιτειγισμένον περίβολον τῆς ἀκροπόλεως καὶ φθάνει εἰς τὸ διάζωμα τῶν Προπυλαίων ἅμα δ' ἀναβῆς τινὰς βαθμίδας, εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐπιπέδου, ἐφ' οὗ ὑψοῦται ὁ Παρθενῶν.

Ὁ ναὸς παρουσιάζει τὰ πλεοῦρά του κρημισμένα ἀπὸ τὴν ἐπάρατον ἐκείνην βόμβαν τοῦ ἐκ Γενούης Μοροζίνη³, καὶ ἀνυψοῖ εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου κολοβωθὲν ἀνάστημά του⁴. Μ' ὁ-

1. Αἱ καμπύλαι αὗται γραμμαὶ παντὸς οἰκοδομήματος τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης πρέπει μᾶλλον νὰ ἐξηγηθῶσιν ἐκ τοῦ ὅτι πᾶσα ἐτελοῦς ὀριζοντιεὶς γραμμὴ ἐξ ἀποστάσεως τινος θεωμένη φαίνεται τραχεῖα καὶ σκληρὰ, συνάμα δὲ καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω κλινούσα. Ὁ ἄγγλος διάσημος ἀρχιτέκτων Πένρος ἰδίως ἠσχολήθη εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα καὶ ἐν ἰδίῳ συγγράμματι ἐξέδωκεν τὰς σαφᾶς καὶ λεπτομερεῖς αὐτᾶ παρατηρήσεις κατὰ τὸ 1874. Σ. Μ.

2. Τὸ ἐξοραμένον τῆς διτχυρίσεως ταύτης δηλοῦται ἂ κινῶντος ἐκ πλείστον διασποδόντων ἐρειπίων ἀρχαίων ναῶν ἐντὸς κοιλάδων εἰς πλείστας τῆς Ἑλλάδος χώρας. Οὕτω λ. χ. ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ ἐντὸς τῆς κοιλάδος τῆς Νιμέας, τῆς πεδιάδος τῆς Ὀλυμπίας, τῶν Δελφῶν καὶ πλείστον ἄλλων. Σ. Μ.

3. Ὁ Μοροζίνης ἂν δὲν ἀπατώμεθα ἦτον Ἐνετὸς καὶ οὐχὶ ἐκ Γενούης. Σ. Μ.

4. Ὁ λόρδος Ἐλγίνος δὲν ἐκολόβωσε τὸ ἀνάστημα τῆ

λας τὰς ἀλληλοδιαδόχους καταστροφὰς, μ' ὅλας τὰς κολοβώσεις τῆς χριστιανικῆς καὶ μουσουλμανικῆς θρησκείας, ὑψαύχην ἵσταται πάντοτε ὁ κολοσσὸς, ἔχων τὰς πλείτερας τῶν δωρικῶν στηλῶν του καὶ σχεδὸν ἀκεραίους τοὺς τοίχους τοῦ ἐπισθοδόμου καὶ τοῦ προναοῦ. Τὸ πρόσωπόν του, ἐξαιρέσει τινῶν ἀκρωτηριασμῶν, ἐπιδεικνύεται σχεδὸν ἐντελής.

Παρὰ τὸν Παρθενῶνα κεῖται ἀριστερόθεν τὸ Ἐρεχθεῖον, ὅπερ περιεῖχε δύο ναοὺς, τὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ τὸν τοῦ Πανδρόσου. Τὸ ἀριστοῦργημα τοῦτο τοῦ Ἴωνικοῦ ρυθμοῦ περιεῖχε τὸ ἱερὸν νᾶμα καὶ τὴν ἱερὴν ἐλαίαν. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων μετετρέπη εἰς χριστιανικὸν ναὸν, καὶ οἱ Τούρκοι τὸ μετεχειρίσθησαν εἰς χαρμῖνον. Κατὰ τὸ 1846 ἀνεστήθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας¹, καὶ ἡ Ἀγγλία ἀπέστειλεν ἐκμαγεῖον τῆς Καρυάτιδος, ἣν ἐξ αὐτοῦ ὑπεξήρσε. Περὶ τῆς ὑπεξαιρέσεως ταύτης ὁ Βουγῖν διηγείται τὰ ἐξῆς· «Ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἐξελάμβανε τὰς Καρυάτιδας ὡς ὑπερφυσικὰ ὄντα, ἠγανάκτησε σφόδρα, ὅπότεν μία ἐξ αὐτῶν ἀφῆρηθ' ἐκ τῆς θέσεώς της· ἐνόμισαν λοιπὸν φρόνιμον ν' ἀφαιρέσωσι τὰς ἐπιλοίπους ἐν καιρῷ νυκτός. Πλησιάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς τὸν ναὸν ἵνα ἐκτελέσωσι τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην πράξιν, ἤκουσαν βοὴν ἀνέμου παρατεταμένην, ἣν ἐξέλαβον ὡς φωνὴν τῶν ἀγαλμάτων, καὶ ἀνεχώρησαν πεφοβισμένοι, μὴ πειθόμενοι νὰ ἐπαναλάβωσι πλεον τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς.»

Καθὼς ἀφορᾷ τὴν περιγραφὴν τοῦ μνημείου τούτου, τὴν διεγείρασαν πολλὰς ἀρχαιολογικὰς συζητήσεις, παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ ἀξιόλογον ἔργον τοῦ Κ. Τετὰξ (*Ἐξηγητικὸν καὶ δικαιολογικὸν ἐπέτηγμα περὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἐρεχθείου*, ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιθεωρήσει τοῦ 1851), ἣ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Κ. Βελῆ, ἐν τῷ περὶ Ἀκροπόλεως βιβλίῳ του.

Ὅπισθεν τοῦ Ἐρεχθείου εἶναι τὸ ἀποτομώτερον μέρος τοῦ βράχου· ἐκεῖ ὑψοῦται τὸ χαλκοῦν ἔγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς², ὀγδοήκοντα πόδας ὑψηλόν. Ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τούτου ὁ ὀριζὼν ἔχει εὐρυτάτην ἔκτασιν.

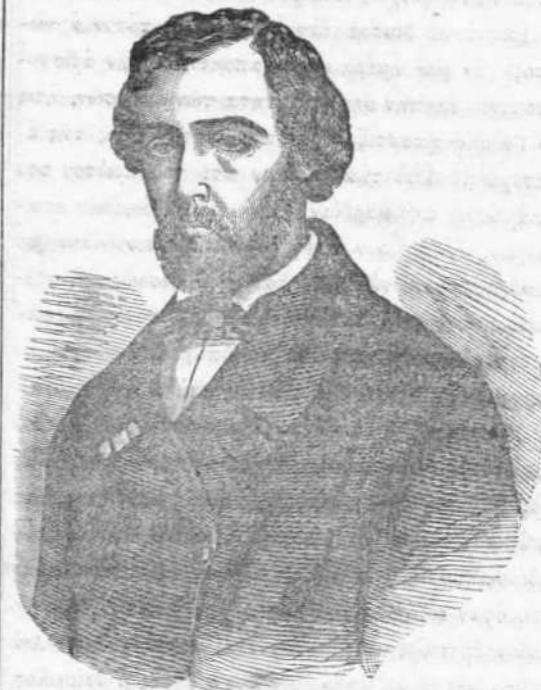
Ἀκολουθῶν τις τὸν ἀρκτικὸν περίβολον, ἐπανέρ-

Παρθενῶνος ἀλλ' ἀφῆρεσε τὰ πλείστα τῶν ἀναγλύφων τῶν κοσμοῦντων αὐτόν. Σ. Μ.

1. Δὲν ἀνηγέρθη ἄπαν τὸ οἰκοδόμημα δαπάνῃ τῆς Γαλλίας, διότι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ εἶχε διασωθῆ, ἀλλ' ἡ Γαλλία ἀνέστησε μόνον τὸ κοινῶς Πανδρόσιον καλούμενον τὴν στεῆν τῶν Καρυάτιδων. Σ. Μ.

2. Ὁ συγγραφεὺς δὲν περιγράφει ὀρθῶς τὴν θέσιν τοῦ κολοσσίου ἀγάλματος τῆς προμάχου Ἀθηνᾶς, διότι τοῦτο ἵστατο μεταβῆ Προπυλαίων καὶ Ἐρεχθείου, καὶ τῆς βᾶσεως αὐτοῦ ἔχην εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ βράχου κατὰ τὰς ἐσχάτως εἰς τὴν θέσιν ταύτην γενομένας ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς. Σ. Μ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΑΛΦΡΕΑΟΣ ΜΥΣΣΕ.

Ἐγεννήθη τὴν 11 Νοεμβρίου 1810, ἀπέθανε τὴν 4 Μαΐου 1857.

χεται εἰς τὰ Προπύλαια· τινὲς τῶν στηλῶν αὐτοῦ ἀνετρέπησαν ὑπὸ ἐκρήξεως μιᾶς πυριταποθήκης, ἀλλ' οἱ τοῖχοι ἔμειναν στερεοί, δεικνύοντες τὴν καταπληκτικὴν ἀκρίθειαν εἰς τὸ νὰ κτίζωσι διὰ μαρμάρων ἀνευ λιθοκόλλας. Οἱ παμμεγεθεῖς λίθοι φαίνεται ὅτι χθὲς ἐτι ἐτέθησαν, καὶ ἡ ἀρρένωπὴ καὶ σοβαρὰ θεὰ αὐτοῦ τοῦ γιγαντώδους κτιρίου εἶναι εἰς παράδοξον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν λεπτότητα τοῦ πρὸς δεξιὰν του κειμένου μικροῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Τὸ πρόσωπον τῆς μικρογραφίας ταύτης σύγκριται ἐκ τεσσάρων μονολίθων αὐλακωτῶν στηλῶν μὲ κιονόκρανα Ἴωνικοῦ ρυθμοῦ. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐταιρεία τῶν Ἀθηνῶν ἀνώρθωσε τὸ ναίδιον τοῦτο¹ κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Σπὸν καὶ Βέλερ δημοσιευθέντα σχέδια. Δὲν συμφωνοῦσιν οἱ ἀρχαιολογούντες περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ὀνόματος Ἀπτερος. Οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη διὰ τὴν ἐκ Κρήτης ἐπάνοδον τοῦ Θησεῦς νικηφόρου, μὴ προηγηθείσης εἰδήσεως περὶ τῆς νίκης του· οἱ δὲ ὅτι ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν τῆς Νίκης, ἵνα μὴ δυνηθῇ πλέον ἡ θεότης αὐτῆ, ἄπτερος οὖσα, νὰ πετάξῃ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν².

Πρὸς δεξιὰν καὶ πλαισίον τῶν Προπυλαίων εὐρηται ἡ Πινακοθήκη, προωρισμένη τὸ πάλαι εἰς ἐκθεσιν τῶν εἰκόνων, χρησιμεύουσα δὲ σήμερον εἰς μουσεῖον ἀρχαιοτήτων.

Τόμοι ὀλοκληροὶ θὰ ἐγράφοντο, εἴαν τις ἤθελε νὰ σημειώσῃ μόνον τὰ ὀνόματα τῶν ἀγαλμάτων, μετώπων, ἀναγλύφων, προτομῶν, καμειῶν, δοχείων, ἐπιγραφῶν, μωσαϊκῶν, κεράμων, ἀγγείων, ἔργων ἐκ χαλκοῦ, ὅσα φαίνονται συσσωρευμένα ἐν τῇ Πινακοθήκῃ καὶ τῷ Θησεῖῳ, καὶ διεσπαρμένα πανταχοῦ. Περιηγούμενός τις ταῦτα πάντα τὰ συντρίμματά, καθαρᾷ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην ὅλων τῶν ἐποχῶν, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς λιαν ἐγκρατοῦς καὶ φειδωλῆς αἰγινητικῆς, καὶ τελευτῶν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν, ἣτις ἀνεπλήρου τὸ κάλλος διὰ τοῦ μεγέθους. Ἡ σπουδὴ αὐτῆ εἶναι λιαν ἐνδιαφέρουσα, καὶ πρὸς αὐτὴν θὰ ἔχη τις ὅλα τὰ μέσα, ὅταν τακτοποιηθῶσι τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα συντρίμματά, καὶ, πρὸ πάντων, ὅταν ἡ ἀρχαιολογία ἀποβάλλῃ τὴν σχαλαστικότητα καὶ τὰ συστήματα μερικῶν ἀρχαιολόγων.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ANT. PROUST.

1. Ὁ μικρὸς ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης δὲν ἀνηγέρθη ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς τῶν Ἀθηνῶν ἐταιρείας, ἀλλὰ δαπάνῃ τῆς κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν ἐφορίαν τοῦ Λουδοβίκου Ῥοσσίου. Σ. Μ.

2. Ἡ ἐπίτοξ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ λατρευομένη Ἀπτερος Νίκη ἦν αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ ἡ ὡς ἄπτερος Νίκη ἀεῖποτε τοῖς Ἀθηναίοις νίκην παρέχουσα. Σ. Μ.

Ὅταν μίαν ἐσπέραν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ, ἐν μέσῳ μεγάλης φιλολογικῆς συναθροίσεως, ἐνώπιον τῶν διασημοτέρων τῆς Γαλλίας ποιητῶν, ἠγέρθη νεανίας, ἀγνωστος εἰς τοὺς πλείστους, ὠχρὸς, ξανθὸς, βαρύθυμος, καὶ ἐζήτησε τὴν ἀδειν ν' ἀναγνώστῃ ὀλίγους στίχους του, ἀδιόρατος ἐκφρασις ἀδιαφορίας, οἴκτου, ἢ περιφρονήσεως ἀνήλθεν εἰς τὰς μορφὰς τῶν πλείστον. Ὁ Κροτιῶν Οὐγῶ ἐνευσε ψυχρῶς κωφεύσας ἐπ' ὀφρῶσιν, ὁ Λαμαρτίνος ἠπλώθη χασμώμενος εἰς ἰνακλιντήρα, ὁ Σαιν-Μπέ (Saint-Beuve) ἔδραζε τὰ χεῖλη του, διὰ νὰ καταστείλῃ μειδίαμα εἰρωνίας, καὶ μόνος ὁ ἀγαθὸς Νοδιὲ ἠτοιμάσθη ἐκ προκαταβολῆς νὰ χειροκροτήσῃ. Ἰδοὺ ὑπὸ ποίους οἰωνοὺς ἤρχισεν ὁ Ἀλφρέδος Μυσσὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς *Ἀνδαλουσίας* καὶ τῆς *Μαδρίτης*· ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις ἦτον ἐντελῶς διάφορος περὶ τὸ τέλος. Ἐκπληξιν ἀπροσδόκητου, συγκίνησιν, θάμβος, ἐνθουσιασμὸν ἔφερεν εἰς ὅλους ἢ πρωτότυπος ἐκείνη ποίησις, εἰρων ἅμα καὶ τρυφερά, αἱ ἀρμονικαὶ ἐκεῖναι στροφαί, αἱ ὁποῖαι εἶχον ὅλα τῆς μουσικῆς τὰ θελήγητρα. ἅμα ἐπαυσεν ἀναγινώσκων, ὁ Οὐγῶ ἐσφίξεν εὐλικρινῶς τὴν χεῖρά του, ὁ Λαμαρτίνος τῷ ἐμεδίασεν εὐμενῶς, ὁ Νοδιὲ ἀπέμαξε δάκρυ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων του,

καὶ ὁ Σαιντ-Μπέ, κριτικὸς πλέον, ὄχι προσητής, ἠσθάλθη ἐνδομύχως τοῦ φθόνου τὸν σκόληκα.

Ἐκτοτε ὁ Μυσσέ δὲν ἦτον πλέον τόσο ἀγνωστος· ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἶχεν ἀποκτήσει τὴν ἀριστοκρατικὴν ἐκείνην δημοτικότητα τῶν αἰθουσῶν, ἧτις ἐν Γαλλίᾳ ἀπαρτίζει τὸ σπανιότατον εἶδος τῆς ἐπιτυχίας. Ἰπὸ τὴν μαγείαν ἐτι τοῦ πρώτου του θριάμβου, τὴν καρδίαν ἔχων πλήρη ὀνείρων ἐπαγωγῶν, διαβλέπων ἀνέφελον καὶ ἀκτινοβόλον τὸ μέλλον, ἤρχιστε νὰ ἐργάζηται μετὰ ζέσεως καὶ προθυμίας, καὶ μετὰ δύο ἔτη ἀγρυπνιῶν συνεχῶν ἐφάνησαν αἱ πρώται του ποιήσεις ὑπὸ τὴν ῥομαντικὴν ἐπιγραφὴν «Ἰσπανικὰ καὶ Ἰταλικὰ διηγήματα.»

Σκανδαλώδης ὑπῆρξεν ἡ ὑποδοχὴ τοῦ μικροῦ ἐκείνου βιβλιαρίου· εὔρε θερμῶς κατηγοροῦν ἀφ' ἐνός, φανατικὸς ὑπερασπιστὴς ἀφ' ἐτέρου, ἐπομένως ἡ ἐπιτυχία του ἦτον ἐντελής, διότι δυστυχῶς ὁ φθόνος συμπληροῦ τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ εἰκὼν κερδίζει, ὅταν πλησίον τοῦ φωτός, ὑπάρχει σκότος. Τὸ ῥόδον ἔχει ἄρωμα, ὅποταν ἔχει καὶ ἀκάνθια. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ρώμην δὲν ἦτο πλήρης ὁ θρίαμβος, εἰς δὲν παρηκολούθουν ἐμμισθοὶ ὑβριστὰι τοῦ θριαμβευτοῦ τὸ ἐπευφημούμενον ἄρμα.

Εἰκοσαετῆς μόλις καὶ ἀμύσαξ ἐτι ὁ Μυσσέ κατέστη ἀρχηγὸς ποιητικῆς σχολῆς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐμμοῦντο ἦδη ἄλλοι αὐτόν, ἀντὶ, ὡς ἐπρεπε, νὰ μιμῆται αὐτὸς ἄλλους. Ὡς ἐκ θαύματος ἐπολιτογραφηθῆ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ρακίνα ἡ εὐφυῆς καὶ ἱπποτικὴ ἐκείνη ποίησις, ἀνθηρὰ, εὐθυμος, γελοῦσα ἐδῶ, ζοφερά, παράφορος, ἀπελπισ παρέκει. Ἀλλὰ πολὺ θ' ἀπατηθῆ, ὅστις ἀποδόσῃ τὴν ἔκτακτον αὐτὴν ἐπιτυχίαν τῆς ποιήσεως τοῦ Μυσσέ μόνον εἰς τὰς πρωτοτύπους τοῦ ὕψους του καλλονάς, εἰς τῆς στιχοιουργίας του τ' ἀπαράμιλλα θέλητρα, εἰς τῆς φαντασίας του τὸν πλοῦτον. Τὰς ἀρετάς ταύτας διέγνωσαν καὶ ἐθαύμασαν οἱ λόγιοι, οἱ κριτικοὶ, οἱ ἀνατόμοι τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ἄλλο ἐφείλκυσε κυρίως τὴν συμπάθειαν τοῦ πλήθους, καὶ κατέστησε ταχέως τὸν Μυσσέ προσφιλῆ ποιητὴν τῆς Γαλλικῆς νεότητος. Ἡ ποίησις του ἦτον ἡ ποίησις τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐξέφραζεν αἰσθήματα γενικά. Κατάρθως νὰ θίξῃ δεξιῶς τὴν χρῆσιν, ἧτις ἐνυπῆρχεν εἰς πάσας τὰς καρδίας· ἐσκέπτοντο πάντες, ὅπως ἐψάλλον αὐτός. Ἦτον ἐπόμενον ν' ἀποστηθίσῃ τὰς στροφὰς τοῦ Μαρδοχαίου καὶ τοῦ Δὸν Παεζ ἡ γενεά, ἧτις ἔμαθε νὰ συλλαβίζῃ εἰς τοῦ Βύρωνος τὸν Μάνφρεδ καὶ εἰς τοῦ Γαίτε τὸν Βέρτερον.

Αἱ ἡρώιναι ἰδίως τοῦ Μυσσέ εἶχόν τι τὸ πρωτότυπον, τὸ ἰδιότροπον, τὸ θέλγον. Ἀδιάφορον εἰς

ποῖαν ἐποχὴν ἀνήκουσιν εἶναι πάντοτε γυναῖκες τοῦ 19 αἰῶνος. Δὲν εἶναι τόσο ἄγγελοι, ὅσον αἱ γυναῖκες τοῦ Λαμαρτίνου, δὲν εἶνε τόσο δαίμονες, ὅσον αἱ γυναῖκες τοῦ Οὐγῶ. Ἡ ἐρώσα γυνὴ τοῦ Ἀλφρέδου δὲν εἶναι ἡ ἰδανικὴ τοῦ Λαμαρτίνου Ἐλβίρα, ψιθυρίζουσα στόνους ἐρωτος περιπαθεῖς ἐντὸς γαληνιαίας λίμνης, ἢ ἡ Γρατσιέλα περιφέρουσα τὰ δι-αυγῆ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ μαγικοῦ κόλπου τῆς Βαίας· δὲν εἶναι οὐδὲ τοῦ Οὐγῶ ἡ εὐγενὴς Βοργία, Ἰταλὶς παράφορος, ἐστεμμένη ἑταίρα, καρδία δαίμονος ὑπὸ κάλλος γυναικός. Τοῦ Μυσσέ ἡ Πορτία εἶναι γυνὴ ὠραία, ἄσπετος, φιλάρεσκος, ἧτις, μόλις καταλιποῦσα ἡμιθανῆς τὸ μέγαρον, ὅπου κείται νεκρὸς ὁ σύζυγός της, ψάλλει ἄσμα, ἀποπνέον ἡδονὴν, πρὸς χάριν τοῦ ἐραστοῦ, ὅστις ἐφόνευσε τὸν σύζυγον ἡ Ζουάνα, μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀκόμη δακρυσμένους διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Δὸν Παεζ, μειδιᾷ καὶ τείνει ἡδυπαθῶς τὴν ἀγκάλην πρὸς τὸν ἔτονον.

Συνήθως τοῦ φιλολογικοῦ σταδίου τὰ πρώτα μόνον βήματα εἶναι δυσχερῆ καὶ κινδυνώδη. Ἀφοῦ ἡ δόξα συνειθίσῃ νὰ προσφέρῃ ἐν ὄνομα, ἀφοῦ τὸ κοινὸν συνειθίσῃ νὰ τὸ ἀκούῃ προφερόμενον, τετέλεσται! Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὸν Μυσσέ. Ἀπεκοιμήθη ἄσχημος καὶ πένης, καὶ τὸ πρῶτ' ἐξυπνίσας εὔρεν ἐμπρός του τὴν δόξαν μετὰ ὅλας τῆς τὰς μειδιᾶματα καὶ τὸν πλοῦτον μετὰ ὅλας τῆς τὰς ἀπολαύσεις. Ἡ ὁδὸς ἠνοίγετο εὐρεῖα καὶ ἀνθόστρωτος ἐνώπιόν του. Ἐβρίβη ὡς τυφλὸς εἰς αὐτὴν, κατέστη ὁ Μωκ τῶν Παρισίων, ἐπεζητεῖτο πανταχοῦ, καὶ ὑπὸ πάντων ἐθωπεύετο. Τοιοῦτος ἦτον ἀλλ' ἐξαίφνης μίαν ἡμέραν μετέβαλε τρόπους, κατέστη βεμβὸς, ἐμόναζεν, ἀπέφυγε τὰς ἡδονάς, καὶ τέλος ἀνεπίστως κατέλιπε τοὺς Παρισίους. «Τί ἔχει;» ἠρώτων μετ' ἀπορίας ἀλλήλους οἱ φίλοι του «γράφει τραγωδίαν» ἔλεγον οἱ μὲν «ἔχει χρεὴ» ἔλεγον οἱ ἄλλοι. Καὶ οἱ δύο ἠπατώντο. Ὁ Ἀλφρέδος ἠγάπα, καὶ ἡ γυνὴ τὴν ὁποῖαν ἠγάπα, ἐκαλεῖτο Γεωργίαν Σάνδ.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐρωτος δύο πλασματικῶν μεγάλων εἶναι ἀκόμη μυστήριον. Πού ὁ ἐνδοξος ποιητὴς ἐγνώρισε τὴν ἐνδοξὴν ποιήτριαν, πῶς ὁ ψάλτης τῆς Ναμουνα εἶπε «σὲ ἀγαπῶ» εἰς τὸν ψάλτην τῆς Λαιλίας, οὐδεὶς γνωρίζει. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἠγαπῶντο, ὅτι ἠγαπῶντο πολὺ. Ὄταν ὁ Ἀλφρέδος ἀπῆντησεν ἐνώπιόν του τὸν ὑψηλὸν αὐτὸν ἔρωτα, ἐνόμισεν ὅτι εὔρε τὴν ἰδανικὴν ἐκείνην εὐτυχίαν, τὸ ἀερῶδες ἐκεῖνο ἰνδαλμα, ὅπερ ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν καρδίαν παντός ποιητοῦ. Τὰ ἐπαγωγίτερα ὄνειρα μέλλοντος παρουσιάσθησαν ἐνώ-

πιόν του. Ἐλησμώνησεν ὅλως διόλου τὴν δόξαν καὶ δὲν ἐζήτει, εἰμὴ τὴν εὐτυχίαν. ἤρχιστε νὰ σχεδιάζῃ μετὰ τῆς φίλης βίον πλάνητα ποιητοῦ, καὶ νὰ ὀνειροπολῇ νωχελεῖς ὁδοιπορίας πρὸς μαγικὰ κλίματα. Τὰ ὄνειρά του ἤρχισαν νὰ πραγματοποιῶνται. Οἱ συνοδοιπόροι ἐφθασαν μέχρι Βενετίας, ἐθαύμασαν ὁμοῦ τὰ θαυμάσια τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλ' ἡ ῥῆξις ἐπῆλθε, καὶ ἐκεῖ ἐχωρίσθησαν. Τίς τῶν δύο ἐπταίσειν οὐδὲ θέλομεν οὐδὲ δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν. Ἡ καρδία εἶναι πάντοτε χωρὸς ἱερὸς, sanctum sanctorum, εἰς τὸ ὅποιον οὐδεὶς πρέπει νὰ ῥίπτῃ βέβηλα βλέμματα· ἡ γυνὴ εἶναι πάντοτε γυνή, ὅσον μέγας ἀνὴρ καὶ ἂν γίνῃ.

Ὁ ἀτυχὴς οὗτος ἔρωτος ἐξήσκησε τὴν ὀλεθριωτέραν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ βίου τοῦ Μυσσέ. Ἀνέτρεψε πρόρριζα τὰ ὄνειρά του, ἐξήντησε τὸν θησαυρὸν τῶν ἐλπίδων του, καὶ ἀντικατέστησε τὴν νεανικὴν του εὐθυμίαν δι' ἀπογνώσεως ἀνιάτου. Δὲν ἦτο πλέον ἰδανικὸς ποιητὴς, ἦτο δυστυχὴς ἄνθρωπος. Αἱ γυναῖκες ἔχουσι τοῦτο πολλάκις κοινὸν πρὸς τὸν ἥλιον· ὡς ἐκεῖνος, ἀπορρόφῶσι τὴν δρῶσον τῆς καρδίας. Ὁ Βύρων δὲν θὰ ἔγραφεν ἴσως τὸν Δὸν Ζουάν, εἰάν ἡ Μαρία δὲν ἐνυμφεῖτο εἰς ἄλλον ὁ Μυσσέ δὲν θὰ ἔγραφε βεβαίως τὸν Ρόλλαν, εἰάν δὲν ἔχανε τὸν ἔρωτα τῆς Σάνδης.

Ὄταν ὁ Μυσσέ ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς Παρισίους, οὐδεὶς τὸν ἀνεγνώρισε. Μία ἡμέρα χωρισμοῦ τὸν εἶχε παραλλάξει ὅλως διόλου· ἦτο καταβεβλημένος τὸ σῶμα καὶ ἦτο βαρύνθμος τὴν ψυχὴν. Ἐκτοτε δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ οὐσιώδη ἀλλοίωσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Μυσσέ. Ἡ στιχοιουργία ἔχει πάντοτε τὰς αὐτὰς καλλονάς, ἀλλὰ τὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν μετεβλήθη ὅλως διόλου. Τὸ κύπελλον εἶναι πάντοτε καλλιτέχνως περίγλυφον, ἀλλὰ τὰ κοσμήματα δὲν χρησιμεύουσι τώρα εἰμὴ ὅπως κρύψωσι τοῦ ποιοῦ τὴν πικρίαν. Πανταχοῦ ἀμφιβολία, πανταχοῦ ἀπόγνωσις ἀτελῶς καλυπτομένη ὑπὸ ἐπίπλαστον καὶ ὀδυνηρὰν εὐθυμίαν. Ἀναγνώσατε τὴν Ναμουνα. Ὁ Χασσάν εἶναι ἡ ἐντελεστέρα προσωποποιήσις τῶν σκέψεων τοῦ ποιητοῦ, τὸ πρότυπον πρὸς ὃ τείνουσι πάντα τῆς φαντασίας του τὰ πλάσματα. Γίνεται Μωαμεθανὸς καὶ ἀπολαμβάνει ὅλα τὰ προνόμια τῆς συμβιβαστικῆς ἐκείνης θρησκείας· ἀγαπᾷ τὸν γλυκὺν οἶνον καὶ τὰς ὠραίας γυναῖκας· εἶναι εἰρων, εὐφυῆς, ἀφροντις, φιλήδονος, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ἐπαγωγὸν αὐτὸ περικάλυμμα διαφαίνεται εἰς τὸ βάθος ἡ πληξίς, ἡ ἀθυμία, ἡ ἀπόγνωσις. Ὁ Χασσάν εἶναι Ἀμλέτος, φέρων μειδιῶν προσωπεῖον κωμωδίας.

Ἐπιθυμῶν ὁ Μυσσέ νὰ λησμονήσῃ τὸν ἔρωτα,

ὅστις ἐνυπῆρχε πάντοτε ζῶν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας, ἐβρίβη ἀκράτητος εἰς τὸν θόρυβον, εἰς τὴν μέθην, εἰς τὴν ἡδονὴν. Ποιητὴς αὐτὸς, κατεβίβασε τὴν Μούσαν εἰς χώρας ταπεινάς, πρὸς ἃς ἡ σεμνὴ θεὰ οὐδέποτε ὀφείλει νὰ στρέφῃ τὸ ἀκτινοβόλον τῆς βλέμματος. Ἐλησμώνει ἑαυτὸν, προσπαθῶν νὰ λησμονήσῃ ἐκείνην. Ἡ ποίησις δὲν ἦτον πλέον δι' αὐτὸν ἐξάσκησις λειτουργίας ἱερᾶς, ὡς ἄλλοτε, δὲν ἦτον ἀνάγκη ἐνδόμυχος τῆς ψυχῆς, ἦν ἐξέφραζον μόνον τὰ χεῖλη. Ἐθαύθη ὅλα, ἐθαύρη τὰς στίχους. Σπανίως, πολὺ σπανίως, ἠσθάνετο ἀναρριπιζόμενον ἐντὸς τοῦ τῶ πυρ, ὅπερ αὐτὸς ὁ ἴδιος, αὐτόχειρ ἠθικὸς προσεπάθησε νὰ κατασβέσῃ. Ἐλάμβανε τότε τὸν κίλαμον σπασμωδικῶς, ἔγραφεν ὀλίγας ὥρας, καὶ μετὰ τινος ἡμέρας τὸ ἀνυπόμονον κοινὸν ἀνεγίνωσκεν ἀπλήστως τὸ νέον ἀριστούργημα δημοσιευόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο κόσμων. Αἱ ποιήσεις του ἦσαν πάντοτε σχεδὸν ὀλιγόστιχοι, ἀλλ' οἱ πολῦτιμοι λίθοι τιμῶνται κατὰ τὸ ποιόν, οὐχὶ κατὰ τὸ μέγεθος. Αἰῶνες ὀλόκληροι, διαδεχόμενοι ἀλλήλους, ἐψιθύρισαν τὰς 5—6 στροφὰς τῆς Σαπφούς, καὶ τὰ δεκατετράστιχα τοῦ Πετράρχου Σοννέτα κατέστησαν ἀθάνατον τὸ ὄνομα τῆς Λάουρας.

Ὁ Μυσσέ εἶναι Σαπφὴ κατὰ τὸ ἦμισυ καὶ κατὰ τὸ ἦμισυ Πετράρχης. ἔχει τὸ ὕψος, τὴν περιπάθειαν, τὸ πῦρ ἐκείνης, καὶ διαπλάττει φιλοκάλως τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ὡς ἐκεῖνος τὸ Τοσκανικὸν ἰδίωμα. Οὐδὲν ἴσως ἔχει ἡ Γαλλικὴ φιλολογία τὸ δυνάμενον ὡς πρὸς τὴν δυνάμιν τοῦ πάθους ν' ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὰς φλογεράς ἀποστροφὰς τοῦ Ρόλλαν πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὸν Βολταίρον, οὐδὲν τὸ ὑπερβαῖνον τὴν συμπαθῆ περιγραφὴν τῆς κοιμωμένης νεάνιδος, καὶ τοὺς ἀφελείας τῆς λόγου, ὅταν ἀφυπνήσασα εὐρίσκει τὸν Ρόλλαν ἔτοιμον νὰ αὐτοχειριασθῇ. Ἡ Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Λαμαρτίνον δύναται ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὰς ὠραιότερας Μελέτας τοῦ ποιητοῦ, πρὸς ὃν ἀπηυθύνετο. Ἡ Ἀράμνησις, ἡ σπαρακτικὴ ἐκείνη ἐπάνοδος πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ θλιβερόν ἐκεῖνο μυρολόγιον νεκροῦ ἐρωτος, εἶναι ἴσως ὅτι δύναται τις ν' ἀνακαλύψῃ συγκινητικότερον σπουδάζων τὰ ἔργα τοῦ Ἀλφρέδου. Αἱ τέσσαρες Νύκτες του, θαυμάσιοι διάλογοι μετὰ τῆς Μούσης, τεμάχια λυρικὰ ὕψους ἀνεφίπτου, εἶναι ἡ πιστοτέρα καὶ πικροτέρα συνάμα ἀπεικόνησις τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ ποιητοῦ. Ἡμεῖς προτιμῶμεν πασῶν τὴν Νύκτα τοῦ Δεκεμβρίου. Μελαγχολία, ἀπρωσῶσα δάκρυα, ὀδύνη, φέρουσα φρίκην, διαστίλθουσι

ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ποιήματος εἰς τὴν ἄλλην ἢ ἐπίσημος στιγμή, καθ' ἣν δυστυχῆς ἐραστῆς ἐπιστρέφει τὰς ἐπιστολάς ἀπίστου ἐρωμένου, παρίσταται εἰς τὰς διαπύρους τοῦ Αλφρέδου στροφάς μὲ ὅλα τῆς τὰ ὀδυνηρὰ θέλητρα.

Ἴδου ὅλαι σχεδὸν αἱ ποιήσεις τοῦ Αλφρέδου κατὰ τὸ διάστημα εἰκοσι περίπου ἐτῶν. Προσθέσατε ὀλίγα διηγήματα, ὀλίγας κωμωδίας, καὶ θὰ ἔχητε τὸ σύνολον τῶν ἔργων, δι' ὧν τ.σ.σ. ἐνωρὶς κατέκτησε τὴν ἀθανασίαν διὰ τὰ διηγήματά του εἶναι περιττὸν νὰ εἰπωμέν τι. Περί τῆς πολυτίμου ἀξίας αὐτῶν εὐχερῶς δύναται νὰ κρίνη ὁ ἀναγνώστης ἐκ τοῦ ἀρίστου πάντων, οὗ τὴν μετάφρασιν ἀρχίζει σήμερον ἡ Χρυσάλλις. Αἱ δὲ κωμωδίαί του, ἀπαστρέπτουσαι ἀπὸ εὐφειῆς ἠθῶν καὶ χαρακτήρων παρατηρήσεις, καὶ διαπρέπουσαι ἐπὶ ζωηρότητι διαλόγου, ἐτυχον πάντοτε ἀρίστης ὑποδοχῆς ἐν τοῖς θεάτροις τῶν Παρισίων.

Τὸ Γαλλικὸν κοινὸν, ὅπερ ἀνέκαθεν ἠγάπησε τὸν Μυσσέ, ἀπῆτει πρὸ πολλοῦ ἐντόνως τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, καὶ ὁ ἐφήμερος οὗτος θρίαμβος τῷ ἐδόθη τέλος, χωρὶς νὰ τὸν ζητήσῃ. Παράδοξον ἀντίθεσιν ἀπετέλεσεν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ εἰσοδὸν του ἡ νεανικὴ αὐτοῦ μορφή ἐν μέσῳ τῶν γηραιῶν μορφῶν τῶν συναδέλφων του καὶ ὁμοῦ αὐτὸς, ὁ νεώτερος πάντων ἴσως κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἦτο περισσώτερον τῶν λοιπῶν κατεβεβλημένος, διότι ἡ ἀένναος τῆς νεότητος πηγὴ ἡ καρδία, εἶχε προῶρως σφειρῶσαι ἐν αὐτῷ.

Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἐπίσημος ἐμφάνισις τοῦ Αλφρέδου ἐπὶ τῆς φιλολογικῆς σκηνῆς μετὰ τινὰ ἐτη ἀκόμη μονοτόνου καὶ φθισιώσας ὑπάρξεως ἐκλεισεν ἐν ὀδύναϊς τὰ βεβαρυμένα βλέμματά του ἀλλὰ — θλιβερὰ ἐξαιρέσεις καὶ αὕτη — οὐδὲ ὁ τάφος δὲν τῷ ἔφερε τὴν γαλήνην, ἣν τόσον ἀνυπομόνως προσεδόκα· ἡ γυνὴ, ἣτις ἐτάραξε τὴν ψυχὴν του, ἐνόσφ ἐξη, ἐτάραξε καὶ τὴν κόριν του, ἀφοῦ ἀπέθανεν. Ὀλίγους μετὰ τὸν θάνατόν του μῆνας ἡ Σάνδη ἐξέδωκε τὸ γνωστόν τῆς μυθιστορήμα *Αὐτὴ καὶ Αὐτὸς*, καὶ ὑπὸ διαφανῆ ἀνωνομίαν προσεπάθησε νὰ ρίψῃ ὅλα τοῦ ἐρωτός των τὰ σφάλματα ἐπὶ ἀνθρώπου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὁ θάνατος ἀφῆρεσε τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως. Ἄλλ' ἂν ἀπέθανεν ὁ Αλφρέδος, ἐξ ἄκομῃ ὁ Παῦλος Μυσσέ. Ἀδελφὸς εὐγενὴς προήσπισε γενναίως σκιᾶς προσφιλοῦς, καὶ ἀπέδειξε δι' ὠραίου μυθιστορήματος *Αὐτὸς καὶ Αὐτὴ*, ὅτι ὁ μέγας τῆς Γαλλίας ποιητῆς, οὗ τὸν θίον ἀτελῶς διεγράψαμεν ἐνταῦθα, ὑπῆρξε πάντοτε δυστυχῆς, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπῆρξε κακός.

ΑΔ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΡΥΘΜΟΥ.

Ἡ μεταξὺ ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γραφικῆς διαφορὰ εἶνε μεγίστη. Εἰς τὴν πρώτην ἀφέθη τὸ στάδιον πάντῃ ἐλεύθερον αὐτὴ δύναται κατ' ἴδιαν ἐμπνευσιν καὶ βούλησιν νὰ κρεμᾷ ἀφόδως εἰς τὸν ἀέρα τὰς ῥωμαϊκὰς ἀψίδας καὶ τοὺς βυζαντινοὺς θόλους τῆς, εἴτε ν' ἀκοντίζῃ τολμηρῶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὰς κορυφὰς τῶν γοθικῶν κωδωνοστασιῶν τῆς· καὶ πότε μὲν τὰ κιονόκρανα τῶν κορινθίων κίωνων τῆς περικοσμεῖ μὲ φύλλα ἀκάνθου, δίδουσα αὐτοῖς σχῆμα ἀνθοφόρου καλάθου, πότε δὲ, ἀπομιμουμένη τοὺς περὶ τοὺς κροτάφους νέας κόρης ἰούλους, ἡ τὰ ἐλικοειδῆ ἐπὶ τοῦ μετώπου κριοῦ κέρατα, σχηματίζει τὰς ἐκατέρωθεν τοῦ ἰωνικοῦ κιονοκράνου κορυφὰς ἑλικίας τῆς. Ἐν μόνον ὀφείλει νὰ τηρῇ, καὶ τοῦτο εἶνε τῆς μηχανικῆς οἱ νόμοι· ἀπὸ τῶν λοιπῶν εἶνε πάντῃ ἐλεύθερα. Ἄλλὰ δὲν συμβαίνει ὁμοίον τι καὶ ἐν τῇ γραφικῇ, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς εἰκαστικαῖς καλουμέναις τέχναις. Αἱ τέχναι αὗται κύριον ἔργον ἔχουσι ν' ἀπεικονίζουσιν ἀκριβῶς τὴν φύσιν, διὰ τοῦτο εἶνε περιορισμέναι ἐντὸς κύκλου ὀρισμένου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὁσάκις ἐξέβησαν, ἐξέκλινον εἰς ὀλισθηρὰς ἀτραπούς, καὶ δὲν ἤρρησαν νὰ πείσωσιν εἰς ἐντελῆ ἐξαχρείωσιν. Οἱ πρῶτοι τῆς Ἑλλάδος καλλιτέχναι ἐδημιούργησαν καὶ ἐτελειοποίησαν τὰς καλὰς τέχνας, σπουδαζόντες ἀενάως τὴν φύσιν, καὶ τὴν τελειοποίησιν αὐτῆς ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν. Αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἑλληνικῆς τότε Ἰταλίας προσέφερον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ καλλιτέχνου Ἕλληνοσ, ἀνεῦ τῆς ἐλαχίστης ζηλοτυπίας, τὰ παρθενικά τῶν θυγατέρων των κάλλη γυμνά, καὶ ταῦτα οὗτος ἀναλύων καὶ ἐκλέγων ἔγλυφε ποτὲ μὲν ἐν λίθῳ τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην, ποτὲ δὲ ἐν πίνακι ἔγραφε τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣς ἡ ὑπερμετρος καλλονὴ *μυρὸ Ἀχαιοῖς ἄλγ'* ἔθηκεν. Οὕτως ἡ φύσις ἦτο τὸ μέγα σχολεῖον τῶν καλλιτεχνῶν ἐκείνων, ἡ ἀένναος καὶ ἀφθονος πηγὴ, ἀφ' ἧς νοήμονες καλλιτέχναι ἠρῶντο τὰ νάματα τοῦ καλοῦ. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ ἐπῆλθεν ἡ μίμησις οὐχὶ τῶν ἔργων τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῶν ἔργων τῶν καλλιτεχνῶν ὁ εἰς ἀντέγραφον τὸν ἑτερον, καὶ μετ' οὐ πολὺ, ἕκαστος εἰργάζετο κατὰ φαντασίαν, διότι ἐκλειψάσης ἦδη τῆς καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας, δυσκόλως ἐδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τὴν φύσιν. Τοῦτο ὁμοῦ εἶνε προάγγελος τῆς παρακμῆς τῆς τέχνης· ὅταν φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον

τοῦτο, ὅταν ὁ καλλιτέχνης ἀποπτύων τὸν χαλινὸν τῆς διδασκάλου φύσεως, ἐπιδίδεται εἰς τῆς ἀπειροφαντασίας τὰς ἀτάκτους περιπλανήσεις, τὰ ἔργα του θέλουσιν εἶσθαι ψευδῆ καὶ μηδαμινῆς ἀξίας. Ἡ τέχνη ὅταν ἐγκαταλίπη τὴν φύσιν, εἶνε ὁ μυθολογούμενος Ἀνταῖος, ὅστις παλαίων πρὸς τὸν Ἡρακλῆν, λησμονεῖ νὰ ἐγγίξῃ τὴν μητέρα του γῆν ὅπως ἀντλή ἀπ' αὐτῆς νέας καὶ καταπληκτικὰς δυνάμεις. Ἡ τέχνη τότε θέλει ἐμπέσει εἰς τὸν ἐπιτετηθευμένον ῥυθμὸν καὶ μετ' οὐ πολὺ εἰς ἐντελῆ βαρβαρότητα καὶ ἐξαχρείωσιν.

Ἄν, ἀκολουθοῦντες κατὰ βῆμα τὴν ἀλληλουχίαν τῶν αἰώνων, θελήσωμεν νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν πορείαν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, θέλωμεν εὖρει ὅτι ἀπετέλεσεν αὕτη κύκλον τινά, οὗ ἀρχὴ καὶ τέλος εἶνε δύο πλησιέστατα πρὸς ἄλληλα σημεῖα, τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αἰγυπτιῶν καὶ βυζαντινῶν ῥυθμῶν. Τῷ ὄντι! ἡ τέχνη ἀφορμηθεῖσα κατὰ πρῶτον ἀπὸ τοῦ σκληροῦ καὶ μονοτόνου αἰγυπτιῶν ῥυθμοῦ, τοῦ πλησιεστάτου εἰς τὴν αἰγυπτιῶν τέχνην, ἤρθη μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ Φειδίου καὶ Ἀπελλοῦ εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν τῆς τελειοποιήσεως τῆς ἀκόλουθως παρακμάσασα ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων καὶ ἀποθανουσθεῖσα ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν, ἐπανεκαμψεν ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ὡς ὑπῆρξεν νέας θρησκείας, εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο σημεῖον, ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον ὠρμήθη. Ἄλλ' οὐδόλως εἶναι τοῦτο παράδοξον, οὐδ' εἰς τὴν τέχνην μόνην ἀπαντᾶται ὁ ἀπαίσιος οὗτος κύκλος. Οὕτω, λόγου χάριν, καὶ εἰς τὰ γράμματα· μετὰ τὸν μυθιστορικὸν Ἡρόδοτον ἦλθεν ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Πλούταρχος, καὶ μετὰ τούτους ὁ Φραντζῆς καὶ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ. Μετὰ τὸν Ἡσίοδον, ἦλθον οἱ μεγάλοι τραγικοὶ Αἰσχύλος καὶ Σοφοκλῆς, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ Ἰζέτζης καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος. Ὄθεν καὶ ἡ τέχνη, ἠκολούθησε τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα, καὶ οὐδόλως πρέπει νὰ θαυμάζωμεν, ἂν μετὰ τὰ ἐν τοῖς ἀετώμασι τοῦ Παρθενῶνος ἐγγεγλυμμένα θεῖα ἀνάγλυφα εἶδαμεν τὰ ἀπῆδη τῆς βάσεως τοῦ ἐν τῷ ἱπποδρομείῳ τοῦ Βυζαντίου ὀβελίσκου, καὶ ὅτι ἀφοῦ ἀπωλέσαμεν τὰ ἐν τῇ πινακοθήκῃ μεγαλοεργήματα τοῦ Πολυγνώτου, παρηγορούμεθα εἰς τὴν θέαν τῶν γυμνῶν πάσης ζωῆς καὶ χάριτος ἔργων τοῦ ἡμετέρου Πανσελήνου.

Ὅπως ὀρίσῃ τις ἀκριβέστερον ῥυθμὸν τινά ἐν τῇ τέχνῃ, ὀφείλει νὰ ἐκθέσῃ τὰ προτερήματα αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅταν προτερήματα δὲν ὑπάρχουσιν, ἀναγκάζεται τότε ὁ γράφων ν' ἀπαριθμῆσῃ τὰ ἐλαττώματα, καὶ αὐτὸ τοῦτο πάσχουμεν ἤδη καὶ ἡμεῖς θέλοντες

νὰ ὀρίσωμεν τί ἐστὶ βυζαντινὸς ῥυθμὸς. Ἄγνοια ἐντελής τῆς ἀνατομίας καὶ ἐν γένει τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, παραβίασις τῶν στοιχειωδῶτερον κανόνων τῆς διόψεως, συμμετρία ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν τῶν προσώπων, σκληραὶ καὶ βεβιασμένοι κινήσεις, χρωματισμὸς ἐκμελής καὶ φορτικὸς, φωτοκίσις ἀπίθανος καὶ ἀόριστος, πτυχαὶ παράλληλοι καὶ γωνιώδεις, δάκτυλοι καὶ ὀφθαλμοὶ ἐπιμήκει, καὶ ἔλλειψις τέλος πάσης τῶν παθῶν ἐκφράσεως, τοιαῦτα εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ βυζαντινοῦ λεγομένου ῥυθμοῦ. Ἄλλὰ τέχνη, ἀφ' ἧς ἐλλείπουσι πάντα τὰ προτερήματα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν τέχνην αὐτὴν, τί ἄλλο εἶνε, εἰμὴ βάρβαρος τέχνη, τέχνη δηλαδὴ γεννηθεῖσα εἰς βάρβαρον ἐποχὴν καὶ εἰσέτι μὴ ἀναπτυχθεῖσα; Ἰπάρχουσιν ὅμως πολλοὶ οἱ πιστεύοντες ὅτι ὁ ῥυθμὸς οὗτος ἐπενοήθη ἀντικρὺ πρὸς χρῆσιν τῆς θρησκείας, καὶ αὐτὸν θεωροῦσιν ὡς καταλληλότερον πρὸς παράστασιν χριστιανικῶν ἀντικειμένων. Οἱ οὕτω φρονούντες περιπίπτουσιν εἰς προφανῆ ἀπάτην, διότι τὸ ἀναγκαῖον ἐξαγόμενον ἀμαθοῦς καὶ ἡμιβαρβάρου ἐποχῆς, τὴν ἐξαχρείωσιν, λέγομεν, καὶ κατὰπτωσιν τῆς τέχνης, ἐκλαμβάνουσιν ὡς προῖον καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας, ἣτις μόνον εἰς τὰς λαμπρὰς ἐποχὰς ἀναφαίνεται· ἐμπίπτουσιν, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἰς φιλοσοφοῦστορικὸν παραλογισμὸν, διότι τὴν εὕρεσιν τῆς τοῦ θεοῦ παραστάσεως, ὅπερ εἶνε τὸ ὕψιστον τῆς τέχνης σημεῖον, ἀποδίδουσιν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν σωστὰ σωστά ἡ τέχνη ἐν γένει ἦτο νεκρὰ καὶ εἶχε καταστήσει βαναυσικὸν ὅλως ἔργον.

Ὁ βυζαντινὸς ῥυθμὸς οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἡ βαθμιαία κατὰπτωσις τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, κατὰπτωσις ἣτις ἀρχεται κυρίως ἀπὸ τῶν μακεδονικῶν χρόνων, προχωρεῖ δὲ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς, καὶ φθάνει εἰς τὸν πυθμὸν τῆς βαρβαρώσεως κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους. Ὅτι δὲ ἡ βυζαντινὴ τέχνη εἶνε ἡ συνέχεια τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, γίνεται δῆλον ἐκ τῆς μεγάλης ὁμοιότητος τῶν ἔργων τοῦ τε ἀρχαίου καὶ νέου ἐργαστηρίου. Ἐκαστος εἰδήμων παρατηρητῆς δύναται νὰ ἴδῃ τὴν μεγάλην ἀναλογίαν, τὴν ἐνυπάρχουσαν μεταξὺ τῶν διασωθέντων ἀναγλύφων τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς καὶ πολλῶν εἰκόνων τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Αἱ θέσεις τῶν ὑποκειμένων ὑπάρχουσι πολλάκις αἱ αὐταί, αἱ συστάδες τῶν πτυχῶν εἶναι ἀπαράλλακτοι, ὡς φαίνεται ἰδίως εἰς πολλοὺς ἐπιτομῆσι λίθους, διατηρουμένους εἰσέτι ἐντὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις Θεσείου. Ἐπίσης εἰς τὰς κατακόμβας τῆς

Ῥώμης, ὅπου ἐσώθησαν αἱ ἀρχαιότεραι εἰκονογραφίαι τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνων εὐρίσκει τις τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας τούτου. Αἱ εἰκονογραφίαι ἐκεῖναι, ὡς λέγει ἐν τῇ ἑλληνικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ ὁ Κ. Brunet de Presle, μαρτυροῦσιν, ἐν γένει τὴν μικρὰν ἰκανότητα τῶν γραψάντων αὐτὰς, ἀλλ' ἐν αὐταῖς δύναται τις ν' ἀνεύρη τὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τῶν νέων τύπων, οὓς ὤφειλον νὰ πλάσωσιν. « Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἐξ ἀκολουθεῖ νὰ λέγῃ ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἰδίῳ συγγράμματι, θρησκεία ὅλως νοητικὴ καὶ συμβολικὴ, ἐφαίνετο ἐλάχιστον εὐνοῦς ταῖς εἰκαστικαῖς τέχναις. Πολύλακις ὁμοῦ αἱ συνέπειαι μιᾶς τινος ἀρχῆς τροποιοῦνται σπουδαίως ἔνεκα ἐξωτερικῶν ὅλως περιστάσεων. Ἡ κλίσις πρὸς τὰς εἰκονικὰς παραστάσεις τοσοῦτον ἦτον ἐν Ἑλλάδι ἐξ ἄρχῆς, ὥστε ἡ ἐξόριστος τέχνη μετὰ τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου ἐγένετο χριστιανική, καὶ μετενδυθῆσα νέον σχῆμα, εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ κατέστη ἀντικείμενον λατρείας. Ἀλλὰ καὶ πάλιν λέγει ὁ μέγας Κωνσταντίνος ἐπιθυμῶν νὰ κοσμήσῃ τὴν ὁμώνυμον αὐτοῦ πόλιν καὶ τὴν ἀντίκλιον τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, μετέφερον ἐν αὐτῇ πᾶμπύλλα τῆς ἑλληνικῆς γλυφίδος ἀριστουργήματα· ὅθεν ἡ χριστιανικὴ βυζαντινὴ τέχνη, γεννηθεῖσα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μεγάλων ἐκείνων ὑποδειγμάτων, ἀναμνηστικὴ μετ' ὅλην τὴν ἀσήμαντον αὐτῆς ἀνάπτυξιν, ἰκανῶς τὴν ἀρχαίαν τέχνην. » Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν τεχνολογικῶν ἀποδείξεων, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μαρτυρίαι προσεπιτιμῶσαι τὸν ἐνυπάρχοντα σύνδεσμον μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς καὶ ἑλληνικῆς τέχνης. Ἐκ τῶν ἱστορουμένων ὑπὸ τοῦ χρονογράφου Θεοφάνους βλέπομεν ὅτι οἱ ζωγράφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μετεχειρίζοντο ὡς ὑποδείγματα τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ὁ χρονογράφος οὗτος ἀληθῶς ἱστορεῖ, ὅτι ἡ χεὶρ ζωγράφου τινὸς θελήσαντος νὰ δώσῃ εἰς τὸν Χριστὸν τὸν χαρακτήρα τοῦ Διὸς, ἀπεξηράνθη. Σήμερον ὁμοῦ ὀλίγοι εἶναι, πιστεύομεν, εὐδιάθετοι νὰ πιστεύωσι τὸ θαυμάσιον τῆς τιμωρίας, ἐνῶ οὐδεὶς θέλει διστάσει νὰ παραδεχθῇ ὅτι πολλοὶ ἄλλοι ζωγράφοι ἐμιμοῦντο τὰς εἰκόνας τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος χωρὶς νὰ φοβῶνται μὴ ξηρανθῶσιν αἱ χεῖρές των.

Μ' ὅλα ταῦτα οὐδ' ἡμεῖς ἀρνούμεθα ὅτι ἡ τέχνη ἐκείνη, σωστὰ σωστὰ διότι ἦν ἡ συνέχεια μεγάλης καὶ ὑψηλῆς τέχνης, τῆς ἑλληνικῆς, ἔχει βεβαίως ἀξίαν τινὰ καὶ μολοντί οὐδὲν ἐπλάσεν ἴδιον, διετήρησεν ὁμοῦ, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ἐκ τοῦ καλ-

λιτεχνικοῦ ἐκείνου ναυαγίου ἀσθενῆ τινὰ λείψανον. Ἰδοὺ τί περὶ τούτου ἔγραψε κατὰ τὸ 1847 ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιθεωρήσει ὁ Κ. Comte de la Borde, ἐν ἀρθρῷ ἐπιγραφομένῳ « Les chretiens dans l'acropole d'Athènes. »

« Ἡ πρὸς τὰς τέχνας κλίσις καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἀρχαϊσμός εἶναι τὰ δύο χαρακτηριστικὰ τῶν Ἑλλήνων, ἅτινα ἐξηγοῦσι τὴν βυζαντινὴν γραφικὴν καὶ τὴν ἐπίμονον τήρησιν καθαρῶν παραδόσεων ἐν μέσῳ τελείας παρακμῆς. Εἰς τὸν χαρακτήρα των τοῦτον ὀφείλομεν τὴν ἀναπαράστασιν τῶν μνημείων ἀπωτάτης ἐποχῆς, ὧν τὰ πρωτότυπα ἀπολέσθησαν ὀφείλομεν αὐτῷ προσέτι, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐκόσμησαν οἱ πρότεροι χριστιανοὶ τὰς ἐκκλησίας των, τὴν διάσωσιν τῆς τέχνης ἐκείνης, ἧς τὴν ὑπαρξιν ἤθελε διακινδυνεύσει ἡ κατάστασις τῆς τότε κοινωνίας. Ὁ ἀρχαϊσμός ἐδῶκε γένεσιν εἰς ἀξιοσημεῖα ἔργα ἐν κοινωνίᾳ ἀνικάνῳ εἰς τὸ δημιουργῆσαι ἀφ' ἐαυτῆς πρωτότυπα ἔργα. » Ἰπὸ τοιαύτην ἐποψίν θεωροῦντες τὴν βυζαντινὴν γραφικὴν εὐρίσκομεν ἀληθῶς τι ἀξίον τῆς ἡμετέρας μελέτης, ἀλλὰ τὸ νὰ προσβάλλωμεν αὐτὴν ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν σπουδῆς καλλιτεχνικῆς, τοῦτο ἠθέλην εἶσθαι ἡ ἀρνησις τοῦ ἀληθοῦς καλοῦ, καὶ ἡ ματαιώσις πάσης κρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ ἀποπειράς.

Ἀληθῶς εἰσὶ τινες παρ' ἡμῖν, οἱ παραδεχόμενοι μὲν τὴν βυζαντινὴν τέχνην ὡς ἀρμόδιαν πρὸς παρὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν ὁμοῦ ἀνάγκην τελειοποιήσεώς τινος. Ἀλλ' ἐν ἐκ τῶν δύο ὑπάρχει. Ἡ οἱ βυζαντινοὶ τύποι καθιερώθησαν ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ πρέπει νὰ μένωσιν ἀμετάβλητοι ὡς ἔχουσι, ἢ εἶνε ἀπλῶς τέχνη ἐν παρακμῇ, ἔχουσα ἀνάγκην ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον, δὲν εἶνε ἀληθές, διότι ἀντίκειται εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας καὶ εἰς αὐτὰς τῆς ἱστορίας τὰς μαρτυρίας· ἂν δὲ τὸ δεύτερον ἀληθεύει, τότε τίποτε δὲν ἔχομεν ν' ἀντιτάξωμεν, λέγομεν ὁμοῦ, ὅτι ὅστις ἀπαξ παραδεχθῇ τοῦτο, δὲν δύναται ἐφεξῆς νὰ ὀρίσῃ τὸ σημεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ὀφείλει νὰ μὲνῃ ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφυΐα. Καὶ τί ἄλλο ἐπραξάν οἱ ἰταλοὶ ζωγράφοι τοῦ Π' αἰῶνος, εἰμὴ ν' ἀναπτύξωσι τὴν τέχνην ἐκείνην, ἣν παρέλαβον νῆπιον παρὰ τῶν εἰς Φλωρεντίαν μεταβάντων βυζαντινῶν ἐκείνων ζωγράφων; ὁ Σιμαβύνης, ὁ Γυώττης καὶ ἄλλοι τινὲς ἐτροποποίησαν πρῶτοι τὴν τέχνην ἐκείνην, καὶ ἀκολούθως ὁ Ραφαήλ, βοηθηθεὶς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ ἀνακαλυφθέντων, ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν τῆς τελειοποιήσεώς της. Τοῦτο δὲ εἶναι τόσον βέβαιον,

καθόσον εἰς τὰς πρώτας τοῦ Ραφαήλου εἰκόνας διακρίνονται ἴχνη εἰσέτι τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, τὰς πέδας τοῦ ὁποῦ ἀκολούθως διέρρηξεν ἐντελῶς ὁ τοῦ Οὐρβίνου καλλιτέχνης. Τοιαύτην τινὰ μεταβολὴν ἐπέφερε καὶ ὁ Φειδίας εἰς τὴν γλυπτικὴν. Παραλαβὼν τὴν σκληρὰν καὶ ἀμορφον τῶν προκατόχων του τέχνην, ἐδῶκεν εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα ὕψους καὶ μεγαλείου, καὶ ἀνύψωσεν αὐτὴν εἰς τὸν ὑπατον τοῦ καλοῦ βαθμὸν. Σπουδάσας ἐπιμελῶς τὴν φύσιν καὶ ἐπ' αὐτῆς βασιθεὶς, ἀνήγειρε τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημά του, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θέλει καταπέσει.

Ἡ τέχνη ἄρα, οἷα εὐρέθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ χριστιανισμὸς διεδόθη ἐν Ἑλλάδι, ἀνέλαβε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν νέαν θρησκείαν, καὶ οἱ ζωγράφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξετέλεσαν τὸ καθήκον τοῦτο ὡς ἠδυνήθησαν, οὐδ' ὑπάρχει τι ἐνταῦθα θαυμαστὸν καὶ παράδοξον. Ἄν δὲν ἐπλάσαν ρυθμὸν ἀξίον τῆς νέας ἐκείνης θρησκείας, ἂν τὰς θείας καὶ ὑψηλὰς ἐκείνας σκηνὰς παρέστησαν τῶσφ ἀδεξίως καὶ βαυρούσως, τοῦτο βεβαίως δὲν ἐπραξάν ἐκ προθέσεως, ὡς οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ὑπαινίττονται· ὅθεν ἡ σχέση τῆς βυζαντινῆς γραφικῆς πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν προήλθε κατ' ἀπλὴν συγκυρίαν, μόνη δὲ ἡ ἑξίς, ἣν ἐλάδομεν, βλέποντες ἀείποτε θρησκευτικὰ ἀντικείμενα ἱστορούμενα κατὰ τὸν βυζαντινὸν ρυθμὸν, ἐμβάλλει ἡμῖν τὴν ψευδῆ ἰδέαν, ὅτι ὁ ρυθμὸς οὗτος εἶνε καὶ ὁ ἀρμοδιώτερος πρὸς τοῦτο· ὁμοίως οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐλάτρευον μετὰ πλειοτέρας εὐλαβείας τὸ ἀμορφον ἐκεῖνο τῆς Ἀθηνᾶς ἑόανον, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἀρχαιότητά του ἐπίστευον ὅτι ἐπεσεν ἐξ οὐρανοῦ, ἢ τὸ χρυστολεφάντινον ἐκεῖνο ἔργον τοῦ Φειδίου, τὸ ὁποῖον ἐγένετο εἰς τὰς ἡμέρας των καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Τοῦτο συμβαίνει παρ' ἅπασιν τοῖς ἔθνεσι, καὶ παρ' αὐτοῖς ἐτι τοῖς ἰταλοῖς ἢ ἀναγέννησις τῆς τέχνης εὗρε πολλὰ προσκόμματα, καὶ τὸ κοινὸν ἐτίμα καὶ ἐλάτρευε πλειότερον τὰ ἔργα τῆς βυζαντινῆς τέχνης, διότι δι' αὐτῆς εἶδεν ἀπ' ἀρχῆς ἐξεικονιζόμενον τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του. Μὴ καὶ ἡμεῖς, εἰς ἕτερον πάλιν τῆς τέχνης κλάδου, εἰς τὴν μουσικὴν, δὲν ἀρεσκόμεθα ἐμμανῶς εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα, τὰ μετὰ ἀσκατικῶν παραφωνιῶν, διὰ τὸν μόνον λόγον, ὅτι παιδιόθεν καθ' ἑκάστην ἀκούομεν αὐτὰ;

Ἀλλ' οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ἐπιφέρουσιν ἐτι ὅτι ἡ νέα τέχνη, ἐπιδιώξασα παραπολὺ τὸ ἐν τῇ φύσει καλὸν, παρεξέτραπῃ τοῦ θεοῦ αὐτῆς σκοποῦ· ἡ θεὰ, λέγουσι, τῶν οὕτω ἐζωγρα-

φημένων εἰκόνων γαργαλίζει τὰς αἰσθήσεις, καὶ δύναται νὰ ἐγείρῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν σκανδαλώδεις ἐπιθυμίας, ὅπερ ἀποπον ἐν ὧρα μετανόιας καὶ προσευχῆς. Οἱ λέγοντες ὁμοῦ τὰ τοιαῦτα λησμονοῦσιν ὅτι ὁ ἀληθὴς καλλιτέχνης, πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα του, ὀφείλει, κατ' ἀπαράβατον τῆς τέχνης κανόνα, νὰ δώσῃ τὸν οἰκεῖον αὐτῇ χαρακτῆρα. Βεβαίως, ὁ ζωγράφος ὅστις, θέλων νὰ εἰκονίσῃ τὴν Παρθένον, ἐλάμβανεν ὡς τύπον τῆς εἰκόνας του τὴν Ἀναδυομένην Ἀφροδίτην, ἂν ἀντὶ τοῦ σεμνοῦ βλέμματος τῆς ἀειπαρθένου Κόρης εἶδεν αὐτὴ τὸ ὕψος τῆς Κυθρησίας, ἂν ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ καὶ καθαροῦ ἀπὸ πάσης σπιλάδας μετώπου της ἐπέγραψεν ὁ φιλήδονος καλλιτέχνης τὸν ἡμερον καὶ τὴν ἡδονὴν, ὡ τότε θὰ ἦτο ἀξιομειμπος, καὶ θὰ ἐλέγομεν ὅτι ὁ ζωγράφος ἐκεῖνος δὲν ἐγνώρισε νὰ πραγματευθῇ καταλλήλως τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰκόνας του. Ἀλλ' ἂν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ εὐδαίμων οὗτος θνητὸς ἐλάμβανεν ἀνὰ χεῖρας τὴν γραφίδα του, θεῖα τις ἐμπνευσις κατελάμβανε τὴν ψυχὴν του, καὶ ἐπὶ τοῦ φαινομένου ὑφάσματος ἐρρίπτε τὸν θεῖον καὶ παρθενικὸν χαρακτῆρα τῆς μητρὸς τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ, ἂν κατ' ὅρου τέλος πάντων νὰ ἐγχαράξῃ ἐπὶ τῆς εἰκόνας του τὸ φοβερὸν τῆς θεότητος καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους θαῶν νὰ παραστήσῃ τὸ καταπληκτικὸν μεγαλεῖον της ἐν μέσῳ ἀστραπτούσης δόξης καὶ δυνάμεως, τίς ἠδύνατο τότε νὰ μείνῃ ἀτάραχος εἰς τὴν θεῶν ὑψηλῶν τρυφῶν ἀντικειμένου, καὶ νὰ μὴ ὁμολογήσῃ τὴν εὐεργετικὴν ἐπ' ἑαυτῆς ἢ ἀληθῶς ἰσχυρὰ τέχνη καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς μᾶλλον πεπωρομένης ἀνθρωπίνης ψυχῆς!

Ἡ βυζαντινὴ ὁμοῦ τέχνη οὐδέως δύναται νὰ φέρῃ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα. Ἀπέναντι μιᾶς τῶν εἰκόνων ἐκείνων μένομεν ὅλως ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι, διότι ὁ ζωγράφος αὐτὴν δὲν ἐγίνωσκε τὸ μυστήριον δι' οὗ συγκινεῖται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ εἰκόνας ἐκεῖναι εἶνε μᾶλλον θρησκευτικὰ ἐμβλήματα, τὰ ὁποῖα διδάσκουσι μὲν κατὰ τι, ἀλλὰ δὲν μᾶς συγκινοῦσιν.

Ἄν ἐγράφομεν εἰς ἕτερον τῆς Εὐρώπης μέρος, ἠθέλομεν δικαίως νομισθῆ ὡς περιττολόγοι, θέλοντες νὰ καταδείξωμεν τὴν ἀστομίαν θεωριῶν ἀνυποστηρικτῶν. Ἐκεῖ τὸ ζήτημα τῆς τέχνης ἐλύθη πρὸ πολλοῦ, καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ πιστεύων ὅτι τέχνη, οἷα ἡ βυζαντινὴ, εἶνε ὁ ἐντελής θρησκευτικὸς τύπος, ὃν ὀφείλοισι πάντες νὰ ἀκολουθήσωσιν. Ἡ φιλοσοφία ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἰδανικὸν καλὸν ἐν τῇ τέχνῃ δὲν εἶνε πᾶσα τῆς φαντασίας ἀποπλάνησις,

ἀλλ' ἡ φύσις αὐτῆ ἀνοψυμένη καὶ ἐξευγενίζομένη
ὕπὸ τῆς καλλισθησίας καὶ νοημοσύνης τοῦ καλλι-
τέχνου. Τοιοῦτόν τι ἐξετέλεσεν ὁ Φειδίας ἐν τῇ
ἐποχῇ τοῦ Περικλέους, τοιοῦτο καὶ ὁ Ῥαφαήλ ἐν
τῇ ἐποχῇ τοῦ Ἰ' Λέοντος.

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

ΠΟΙΗΞΙΣ.

Ο ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ὄταν μίαν ἡμέραν εἰς ἐποχὴν δυστυχῆ προγρα-
φῶν καὶ κινδύνων ἐπορεύθη κατὰ τὸ σύνθημα νὰ
ἐπισκεθῶ τὸν Κ. Γεώργιον Παράσχον, προγεγραμ-
μένον, τὸν εὔρον γράφοντα. Ἀφοῦ ἀνεκοινώσαμεν
εἰς ἀλλήλους εἰδήσεις θλιβεράς καὶ ἐκλαύσαμεν ἐπὶ
τῇ μνήμῃ μαρτύρων προσφιλῶν, προσεπαθήσαμεν
νὰ μετατρέψωμεν τὸν βῶν τοῦ διαλόγου, ἀφαιρού-
μενοι εἰς ἄλλα εὐτυχέστερα ἀντικείμενα, καὶ ὁ Κ.
Παράσχος μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀσχολεῖται εἰς τὴν
μετάφρασιν τοῦ Ἑρνάνη, ἧς μοὶ ἐπρότεινεν εὐμενῶς
νὰ μοὶ ἀναγνῶσθαι μέρη τινά. Ὁμολογῶ ἐν χριστιανικῇ
ταπεινοφροσύνῃ ὅτι κατ' ἀρχάς, ὅταν ἤκουσα
τὴν μεγάλην αὐτῆν ἐπιχείρησιν, ἐδίστασα ὀλίγον
ἐν ἐμοὶ περὶ τῆς ἐπιτυχίας. Ἐγνώριζα πρὸ πολλοῦ
τὰ ἔργα τοῦ Κ. Παράσχου, καὶ ἐθεώρουν ἤδη αὐ-
τὸν ὡς ἕνα τῶν μάλλον διακεκριμένων ποιητῶν
μας, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐγνώριζα καλῶς καὶ τὸ δρα-
ματικὸν ἀριστούργημα τοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ, καὶ
ἤξευρα πόσον ἀνυπέροβλητα προσκόμματα παρου-
σιάζει καὶ εἰς τὸν ἐμπειρότερον μεταφραστὴν. Ὅτι
ἰδίως χαρακτηρίζει τὴν ποίησιν τοῦ Οὐγῶ εἶναι ἡ
ἀπίστευτος εὐστροφία τῆς γλώσσης, τὸ συνσταλ-
μένον καὶ πρωτότυπον τῆς ἐκφράσεως, ἡ ὑπερχει-
λὴσις τῆς ἁρμονίας, καὶ, τὸ κατ' ἐμὲ τούλαχιστον,
δὲν εἶχον οὐδέποτε μεγάλην πεποίησιν εἰς τὰς
ποιητικὰς ἀρετὰς τῆς ἀμορφώτου ἐπὶ γλώσσης μας,
καὶ δι' αὐτὸ ἐθεώρουν τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἑρνάνη
ἐλληνοιστὶ ὡς τὸν μετεμφισμὸν πολυτελοῦς Ἰσπανοῦ
Μαρκησιου εἰς τραχὺν ὄρεινὸν τῆς Ἀκαρνανίας.
Ἰδοῦ αἱ αἰτίαι διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐπέισθην ἐκ
προοιμίου περὶ τοῦ κάλλους τῆς μεταφράσεως, καὶ
τοι γνωρίζων τὴν ἰκανότητά τοῦ μεταφραστοῦ,
καὶ ἰδοῦ διατὶ ἀνέμενον ἐν ἐναγωνίῳ προσδοκίᾳ νὰ
πληροφροθῶ, ἂν οἱ φόβοι μου ἦσαν βέβαιοι. Ἡρ-
χισεν ὁ Κ. Παράσχος ν' ἀναγινώσκῃ, καὶ ἠπόρουν,
ἐξηκολούθησε καὶ ἐθαύμαζον, ἐτελείωσε καὶ ἐδά-
κρουν ὑπὸ συγκινήσεως. Ἀληθῶς ἡ μετάφρασις τοῦ
ἦτον ἀπὸ τοῦ πρώτου στίχου ἄχρι τοῦ τελευταίου

ἔντονος, εἰκονικῆ, γλαφυρὰ, σαφῆς, καὶ ἐνταυτῶ
πιστὴ καὶ παρὰ πόδας ἀκολουθοῦσα τὸ πρωτότυ-
πον. Οὔτε μία καλλονὴ τοῦ Γαλλικοῦ ἀριστοουργή-
ματος εἶχεν ἀπολεσθῆ ἡ ἀμαυρωθῆ, ἐξ ἐναντίας μά-
λιστα, ἀνευ ὑπερβολῆς, πολλάκις αἰ ἰδέαι τοῦ Οὐγῶ
εἰς τὴν μετάφρασιν ὡς εἰς χωνευτήριον καθίσταντο
λαμπρότεραι, καὶ εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ ἐνοήσῃ
ὅτι ποιητὴς μετέφραζε ποιητὴν, ὅτι καρδία ἐμάν-
τευε καρδίαν. Οὔτε εἰς ἕνα στίχον ὁ Κ. Παράσχος
εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀπομακρυνθῆ τοῦ κειμέ-
νου, καὶ νὰ ὑπεκφύγῃ διὰ στρατηγήματος τὰς δυσ-
χερείας. Ἐπάλαυσε στῆθος μετ' στῆθος πρὸς τὴν
γλῶσσαν καὶ τὴν ποίησιν τοῦ Οὐγῶ, καὶ δὲν ἠττή-
θη. Τὰ πλέον πολυσύλλαβα Ἰσπανικὰ ὀνόματα, οἱ
παραδοξότεροι τίτλοι, ἡ ῥωμαντικὴ φρασσιολογία
τοῦ κειμένου μετεφέροντο ὡς ἐκ θαύματος εἰς τὸ
δύσχεστον ἡμῶν ἰδιωμα.

Τοιαύτη εἶναι ἡ μετάφρασις, τὴν ὁποίαν ὁ Κ.
Παράσχος εὐηρεστήθη καλοκαθάθως νὰ παραχωρή-
σῃ εἰς τὴν Χρυσάλλιδαν, κοσμῶν τὰ πρῶτα φύλλα
αὐτῆς. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ Χρυσάλλις, ἡ τρυφηλὴ
αὐτῆ ἐρωμένη παντὸς ἀνθους, θὰ κάμῃ οὐχὶ μόνον
χρῆσιν ἀλλὰ κατάρχησιν τῆς ἀδείας ταύτης. Ἴσως
διὰ τοῦτο παραπονεθῆ ὁ Κύριος Παράσχος, ἀλλ' οἱ
ἀναγνώσται, εἴμεθα ἐκ προοιμίου βέβαιοι, δὲν θὰ
παραπονεθῶσι. Σήμερον, ὡς ἀπόγευμα τοῦ ὅλου,
δημοσιεύομεν τὴν δευτέραν σκηνὴν τῆς πρώτης
πράξεως, μίαν τῶν ὠραιότερων τοῦ δράματος, πλή-
ρη ὕψους καὶ περιπαθείας.

Ὁ Ἑρνάνης υἱὸς εὐγενοῦς προγεγραμμένου, ἀνα-
τραφεὶς ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ διοικῶν διόχημον συμ-
μοριάν γενναίων ληστῶν ἀγαπᾷ τὴν Δόνα Σόλα,
ὠραϊαν καὶ εὐγενῆ Ἰσπανίδα, μεμνηστευμένην δια-
ταγῆ τοῦ βασιλέως Καρόλου μετ' τὸν θεῖον τῆς Σίλ-
θαν, γέροντα ἐξηκοντούτη, ὅστις τὴν ἀγαπᾷ, ὡς
ἂν ἦτο μόνον εἰκοσαετής. Ἡ ἐπομένη σκηνὴ εἶναι
διάλογος μεταξὺ τῶν δύο ἐραστῶν, ἀποπνέων ἐρωτα
ἀφελῆ ἐνιαχοῦ καὶ ἐνιαχοῦ ὑψηλόν, φέροντα συγκίνη-
σιν ἅμα καὶ θάμβος εἰς τὸν ἀναγνώστην. Διὰ νὰ πει-
σθῆ πᾶς περὶ τούτου ἅς ἀναγνῶσθαι, καὶ θὰ ἴδῃ ἂν
θὰ ἦναι στεγνοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του περὶ τὸ τέλος.

Α. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ, ΕΡΝΑΝΗΣ.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ. (τρέχουσα εἰς ἀπάντησίν του).
Ἑρνάνη!

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Δόνα Σόλα, σὺ! οὐ πάλιν ἡ ἰδέα,
Κ' ἡ συμπαθὴς αὐτῆ φωνή, φωνή σου θεοποιεῖ!
ὦ, πῶς ἡ μοῖρα μὲ πλανῆ μακρὰν τοιοῦτου κάλλους;
ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ σέ, νὰ λησμενῶ τοὺς ἄλλους.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Χριστέ μου! εἶσαι κάθυγρος! Λοιπὸν, Ἑρνάνη, βρέχει;

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Οὐδὲ ἤξεύρω.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ. (Θίγουσα τὰ φορέματά του)

Πλὴν εἰπέ, κρούνας;

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Τίς προσέχει;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Κἂν, δός με τὸν μανθῶν σου.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

ὦ Σόλα περιλεγμένη,

Εἰπέ με, ὅταν ἤρεμῆς τὴν νύκτα κοιμωμένη,
Καὶ τὰ πτερά του ἐπὶ σὲ ὁ ὕπνος ἐνὶ σείει,
Γλοκοφιλεῖ τὰ χεῖλιά σου, τοὺς ὀφθαλμούς σου κλείει,
Κρυφῆς σὺ λέγει ἄγγελος πῶς μειδιᾷς γλυκεῖα
Εἰς ὄσους λησμενῶν τὸ πᾶν καὶ πλῆγ' ἢ δυστυχία;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Ἑρνάνη, πόσον ἤργησας! πλὴν λέγε με, στοχάσου
Μήπως κρούνας;

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Τίς; ἐγὼ! φλογίζομαι σιμὰ σου!

Ἄ, ὅταν ἔρω βιάσκατος τὸ μέτωπόν μας καίῃ,
Ὅταν τὸ στῆθος πλημμυρῆ καὶ τρικυμίας πνέῃ,
Τίς ἐξετάζει ἂν παρῆν ἂν νερός εἰς τὰ ὕψη,
Καὶ τρικυμίας δύναται ἢ ἀστραπὰς νὰ ῥίψῃ;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ. (λακιδάουσα τὸν μανθῶν του)

ὦ, ἔλα' τὸν μανθῶν σου, τὸ ξίφος σου, Ἑρνάνη!

ΕΡΝΑΝΗΣ. (Θίτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ξίφους)

Ποτὶ τὸ ξίφος φίλη μου καὶ σύντροφος ἐν πλάνῃ.
Λοιπὸν, αὐτὸς ὁ γέροντ' ἔδωξέ σου, ὁ ἐκλεκτός σου, τώρα,
Ὁ θεῖός σου, δὲν εἶν' ἰδῶ;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Εἶν' ἰδική μας ὄρα.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ναί, ὦ ρα! φθάνει δι' ἡμᾶς τί ἄλλο; τίσον φθάνει
Κατόπι, λησμενῶν κἀνεὶς ἢ πρέπει ν' ἀποθάνῃ.
Ναί, μία ὄρα, ἄγγελε, μία στιγμὴ μαζί σου
Εἶν' ἡ ζωὴ ἐλάληρος κ' αἰώνος παραδείσου.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Ἑρνάνη!

ΕΡΝΑΝΗΣ. (Μετὰ πικρίας).

Τί εὐτύχημα ὁ γέροντ' ἔδωξέ νὰ φύγῃ!

ὦ κλέπτης ὅστις ἔντρομος ξένῃν αὐλῇν ἀνοίγει,
Ἐμβαίνει μέλιτι, σ' ἀπαντῶ καὶ ὑποκλίπτω μίαν
Ἄκτινα τῶν βλεμμάτων σου, τῶν λόγων σου μαγεῖαν,
Καὶ εἶμαι, εἶμαι εὐτυχὴς, καὶ μὲ ζηλεύουν ἄδῃ,
Διότι τὸν ὑπέκλειψα καὶ θάνατον μὲ δίδει!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

ὦ, μετρίασου!

(Δίδουσα τὸν μανθῶν εἰς τὴν θηράειαν)

Στήγνυσε, Λουίζα, τὸν μανθῶν.

(Ἡ Λουίζα ἐξέρχεται ἢ δὲ Δόνα Σόλα κάθηται νεύουσα
πρὸς τὸν Ἑρνάνην νὰ πλησιάζῃ.)

Ἐδῶ, Ἑρνάνη μου.

ΕΡΝΑΝΗΣ. (Χωρὶς νὰ τὴν ἀκούῃ)

Ὁ δούξ δὲν εἶν' εἰς τὴν οἰκίαν!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ (μειδιῶσα)

Ὅποιον ὕψος!

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ἐφυγε!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Ἀγάπη μου γλυκεῖα,
Ἄς μὴ σκεφθῶμεν δι' αὐτόν.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

ὦ, θὰ σκεφθῶ, Κυρία!

Αὐτὸς ὁ γέροντ' . . . σ' ἀγαπᾷ, ὀπίσθεος διόποινά του,
Καί, χθὲς ἀκίμψ, ἔλαθε τὸ πρῶτον φίλημά του.
Νὰ μὴ σκεφθῶμεν δι' αὐτόν!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ. (Μειδιῶσα)

Αὐτὸ σὲ θλίβει, φῶς μου;

Φίλημα θεῖου! ἤραμον! σχεδὸν ὡς τοῦ πατρὸς μου!

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Συζύγου μ' ἔλλον, ἔραστοῦ, καρβέρου τῆς ζωῆς σου.
Θὰ γίνης σύζυγος αὐτοῦ κυρία, συλλογίσου! . . .
ὦ τὸ σαθρὸν γέροντιον! μὲ κεφαλὴν σκουμιμένην
Ἐνῶ ἀρχίζει τὴν ὄδον τὴν ἤδη κεκλεισμένην,
ἔχει ἀνάγκην γυναικὸς, καί, φάσμα παγωμένον,
λακιδάει κόρην νεαρὰν. Τὸν ἀπομακρύνει!
Ἐνῶ τὴν μίαν χεῖρά του εἰς γάμον σὲ προσβάλλει,
ἀν βλῆται πῶς τὸν θάνατον νομψύεται ἢ ἄλλη.
Τοὺς ἐρωτᾷ: μᾶς ἔρχεται νὰ θεωρήσῃ. . . Γέροντ',
εἰς νεκροθάπτῃν ὕπαγε τὸ σάβανόν σου φέρον!
Πῶς τὸν γάμον ἐνεργεῖ; ἢ τίς τὸν ἐπιβάλλει;

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Τὸν ἀπαιτεῖ ὁ βασιλεὺς.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ὁ βασιλεὺς! Ἐστάλη

Καὶ ὁ πατήρ μου εἰς σφαγὴν ὑπὸ τοῦ ἰδικοῦ του.
Ἐὰν δ' ἐπέρασεν καιροὶ ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου,
πρὸς τοῦ τυράννου τὸν υἱόν, πρὸς τὴν οἰκίαν του ἴσως,
τὴν χθῆραν, τοὺς οἰκίους του ἀκαμίων τρέφω μῖσος.
Αὐτὸς ἀπέθανεν, ἀλλὰ πρὶν τὴν ζῶν νούσω
Ὀρκίσθη ἐπὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ νὰ τιμωρήσω.
Παντοῦ σ' ἐζήτουν, Κάρολε, μονάρχα Καστιλλίας!
Χωρίζε μῖσος ἀποπνέων τὰς δύο μας οἰκίας.
Συνῆψαν πάλιν οἱ γονεῖς ἀγρίαν, σκληροτάτην
Τριάκοντα ἑνιαυτούς' ἀπέθανον εἰς μάτην.
Ζῆ, ζῆ τὸ μῖσος' δι' αὐτοὺς εἰρήνη δὲν ἐφάνη,
Διότι ζοῦν τὰ τέκνα των καὶ ὁ ἀγὼν αὐξάνει.
Ἄ! οὐ λοιπὸν τὸ ἐγγλεγμα ζητᾷς τοιοῦτου γάμου!
Καλὰ σ' ἐζήτουν, καὶ ἰδοῦ. παταῖς τὰ σύνερά μου!

ΔΟΝΑ ΣΟΛΑ.

Μ' ἔμπνεεις τρέμον.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Μὲ σκληρὰν κατάραν φορτωμένος,

Ἐμπνέω τρέμον κ' εἰς ἐμὲ κ' εἰς ὄλον μου τὸ γένος.
Ἄκουσε, νέα' ὁ θνητὸς ἐν σύζυγον λαμβάνεις,
Ὁ ροῦ Σίλθας, θεῖός σου, καλεῖται δούξ Παστράνης,
ἀραγωνίας πρώτιστος καὶ κόμης Καστιλλίας.
Ἄντι τῶν δώρων δύναται τῆς πλάνου ἤλικίας
Νὰ σὲ προσφέρῃ θησαυροὺς τοιοῦτων κοσμημάτων,
ὅστε νὰ λάμπῃς κ' ἐμπροσθεν βασιλικῶν στεμμάτων.
εἰς γένος, δόξαν, ἑπάρην καὶ πολυτίμους κτήσεις
Νὰ τὸν φθονήσῃ δύναται καὶ ὕψος βασιλείσεως.
Τοιοῦτος εἶναι' ἀλλ' ἐγὼ δασιώδεις τρέγω τόπους,
Ὅπου πατιδὸν ἔφευγα ἀνέστιος, γυμνόςπου.
Ἄλλ' ἴσως εἶχον ὡς αὐτὸν οἰκίσθημον κανένα,
ὅπου θαμβῶσεν αἵματος σημεῖα ξεραμένα,
καὶ ἴσως ἔχω δίκαια ἐντὸς πυκνῆς σκοτίας,

Όπου του Ικρινώματος καλύπτει δ' ανδύα,
Και θέλου, αδικος ελπίς αν δεν μ' απάτησθ,
Μετά του ξίφους απ' αυτής της θήκης εκπηδήσει.

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Σ' ακολουθώ.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Και μεταξυ συντρόφων τραχυτάτων,
Που προ πολλού δ' δήμιος γνωρίζει τ' ονοματων,
Που δεν αμδύλναι τίποτε τα σιδερα των στήθη,

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Σ' ακολουθώ.

ΕΡΝΑΝΗΣ.

Ο δουξ γνωστός εις πλουτον, γαίας, φήμην'
Ο δουξ δεν έχει νεειδος εις του πατρός την μνήμην'

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Αγαρωω μαζή σου.
'Ερνάνη, μη το μέγεθος της αποφάσεώς μου
Ελέγξης. Είπαι δαίμων μου ή φύλαξ άγγελός μου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ. (Εναγκαλιζόμενος αυτόν)

Ω άγγελε !

ΔΟΝΑ ΣΟΛΛ.

Την αυριον ελθε με συνοδιαν,
Μεσάνυκτα ! Ω, πρόσμνε, θα με ιδής άνδρειαν.

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ

(κατά την Α'ν του ετους.)

Εις τον προθάλαμόν σας περιλυπο έμβαίνο
Με μάτι θακρυγμένο, με πρόσωπο άχρο,
Γιατι να σας χαρίσω διν έχω το καμένο,

Μόνο να ζω ή μοίρα μου έγγραφε, και μόνο
Εις της ζωής τον δρόμο θλιμμένο περπατώ,

Της μοίρας άποπαίδι, αν φθινοπώρου φύλλο,
Τό άποκό μου βήμα εδω κ' εκεί πλανώ,

Δεν έχω μάνα ! Μέτα σ' αυτά τα τρία λόγια,
'Ερήμωσι και πείνα και κρύο κατοικεί,

Αλλα παιδιά σαν βλέπω εκει που διακονού,
Νά λάμπουν στο μετάξι, χαρούμενα, ευτυχή,

Δεν πρόφθασε ή καυμένη φιλή να μου χαρίση,
Ούτε να με χαϊδέψη, ούτε να μ' ευχηθή . . .

Προχθες σ' ένα λειβάδι, παιδιά ευτυχισμένα,
'Ενα καινούδι όλα έπαίζανε κοινό.

Ω, εθε, σαν λουλούδια στης γής το περιθάλι,
Καθένας σας να πάρνη δροσιά απ' τον ουρανό,

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Περλήφης: Aroldo.—Elisir d'Amore.—Tra-
viata.—Ebreo.—Don Checco.—Ernani.

Εάν έπεσκέφθητε ποτέ την χώραν όπου άνθει
ή πορτοκαλλέα, θα άπηνητήσατε βεθαίως μετα-
βαίνων από Σικελίας εις Νεάπολιν, εις τον υπό δαι-
μόνων κατοικούμενον εκείνον παράδεισον, ως έλεγον

εταν κατώκουν αυτόν οι βουρδωνοι, δυω περιφή-
μους βράχους ους οι νυτται μετα τρόμου ενθυ-
μούνται πάντοτε. Άλλοτε εις ευδαίμονας χρόνους,
εταν ο ισχυρός Ζεός ηρχεν επί του Ολύμπου, δυω
τέρατα, ών την περιγραφην παραλείπω άσμένως
διότι θα σας εφερε φρίκην, εξέλεξαν ως κατοικίαν
των τους δυω αυτοūs βράχους το εν τερας ώνο-
μάζετο Σκύλλα και το έτερον Χάρυδιδις. Τι απέ-
γεινεν ο Ζεός και ή αυλή του μετα την καταστροφήν
του Ολύμπου πάντες ήξεύρουσιν, διότι άπαντες άνέ-
γνωσαν τους εφοριστους Θεους του Ερρίκου Είνου. Ο
πολύτροπος Ερμής μετεβλήθη εις Ολλανδόν κωπηλά-
την, και μεταπορήμειει τας ψυχάς των νεκρών ή
ευαίσθητος Αφροδίτη δεν έλησμόνησε την άρχίαν αυ-
της φιλαρέσκειαν, και άποσυθείσα επί όρους ύψηλου,
ευμένως άκούει τας πυρίνους φράσεις του ίππότου
Τανχάουσερ' ο ισχυρός Ζεός, ο ευδαίμων ουτος σουλ-
τάνος, ο εκλείων εις το χαρέμιόν του την Σεμίλην,
την Δανήν, την Ευρώπην, την Αλκμήνην, την
Λητώ, την Ιώ, την Λήδαν, την Καλλιτώ και τέλος
την Δέσποιναν του χαρεμιού Ηραν μεθ' όλων των
θαλαμηπόλων της, ο πατήρ των Θεών και των
ανθρώπων δεν εξύμνησεν ο Όμηρος και εγλυψεν ο
Φειδιάς μετεβλήθη φεδ ! εις ρικνόν γερόντιον, και
ευτέλης χειρώναξ μόλις πορίζεται τα προς το ζην.
Ο δε γέρον Προσειδών μένει κατά τα φαινόμενα
άσφαλις πάντοτε επί του ύγρου του θρόνου καμ-
μία επανάστασις δεν τον εκλόνησεν ακόμη, και δεν
ευρέθη εις την ανάγκην να αποβάλλη τους ύπουρ-
γούς του. Οι έχοντες τα χαρτοφυλάκια της Σκύλ-
λης και της Χαρυβδεως, ως αληθείς ύπουργοί, δεν
εβαρύνθησαν να καταδικώκωσι την ελευθερίαν . . . της
θαλάσσης, και δυσυχία εις την περιγητην ύστις δια-
βη έμπροσθέν των ! εάν σωθη από την μίαν θα κα-
ταστή βορά της άλλης μέσον σωτηρίας δεν ύπάρχει.

Όμολογώ ότι ή μεταβάσις από των βράχων της
Σικελίας εις το θεατρον των Αθηνών φαίνεται ολί-
γον άπότομος, αλλ' αι επιφάνεια των πραγμάτων
είναι πολλάκις άπατηλαι, διότι τελοσπάντων ή
σκηνή ενός θεάτρου δύναται εν ανάγκη να παρα-
βληθη προς σκόπελον, όπου πολλάκις προσκρούουσι
τα χουσα όνειρα των ύποκριτών, του διευθυντοδ
του θεάτρου (impresario) οι μαθηματικοί ύπολο-
γισμοί, και του κοινου ή ύπομονή. Άλλ' ήδη δεν
πρόκειται περι τούτου το θεατρον των Αθηνών,
ως πάν ευυπόληπτον θεατρον, έχει δυω ειδών ύπο-
κριτάς οι μιν αναλαμβάνουσι να συγκινώσι, να
εξάπτωσι τα πάθη, και να φέρωσιν ίσως και δά-
κρυα εις τας τρυφεράς καρδιας, εν δεν εξέλιπεν

άκόμη το είδος αυτό των καρδιών ουτοι συγκρο-
τοσσι τον τραγικόν θίασον (compagnia seria), οι
δε καθήκον έχουσι να φέρωσι τον άπλετον εκείνον
γέλωτα δι τίσον ήγάπα ο γέρον Όμηρος, και ουτοι
συγκροτοσσι τον κωμικόν θίασον (compagnia
buffa). Έως εδω τα πράγματα είναι φυσικάτατα,
άλλ' άκούσατε τί συμβαίνει επί τελουσ' ο τραγικός
θίασος, τίς οίδε διατι, οικειοποιείται αυθαίρετως τα
καθήκοντα του κωμικου θιάσου οστις ευρισκόμενος
εις θέσιν άμύνης ανταποδίδει τα ίσα, και έπομένως
προκύπτει έντελής ανατροπή. Ούτω, το κοινόν
πάντοτε αξιοσέβαστον εις τας προκηρύξεις, πάν-
τοτε περιφρονούμενον εις την σκηνήν, αναγκάζεται
να γελώ εταν έχη όρεξιν να κλαίη, και να κλαίη
από λύσσαν εταν έχη όρεξιν να γελώ εν ενί λόγω
όπου και αν στραφή το πτωχόν αυτό κοινόν, κακά
την έχει εδω ή Σκύλλα, εκει ή Χάρυδιδις.
Ίδού λοιπόν ή ιστορία του θεάτρου ήμων από
της ημέρας της ενάρξεως μέχρι σήμερα. Αι Μοίραι
δεν εφάνησαν ευμενεις προς αυτό και τα χρονικά
του είναι σειρά άποτυχιών, την όποιαν μόλις διακό-
πτουσιν ολίγα ευτυχεις εξαίρεσεις. Είν' αληθές όμως
οτι εν μέσω της καταστροφής αυτής πολλοί ύπο-
κριται ήγωνίσθησαν γενναίως πριν ή στρώσωσι την
γην, και τα όνόματα αυτών ύ' άπομνημονεύθη ή
άμερόληπτος ιστορία. Πολλοί φρονούσιν οτι οι ύπο-
κριται της Έλληνικής Κωμωδίας εθάσκαναν τους
ξένους συναδέλφους των επί τη ματαιά ελπίδι να
ύψωθωσι πατούντες επί των πτωμάτων των.
Το θεατρον, αφού επί δυω ετη έμεινε κλεισιμέ-
νον διά λόγους ύψηλής πολιτικής, ήνοιξε τας θύρας
του την 6η οκτωβρίου του σωτηρίου ετους 1862,
και του τελευταίου της βασιλείας Όθωνος, και εγ-
καινιάσθη διά του Aroldo του Μουσικοδιδασκάλου
Βέρδη. Μετά μακράν σιωπήν, ή φιλαρμονία των
Αθηνάων προσεδόκα το γλυκύτερον κελάδημα και
ήτοιμάζετο να τιμήση επαξίως τας άηδονας αι
όποιαι μας εφερον εκ νέου τας γλυκειάς των Ιτα-
λών μελωδίας. Μεγίστη ήτον ή σύρροή και το πλη-
θος έπυκνωτο περι τας θύρας της αίθούσης. Αί
κυριαί περιτυλιγμένα με τα βουρνούζια των, λευκά
ως ή άθωότης, συνωθούντο εις τους διαδόμεους, και
ήκούε τις τη χαρακτηριστικόν εκείνο φροδ, φροδ
το προδίδον πανταχού την παρουσίαν των. Οι κύριοι
κατελάμβανον μετα σπουδής τας εδρας και την
πλατείαν και εδεικνυον την ευθυμίαν και το ιδιάζον
εκεινο ένθουσιαστικόν πνεύμα, ατινα προαγγέ-
λουσι πάντοτε την άνύψωσιν της αύλαίας κατά
την πρώτην παράστασιν.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ θεάτρου οὐδὲν εἶχε παραλείψει ὅπως καταστήσῃ τὴν πρώτην αὐτὴν παράστασιν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλοπρεπέστεραν.

Ὁ χρόνος εἶχε μεταβάλλει τὴν αἴθουσαν εἰς σύγχρονον ἀρχαιότητα· ἄλλοτε ἡ ἀράχνη ὑφαίνε πανταχοῦ τὸν ἰσὸν τῆς, ἡ βροχὴ δὲν ἔχανε κάμμιαν παράστασιν καὶ ὁ ἄνεμος εἶχεν εἰσιτήριοι δωρεάν. Ἀμυδρὰς τις πολυέλαιος, ἔλκων βεβαίως τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Προμηθέως, τοῦ περιφήμου τούτου φανοποιῦ τῆς ἀρχαιότητος, διέχεεν πανταχοῦ λάμπην λυκόφωτος, χρίων τοὺς ὑπ' αὐτὸν βασιλεῖς, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἰουδαίων.

Αὐτὰ ὅλα καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἅτινα παραλείπω, δὲν ἐστεροῦντο ποιητικότητος τινος καὶ πρωτοτυπίας. Τί εὐφρέστερον, τῷ ὄντι, τί καταλληλότερον τῆς διπλῆς βροχῆς, ἣτις ἐνέσκηψε περὶ τὸ τέλος τῆς εὐεργετικῆς παραστάσεως τῆς **K. Del Moro**, κατὰ τὸ 1859; Ἐνῶ χρυσὴ βροχὴ ἐπιπτει ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρὸς τιμὴν τῆς ἐγκαταλειμμένης μνηστῆς τοῦ **Bondelmonte**, ἡ ἀληθῆς βροχὴ ἐνέσκηψε ῥαγδαία ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κοινού, ὅπερ ἠναγκάσθη νὰ κρυθῇ ὑπὸ ἀλεξιβρόχια, εἰς τὸ πείσμα τῶν μαγικῶν χρωμάτων τῆς ἱριδος ἅτινα ἐκόσμουσαν τὰ θεωρεῖα! Ὁμολογουμένως μόνον τὸ θεάτρον τῶν Ἀθηνῶν δύναται νὰ καυχήθῃ εἰς τοιαῦτα ἐπεισόδια.

Ἄλλως ὅμως ἐδοξε τῇ ἐπιτροπῇ ἦτις, ὡς ὅλαι αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν θεάτρων, ἠκολούθει ταπεινῶς τὰ εἰθισμένα, καὶ ἐμίσει πᾶν τὸ μακρυνόμενον τῆς πεπατημένης ὁδοῦ, πᾶν τὸ πρωτότυπον· ἀπεδίωξεν ἐπομένως τῆς αἰθύσης τὴν βροχὴν, ἐκλείσει τὴν θύραν εἰς τὸν αὐθάδη συριστὴν, τὸν ἄνεμον, ἐστειλε τὸν πολυέλαιον ἀγνοῶ εἰς ποῖον μουσεῖον, καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀερόφωτος, ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντα μετέβαλε, πάντα ἀνεκαίνισεν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἄχρι τοῦ ὑπερώου· ἔτι δὲ φρονιμώτερον φερωμένη, ἐξήσφάλισε τὸ θεάτρον κατὰ παντὸς εἶδους καταστροφῆς, θέσασα αὐτὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν μεγάλων ἀνδρῶν, ὧν τὰς εἰκόνας ἐξωγράφισε περὶ τὴν αἴθουσαν.

Τούτου ἕνεκα κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ **Aroldo**, πάντα ἔβαινον καλῶς ἐντὸς ὑποφωτοῦ θεάτρου. Ἄχρι τῆς δευτέρας πράξεως. Ἡ σὺρρὸς ἦτο μεγάλη καὶ ἡ ἐποψὶς ὡραία. Πόσαι κυρίαὶ διὰ ζωγράφισμα! πόσαι καλλοναί! πόσοι κύριοι ἀξιολύπητοι! πόσοι κύριοι ἀξιοζήλευτοι! Ἡ αἴθουσα, διεσκευασμένη ἀφελῶς ἅμα καὶ φιλοκάλως, ἀπῆστραπτεν ὑπὸ φῶτων, καὶ ἡ τριπλῆ σειρὰ τῶν θεωρεῖων ὁμοιάζε πρὸς κομψὴν ἀνθοδέσμη, πῆς ὁποῖα ὅμως δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἂν πάντα τὰ

ἄνθη ἦσαν δροσερὰ καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον, καὶ τεχνητὰ μεταξὺ αὐτῶν.

Περὶ τὸ τέλος τῆς δευτέρας πράξεως, (δὲν σὰς εἶπον ὅτι αἱ Μοῦσαι δὲν ἐφάνησαν εὐμενεῖς πρὸς τὸ θεάτρον αὐτό;) ἦχοι μουσικῆς ὀξείας καὶ διαπεραστικῆς, ὡς ἡ μουσικὴ τοῦ **Attila** τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Βέρδη, τῆς μουσικῆς ἐκείνης ἣτις προαγγέλει πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὰς θεατρικὰς ἀποτυχίας, ἠκούσθησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς πλατείας· ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου δὲν κατεβλήθη· ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐπαναλάμβανε ὀπισθεν τῆς σκηνῆς τὴν περίφημον φράσιν τοῦ ἐνδόξου του συμπατριώτου Καρδινάλιου Μαζαρίνου, τοῦ πρώτου εἰσαγαγόντος τὸ μελόδραμα ἐν Γαλλίᾳ. «Ὡς φωνάζουν ἄς φωνάζουν, ἀρκεῖ μόνον νὰ πληρώνουν.» Τὸν ὑπουργὸν αὐτὸν ἐμιμήθη κατὰ γράμμα ὁ κύριος διευθυντὴς, καὶ ὅπως ἐκεῖνος μισούμενος καὶ ὑβρίζομενος, δὲν ἤθελε ν' ἀποσυρθῇ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, οὕτω καὶ ὁ **Aroldo** δὲν ἀπεσύρθη τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου.

Τέσσαρας ἡμέρας μετὰ ταῦτα, τὴν 10 ὀκτωβρίου, τὸ θέαμα δὲν ἦτο πλέον εἰς τὸ θεάτρον, ἀλλ' εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες πρὸ δεκαεπτὰ ἐτῶν δὲν εἶχον παρευρεθῇ εἰς παρομοίαν πανήγυριν. Τὸ θέαμα ἦτο μεγαλοπρεπές· ἡ πόλις ὀλόκληρος ἐλάμβανε μέρος ἢ ὡς ὑποκριτῆς, ἢ ὡς θεατῆς. Τὰ παράθυρα καὶ οἱ ἐξῶσται ἐχρησίμευσαν ὡς θεωρεῖα, αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι ὡς σκηνή, καὶ τὸ ἀερόφως ἀντικαθίστα τὰ φῶτα τοῦ προσκηνίου. Περὶ τὰς 10 ὥρας **M. M.** ἤχησε τὸ πρὸς ἀναβίβασιν τῆς αὐλαίας σύνθημα, ἀλλὰ τὸ σύνθημα τοῦτο ἕνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ θεάματος ἦτο πυροβολισμὸς. Πάραυτα, στίφος ἵππων διήλθεν ἐν σιωπῇ καὶ καλπάζον τὴν ὁδὸν τοῦ Ἔρμου, ὡς ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ δι' αὐτῶν ἡ παράστασις. Μετ' οὗ πολὺ ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ ψάλλῃ, μετὰ προσφθίας πυροβολισμῶν, ὡραῖον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὕμνον οἷον ποτὲ δὲν ἐψάλε ποιητῆς, διότι εἰς πᾶσαν ἐποχὴν καὶ εἰς πάντα τόπον, μετὰ Θεὸν, ὁ λαὸς διαπράττει τὰ μέγιστα, ὅταν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀντλή τὰς ἐμπνεύσεις. Καὶ ἐν τούτοις τὰ κωμικὰ ἐπεισόδια δὲν ἔλειπον ἐν μέσῳ τῆς κωδωνοκρουσίας, τῶν πυροβολισμῶν καὶ τῶν ἀλλαλαγμῶν. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες, τοποθετημένοι εἰς τὰς παρὰ τὴν Ἑρμαικὴν ὁδὸν παρόδους, καὶ συσπειρωμένοι παρὰ τοὺς τοίχους, οἵτινες εἶχον τὸ χρῶμα τῆς κίππας των, προσέβαινον ἐνίοτε ὀλίγον ὅπως κρᾶξωσιν ὀπίσω! εἰς τοὺς διαβάτας. . . ὅταν οὗτοι ἦσαν δύο μόνον ἢ τρεῖς, ἀλλ' ἅμα βήματα πολλὰ ἀντήχουν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώματος,

κεφαλαί, κίππαι καὶ πυροβόλα· ἐγίνοντο ἄφαντα ὡς ἐκ θαύματος ὅπως ἐπανέλθωσι πάλιν μετὰ πέντε λεπτά καὶ κρᾶξωσιν ὀπίσω! εἰς ἐκείνους οἵτινες ἦσαν ἤδη ἐμπρός· οὗτοι ἦσαν τὰ κωμικὰ πρόσωπα. Ἀλλὰ πόσον πρέπει νὰ ἐπαλλεν ἡ καρδία ἐκείνων οἵτινες συσπειρωμένοι ὀπισθεν τῶν παρθύρων, ὡς ἐντὸς θεωρεῖων κινηθῶτων, δὲν ἐτόλμων ἢ δὲν ἠδύναντο νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν ὁδόν, καὶ προσεπάθουν νὰ μαντεύσωσι τὴν λύσιν τοῦ δράματος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καταχθονίου ἐκείνου θορύβου. Αἱ τόσαι διάφοροι αὐταὶ κραυγαὶ, οἱ πενθίμως ἠχοῦντες παντυχῶθεν κῶδονες, ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος κρότος χιλίων συγχρόνως πυροβολισμῶν, διακοπτόμενος ὅτε μὲν ἀπὸ τῶν εὐθυμῶν ἦχων τῶν σαλπύγγων, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ σφύγγου μακρυνῆς μουσικῆς, ἐξαίφνης δὲ στιγμαὶ σιωπῆς, ὡς ἂν τὸ πᾶν εἶχε τελειώσῃ, ὡς ἂν ὁ δαίμων τοῦ δεσποτισμοῦ εἶχε καταπνίξει ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς του τὴν ἐπανάστασιν, ἣτις ταχέως πάλιν ἐπανεφαίνετο πλέον ζῶσα καὶ πλέον θορυβώδης ἢ πρότερον, ὅλαι τέλος αἱ συγκινήσεις αὐταὶ ἔκαμνον τὴν καρδίαν νὰ πάλλῃ σφοδρῶς. Τέλος, περὶ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ αὐτοὶ ἵπποι, ἄγγελοι ἤδη καλῶν εἰδήσεων, διεπέρων ἐκ νέου τὴν ὁδὸν τοῦ Ἔρμου, μὲ ὄλην τὴν ἵππων των τὴν ταχύτητα. Οἱ λευκοὶ των μανδύαι, κυματίζοντες ὑπὸ τὴν πνοῇ τοῦ ἀνέμου, καὶ αἱ ἐνθουσιώδεις κραυγαὶ δι' ὧν ἐπλήρουν τὸν αἰθέρα, ὃν διέφλεγον οἱ πυροβολισμοὶ των, ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς ἕκτακτον τι καὶ ὑπερμυές, καὶ ἠδύνατό τις νὰ τοὺς ὑπολάβῃ ὄντα φανταστὰ, ἢ περωτοὺς ἀγγέλους τῆς νίκης. Τὸ θέαμα ἐληγεν ἤδη· ἡ λύσις δὲν ἦτο πλέον ἀμφίβοτος, καὶ ὁ ἦλιος τῆς ἐπαύριον ἐχαιρέτα ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ ἱμῆτος τὸ εὐγενεῖς ἄστυ τῆς Παλλάδος ὅπερ ἀπέπλυνεν ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸ ὄνειδος τριακονταετοῦς δουλείας.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς 10 ὀκτωβρίου ἡ καταβρῖψασα τὸν θρόνον καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ Ὄθωνος ἔσωσε, τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει! τοὺς ὑποκριτὰς τοῦ ἰταλικοῦ θεάτρου, ἢ τοῦλάχιστον μέρος αὐτῶν ἀπὸ τὸ ναυάγιον ὅπερ τοὺς ἐπαπεῖλει. Μὴ δυσαρεστηθῆτε, ὡραῖαι Κυρίαί, ἂν μεταβαίνω τόσον ἱπποτικῶς ἀπὸ τῆς Ἀλύλης, ὅπου τοσάκις ἐλάμβαστε, εἰς τὸ θεάτρον ὅπου φεῦ! μόνον ἡ λυχνία λάμπει! Ἡ μετάβασις εἶναι εὐκόλος καθότι καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων ὑπάρχουσι ὑποκριταὶ ὡς καὶ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν θεάτρων.

Ἄλλ' εἰς κόρακα ἢ πολιτικῇ, καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θεάτρον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ὁ εὐφυῆς διευθυντῆς, (διότι γεννᾶται τις φύσει διευθυντῆς θεάτρου ὅπως γεννᾶται καὶ ποιητῆς) ἐμηχανεύθη νὰ ἀναπέμψῃ διὰ τῶν ἀνδρῶν του ἓνα ὕμνον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν

ch'è si cara

• Come sa chi per lei vita rifiuta ;

μὴ ἀρκεσθεῖς δ' εἰς τοῦτο μόνον, περιέβαλεν αὐτὰς καὶ μὲ νέον πτέρωμα, ὡραῖον πτέρωμα λευκὸν καὶ κυανοῦν, καὶ τὸ κοινὸν δὲν ἐκουράσθη χειροκροτοῦν . . . τὸ πτέρωμα ἐνοεῖται. «**Qui fait l'oiseau? c'est le plumage.**» εἶπεν ὁ Λαφονταῖνος.

Ἦθελον νὰ σὰς λαλήσω περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ **Aroldo**, καὶ νὰ σὰς εἶπω ὅτι ὁ ὑψίφωνος **K. Pelagalli** ἀπῆλause δικαίας χειροκροτήσεις διὰ τῆς μεγάλης του τέχνης, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς ὡραίας φωνῆς του καὶ διὰ τοῦ αἰσθήματος δι' οὗ ἐψάλλεν, ἦθελον νὰ σὰς λαλήσω πρὸς τούτους καὶ περὶ τοῦ **Elisir d'Amore** ὅπου ἡ **K. Giulia Gianelli Pallota** ὑπὸ τὸ κομψὸν αὐτῆς ἐνδυμα, ἐψάλε μετὰ πολλῆς χάριτος, μ' ὄλην τὴν ἀθλιότητα τῆς φωνῆς ἣτις τὴν συνάδευε· θὰ προσέθετον ὀλίγας λέξεις καὶ περὶ τῆς **Traviata** ὡς καὶ περὶ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης **Βιολέττας**, ὡραίας ὡς τὸ εὐώδες ἄνθος οὗ φέρει τὸ ὄνομα· δὲν θὰ ἐλισμόνουν νὰ σωρεύσω ἐπαίνους ἐπὶ ἐπαίνων διὰ τὴν μαγευτικὴν μουσικὴν τοῦ **Ebreo**, τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Ἀπολλωνίου, ἧς πᾶς φθόγγος εἶναι καὶ εἰς μαργαρίτης· εἰς τὸ μελόδραμα αὐτὸ ἡ **K. Adele Murio Celli** ἀπῆλause τὰς συμπαθείας καὶ τὰ χειροκροτήματα τοῦ κοινού. Θὰ σὰς ὠμίλων ἀκόμη καὶ περὶ τοῦ **Don Checco**, περὶ τοῦ **Ernani** καὶ περὶ τῆς νέας **diva** τὴν ὅποιαν μᾶς ἐπεμφεν ἡ ἰταλία· θὰ σὰς ὠμίλων τέλος περὶ ὄλων, ἂν ὁ τυπογράφος δὲν μὴ τὸ ἀπηγόρευε αὐστηρῶς, λέγων ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον τόπος καὶ ὅτι πρέπει νὰ περιμεῖνω τὸ δεύτερον φύλλον.

ΑΛΘΩΤΑΣ.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ.

Πρὸ πολλῶν αἰώνων φαντάζονται οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε μέγας λίθος πολύτιμος, ὁ ὅποιος εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ, καὶ ζητεῖται πάντοτε ἀνευ ἐλπίδος. Ἄλλ' ὄχι· ἡ εὐτυχία εἶναι μᾶλλον μωσαϊκὸν συγκείμενον ἐξ ἀπείρων μικρῶν λίθων, οἱ ὅποιοι καθ' ἑαυτοὺς μὲν μικρὰν ἔχουσι ἀξίαν, ἀλλ' ἐνοόμενοι ὁμοῦ καλλιτέχνους, ἀποτελοῦσι χάρειν

σύνολον. Όταν κατορθώση τις να εκτιμήσῃ τὰς στιγμιαίας ἀπολαύσεις, ἃς ὁ οὐρανὸς ἀποστέλλει εἰς πάντας, ἢ ζωὴ καθίσταται εὐχάριστος. Διὰ τὴν ἀτενίζωμεν πάντοτε μακρὰν πρὸς τὸν ὀρίζοντα ἐνῶ ὑπάρχουσι τόσα ὠραία ῥόδα εἰς τὸν κήπον, ὃν κατοικοῦμεν; Κατ' ἐμὲ ἡ αἰτία δι' ἣν δὲν εὐρίσκομεν τὴν εὐτυχίαν, εἶναι ἴσως διότι τὴν ζητοῦμεν.

Κα. Αἰμιλία Γισαρδίνου.

Ν' ἀγαπᾶς νέος καὶ νὰ νυμφεύσῃς γέρον, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ ἀκούῃς τοὺς κορυθαλοὺς ψάλλοντας τὴν πρωίαν καὶ νὰ τοὺς τρώγῃς ψητοὺς τὸ ἑσπέρας.

Ῥίχτερ.

Ἡ ἐκπλήρωσις κηθόντος καταλείπει πολλάκις εἰς τὴν ψυχὴν αἰσθημὰ τι παρόμοιον μὲ τὴν τύψιν τοῦ συνειδότητος, προερχόμενον ἀπὸ τὸν φόβον μήπως δὲν ἦτον ἀρκετὸν ὅ,τι ἐκίμαμεν.

Γαίτε.

Ἡ καρδία ἔχει παραδόξως τινὰς παιδικὰς συγκινήσεις. Ὅλοι οἱ ἐρωτευμένοι εἶναι σχεδὸν παιδί. Τίς αὐτῶν ἀναχωρῶν δὲν ἐξέλεξεν ἀστέρα τινὰ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ δὲν εἶπε, δεικνύων αὐτὸν εἰς τὴν ἑρωμένην του; «Αὐτὴν τὴν ὠραν θεώρησέ τον' θὰ τὸν θεωρῶ καὶ ἐγώ. Ἐνθυμήσου με' καὶ ἐγὼ θὰ σ' ἐνθυμηθῶ!»

Παῦλος Φεβζλ.

Ἡ ὠραιότης εἶναι ὁ μόνος καρπός, ὁ ὁποῖος τρώγεται καὶ ἄωρος.

Ἀλφόνσος Κάρ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

* * * Αἱ κυρίαί τοῦ Μιλάνου ἀπέστειλαν εἰς τὴν αὐτοκράτειραν Εὐγενίαν, ὡς φιλοδώρημα τῆς 1 τοῦ ἔτους, καλλιτέχνημά τι, ἔργον τοῦ περιωνύμου γλύπτου τῆς Ἰταλίας Βέλσ, παριστὸν δύο ἀγάλματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἀπεικονίζει τὴν Γαλλίαν καὶ τὸ ἕτερον τὴν Ἰταλίαν. Ἡ Ἰταλία φαίνεται κατηφής καὶ τεθλιμμένη καὶ, προσκλίνουσα πρὸς τὴν Γαλλίαν, δίδει αὐτῇ φίλημα· τὸ σῶμά της εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ γυμνὸν καὶ δὲν καλύπτεται διὰ χρυσίου μανδύου· ἡ Γαλλία ἀπεναντίας πλουσιώως ἐνδεδυμένη, δέχεται τὸ φιλικὸν ἐκεῖνο φίλημα καὶ ἐμφαίνει ἅπαν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν της.

* * * Ἐνῶ μετὰ συγκινήσεως ἀκούουσιν εἰς Βρυξέλλας τὸ δράμα τοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ, τοὺς Ἀθλίους, εἰς Πετρούπολιν χειροκροτοῦσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸ διὰ πρώτην φοράν παρασταθὲν νέον μελόδραμα τοῦ μουσικοδιδασκάλου Βέρδη «La Forza del Destino». Διὰ τὸ νέον τοῦτο μελόδραμα, παραστηθόμενον καὶ εἰς Μαδρίτην, ἐπληρώθη ὁ Βέρδης ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων.

* * * Ὁ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀποβιώσας ἄγγλος φιλόλογος Θωμᾶς Gaisford, καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξφόρδης, κληροδοτεῖ διὰ τῆς περιέργου του διαθήκης τρεῖς χιλιάδας λίρας στερλίνας εἰς τὸν συγγραφέα ὅστις δεδομένον θέμα θὰ μεταφράσῃ ἐπιτυχέστερον εἰς τέσσαρας γλώσσας, εἴτε ζώσας εἴτε νεκράς. Ἡ διαθήκη περιορίζει τὸν διαγωνισμὸν μετὰξὺ ἐνὸς Ἀγγλοῦ, ἐνὸς Γάλλου καὶ τοῦ τρίτου Ἰταλοῦ· προσδιορίζεται δὲ φιλολογικὸς σύλλογος ὅστις θέλει δικάσει τοὺς διαγωνισθησόμενους.

* * * Ὁ περιβόητος λεοντοθήρας, Ἰούλιος Γερρόρδ, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως πρόγραμμα μεγάλης του ἀναζητήσεως λεόντων εἰς τὰς ἐρήμους τῆς βορείου Ἀφρικῆς. Ὁ Χρόνος τῆς Ἀγγλίας περιέχει τοὺς ὄρους τῶν παραδεχθησόμενων μελῶν τῆς ἐκτρατείας.

* * * Τὸ Ἀθήναιον περιέχει τὴν ἀκόλουθον περιήγησιν ἀνακάλυψιν γενομένην νεωστὶ εἰς Πομπηίαν.

Ἐργάται τινὲς ἐργαζόμενοι εἰς μικρὰν τινα πτωχικὴν οἰκίαν ἀνεθρον ἐντὸς μικροῦ δωματίου ἀνθρώπινά τινα ὅστ' ἀπροχώρησαντες δὲ εἰς τὰς ἀναζητήσεις των εὗρον τοὺς σκελετοὺς τεσσάρων γυναικῶν καὶ ἐνὸς παιδίου ὅτινες ἦσαν ὄρθιοι καὶ συσπειρωμένοι εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου. Φαίνεται δὲ ἔνεκα τῆς θέσεως εἰς ἣν εὐρέθησαν τὰ δυστυχῆ αὐτὰ θύματα, ὅτι κατέφυγον ἐκεῖ ὅπως σωθῶσι. Οἱ βραχιόνες των εἶναι στενωῶς συνδεδεμένοι· τὸ στόμα ἐνὸς τῶν σκελετῶν εἶναι ἀνοιγμένον, καὶ ὀδονηρὰ φαίνεται θὰ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἀγωνία τοῦ δυστυχικοῦ τούτου φυγάδος· τὸ παιδίον εὐρέθη εἰς τὴν μᾶλλον ἀπωτάτην γωνίαν, εἰς τὴν ὑποίαν ἴσως ὁ μητρικὸς ἔρωσ ἐθεσεν αὐτὸ, ἐπὶ τῇ ματαίᾳ ἐλπίδι βεβαίως νὰ προστατεύσῃ αὐτό. Πλησίον των σκελετῶν αὐτῶν εὐρέθησαν κατὰ γῆς καὶ εἰκοσιν ἀργυρὰ ῥωμαϊκὰ νομίσματα καὶ δύο χάλκινα, ὡς καὶ τὰ λείψανα βαλαντίου.

* * * Εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ξένων ἀειδῶν τῆς Jenny Lind καὶ τοῦ Tamberlick ἔτινα κοσμοῦσι

τὴν Ἰταλικὴν σκηνὴν τῶν Παρισίων, προσετέθη καὶ ἕτερον ἐνδοξον ὄνομα τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἐνθουσίασε τοὺς δύο κόσμους, εἶναι σήμερον τὸ εἶδωλον τοῦ Παρισίου κοινού, ἢ νέα Ἰταλίς Ἀδελίνα Patti, γεννηθεῖσα κατὰ τὸ 1843 εἰς Μαδρίτην, ἐκ γονέων, οἵτινες διῆγον βίον πλάνητος μουσικοῦ.

Τὸ πρῶτον ἡ Κ. Patti ἐνεφανίσθη εἰς τὴν σκηνὴν εἰς Νέαν Ἰόρκην καὶ ἀκολούθως εἰς Λονδίον.

Ἡ νεανικὴ φωνὴ της, γράφει γαλλικῆ τις ἐφημερίς, εἶναι πλήρης γλυκύτητος καὶ πάθος· ἡ εὐφύια διαλάμπει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, εἰς τὸ μειδιάματά της, εἰς τὴν στάσιν της. Ἀκολουθήσατε διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅλα τὰ σχήματά της, καὶ πανταχοῦ θέλετε εὑρεῖ τὴν ζωὴν, καὶ τὸ πλήρες μελαγχολίας ἐκεῖνο αἰσθημὰ τὸ ὁποῖον διακρίνει ἰδίως τὸ νέον τοῦτο ἄστρον τῶν Ἰταλῶν, ὅμοιον μὲ τὰ μετέωρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σπανίως βλέπομεν διερχόμενα ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

* * * Ἀπερίγραπτος εἶναι ὁ θόρυβος ὃν διῆγειρεν ἅμα τῇ ἐμφανίσει του τὸ συγκινήσαν τὴν Εὐρώπην πᾶσαν μυθιστόρημα τοῦ Οὐγῶ, οἱ Ἀθλίοι. Τὸ μυθιστόρημα διαιρεῖται εἰς 10 τόμους, καὶ ὁμῶς ἄλλους 20 δύνανται νὰ πληρώσῃ τις, ἂν συνενώσῃ εἰς ἓν ὅ,τι ἄχρι τοῦδε ἐγράφη ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ μεγαλοφυοῦς αὐτοῦ Κατιλινιακοῦ κατὰ τῆς κοινωνίας. Ἐν μέσῳ πολλῶν ἄλλων φυλλαδίων περὶ τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ διεκρίθη τὸ φυλλάδιον τοῦ Κ. Καρόλου Ἰοφρίνου, τὸ πραγματευόμενον τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ὑπὸ ἱστορικὴν, νομικὴν καὶ φιλοσοφικὴν ἐποψίν. Ὅσοι ἀνέγνωσαν τοὺς Ἀθλίους, γνωρίζουσιν ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὁ ἦρωσ τοῦ μυθιστορήματος, εἶναι μία φύσις εἰλικρινῆς καὶ μεγάλη, ἀντιπαλαίουςα ἐναγωνίως κατὰ τῶν ἀδίκων θεσμῶν τῆς κοινωνίας. Ὁ Κ. Ἰοφρίνος, καίτοι θαυμάζων φιλολογικῶς τὸν χαρακτῆρα αὐτὸν, καταδεικνύει τὰς ἀπάτας εἰς ἃς περιέπεσεν ὁ μέγας ποιητὴς, πραγματευθεὶς τὸ φλογερὸν αὐτὸ θέμα.

* * * Ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολεὼν, μαθὼν τὴν ἀσθένειαν τοῦ περιφήμου Γάλλου ζωγράφου Ὀρατίου Βερνέ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὸ παράσημον τῶν ἀνωτέρων ταξιαρχῶν τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, δι' οὗ εἶχε πρό τινας τιμῆσαι καὶ τὸν μόνον ἀντίζηλον τοῦ Βερνέ ἐν τῇ ζωγραφικῇ τέχνῃ, τὸν Ἰνγγρ καὶ τὸν διάσημον μουσικὸν Ἄουβερ.

* * * Ὅτι ὁ Σαῖτ-Πασᾶς, ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰ-

γύπτου, εἶναι φιλόσοφος δὲν χρειάζεται ν' ἀποδείχθῃ τώρα. Ἡ γυμνασιαία τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ διατομὴ τὴν ὁποίαν μετὰ τοσοῦτου ζήλου ἐπροστάτευσεν τὸ ἀπέδειξεν ἤδη ἀρκετά. Καὶ ὁμῶς ἐσχάτως μία του νέα πρᾶξις ἐπεκύρωσε τὴν γενικὴν περὶ αὐτοῦ ἰδέαν· ἔθεσε μόνος του τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ τάφου, ὃν ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ δι' ἑαυτὸν. Οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἀνέκαθεν μεγάλην ἐλάμβανον φροντίδα περὶ τῆς τελευταίας των κλίνης καὶ μάρτυς τούτου μία ἐξ αὐτῶν, ἡ πυραμὶς τοῦ Χέσπος.

* * * Ὁ πρὸ ὀλίγου ἀποθανὼν διάσημος μουσικὸς Ἀδόλφος Ἀδάμ εἶχε παράδοξόν τινα μανίαν. Ἦτον ἐντελὴς ἀναίσθητος ἀπέναντι τῶν θελητῶν τῆς φύσεως, καὶ εὐκόλως διακρίνει τις αὐτὸν ἐν τῇ πνευματικῇ καὶ ζωηρᾷ, ἀλλ' ἤττον παθητικῇ αὐτοῦ μουσικῇ.

Ἡ ἔξοχὴ ἐνεποιεῖ αὐτῷ φρίκην· ὁ ἥλιος καὶ ὁ ὠραῖος καὶ αἰθριὸς καιρὸς τῷ ἦσαν ἀντιπαθητικά. Ὅσον ὁ καιρὸς ἦτον ἄθλιος, ὅσον ὁ οὐρανὸς ἦτο καλυμμένος μὲ νέφη, ὅσον ἔπνεεν ἀνεμος, ὅσον ἐπιπτε χιὼν καὶ πάχος τοσοῦτον αὐτὸς ἐνεπνέετο. Μόνον εἰς Παρισίους ἠδύνατο νὰ ἐργάζηται, ἐνδεδυμένος τὴν κατ' οἶκον στολὴν ἐντὸς τοῦ δωματίου του καὶ παρὰ καλὴν πυρὰν γαιανθράκων. Δὲν ἠδύνατο δὲ περισσότερο τῆς ἡμισείας ὥρας νὰ διαμείνῃ εἰς δωματίον τοῦ ὁποῖου ἡ ὄροφὴ ἦτο λευκή. Δὲν ἔζη εἰμὴ ὑπὸ ὀροφᾶς περιβεβλημένος ὑπὸ βαθυχρῶν ὑφασμάτων.

Συχνάκις ἔλεγεν ὅτι αἱ λέξεις ἐξαπατῶσι πάντοτε τοὺς μουσικοὺς.

— Οἱ μελοποιοὶ σας, ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους του, εἰσι ζῶα πρὸς τέρψιν. Οἱ στίχοι των μόνον αἰσθήματα κοινὰ ἐκφράζουσι καὶ ταῦτα κακῶς. Ἡ μουσικὴ πρέπει νὰ ἐκφράσῃ ἄλλο τι, πρέπει νὰ ἔχη αἰσθησιν εὐρυτέραν, περιπαθεστέραν καὶ ποιητικωτέραν πλὴν ὠρισμένην. Αἱ λέξεις δὲν χρησιμεύουσιν εἰς τὴν μουσικὴν, εἰμὴ ὡς οἱ χάρακες εἰς τὴν ἄμπελον. Τοὺς λόγους τούτους ἐδικαιολόγει δι' ἀποδείξεων ἐκάθητο εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἤνοιγεν ἐφημερίδα τινὰ, καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος εἰδήσεώς τινος συνέθετεν ἢ βακχικὰ μέλη, ἢ ὕμνους θρησκευτικούς.

* * * Μεταξὺ τῶν πλέον ἰδιοτρόπων Ἀγγλικῶν ἐταιριῶν πρέπει βεβαίως νὰ καταριθμηθῇ καὶ ἡ Ἀγγλικὴ ἐταιρία τοῦ Ζατρικίου, σκοπὸν ἔχουσα τὴν προαγωγὴν τοῦ πασιγνώστου αὐτοῦ παιγνίου. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐταιρίας ταύτης ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὴν ἐκθεσίαν της περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἐνεργη-

θέντος διαγωνισμού. Ἐξ αὐτῆς καταφαίνεται ὅτι ἐπαρουσιάσθησαν πρὸς κρίσιν 82 λύσεις διάφοροι τοῦ τεθέντος προβλήματος, προερχόμεναι ἀπὸ πάσας σχεδὸν τῆς οἰκουμένης τὰς χώρας. Τὸ πρῶτον βραβεῖον ἐξ εἰκοσι λιρῶν ἔλαβεν ὁ Οὐγκρος Κονράδος Μάγερ καὶ τὸ δεύτερον ἐκ δέκα ὁ Κ. Κάμπελ.

* * Ἐσχάτως τὸ Αἴγυπτιακὸν μουσεῖον τοῦ Λούβρου ἐπλουτίσθη διὰ περιεργατάτου σαρκοφάγου σταλέντος ἐκ τῶν Αἴγυπτιακῶν Θησῶν. Ἐπὶ τοῦ σαρκοφάγου τούτου ὑπάρχει ἐπιγραφή ἐξ ἧς καταφαίνεται ὅτι ἡ θανούσα ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τακελότη, Φαραὼ τῆς II' δυναστείας, ζήσαντος 971 ἐτη Π. Χ. κατὰ τὸν Συμπολιῶνα. Αἱ εἰκονογραφαὶ τοῦ σαρκοφάγου καὶ τοὶ γενόμενοι πρὸ τρισχιλίων περιπέτου ἐτῶν διατηροῦνται θαυμασίως.

* * Ἐπωλήθη ἐν Παρισίοις εἰς ἀκούσιον πλειστηριασμὸν συλλογὴ περιέργων κειμηλίων ἅτινα εἶχε συναθροίσει εἰς ἐπαρχιώτης. Μεταξὺ αὐτῶν περιέχοντο τὰ ἑξῆς. 1. Τεμάχιον τοῦ δέρματος τοῦ Καρόλου Β' κόμητος τῆς Προβεγγίας θανόντος τὸ 1309, μετὰ σημειώσεων ἐξηγητικῶν. 2. Τεμάχιον ὑποδήματος τοῦ Ρουσσώ με ἀποδείξεις ἐγγράφως τῆς γνησιότητός του. 3. Βόστρυχος τῆς κόμης τοῦ στρατάρχου Νέυ κοπεῖς στιγμάς τινας πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς κατ' αὐτοῦ θανατικῆς ποινῆς.

* * Ἐσχάτως εἰς τὸ Λυρικὸν θέατρον τῶν Παρισίων, ἐνῶ παρίστατο ἡ Βωβὴ τῶν Πορτίκων, οἱ θεαταὶ παρευρέθησαν ἐξαιφνης καὶ εἰς ἄλλα ὅπως ἀπροσδόκητον δράμα. Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο εἰς τὴν σκηνὴν ἡ νέα καὶ ὡραία κωμῶδος Λιβέρη ἡ διαφανὴς ἐκ τριχάπτων στολή τῆς προσήγκισεν εἰς λυχνίαν ἀερόφωτος καὶ ἐν βροπῇ ὀφθαλμοῦ διεφλέχθη. Τρομάξασα εἰς τὴν θεάν τῶν πυρίνων γλωσσῶν ἡ δυστυχὴς ψάλτρια ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἀσκόπως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀπειλοῦσα οὕτω νὰ μεταδώσῃ πανταχοῦ τὸ πῦρ καὶ δεινοῦσα ἀπὸ σιγμῆς εἰς σιγμὴν τὴν θέσιν τῆς, ὅτε γενναῖος πυροσβέστης, κρατῶν εἰς χεῖρας μέγαν μανδύαν, ἤρπασεν αὐτὴν γενναίως καὶ ἐν ἀκαρεῖ τὴν περιεκάλυψεν ὀλόκληρον, σώσας τὴν ἀπειλομένην ζωὴν τῆς. Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας τὸ ἐκλεκτὸν κοινὸν ἐπυκνοῦτο περὶ τὴν θύραν τῆς Κυρίας Λιβέρη, ζητῶν εἰδήσεις περὶ τῆς υγείας τῆς. Εὐχαρίστως δ' ἔμαθεν ὅτι αἱ πληγαί, καίτοι πολυάριθμοι, δὲν ἦσαν βλαβεραὶ, καὶ ὅτι οὐδένα κίνδυνον διέτρεχε πλέον ἢ ζωὴ τῆς ἀγαπητῆς ὑποκριτρίδας.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἐπέστη τέλος ἡ 31 Δεκεμβρίου, ἡμέρα ἐπίσημος καθ' ἣν ἡ θεὰ Μαρία μειδιά ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀθηνῶν, ἡμέρα ἀπατελοῦσα ἐποχὴν ἐν τῷ βίῳ μας καὶ τὴν ὁποίαν ἐντούτοις περιμένομεν ἀνυπομόνως νὰ ἴδωμεν καταποντιζομένην ὑπὸ τὰ κύματα τοῦ παρελθόντος. Ἀλλὰ μήπως τοῦτο δὲν εἶναι φυσικόν; Μήπως ἡ πρώτη Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους δὲν μᾶς εὐρίσκει κατὰ ἐν ἔτος νεωτέρους; μήπως τὸ γῆρας δὲν εἶναι ἡ ἀληθὴς νεότης, ὡς ἡ μωρία εἶναι ἡ ἀληθὴς φρόνησις; Μήπως αἱ γυναῖκες δὲν προστρέχουσιν εἰς τὸν ψιμμύθιον κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς;

Elle avait seize ans, c'était trop tôt pour mourir, εἶπεν ὁ ποιητής. Ναί, δὲν ἦτον ἔτι καιρὸς ν' ἀποθάνῃ, διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη φθάσει εἰς τὸν ὕπατον ἐκεῖνον βαθμὸν τῆς νεότητος καὶ τοῦ κάλλους ὃν ὁ χρόνος τῆ ἐπεφύλαττε. Ναί, δὲν ἦτον ἀκόμη καιρὸς ν' ἀποθάνῃ, διότι ὁ μέγας τοῦ κόσμου κύριος — ὁ Χρόνος — δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιθέσει ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς τῆς ὑστάτης καλλονῆς τοῦς τύπους, τὰς ρυτίδας!

Ἰδοὺ τέλος ἡ 31 Δεκεμβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1862. Οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ ἐξαιρέτως φειδωλὸς οὗτος λαός, — ὁ σβύνων τοὺς ὀλίγους τῆς πόλεως φανούς, ὧν ἐφείσθη τὸ ἀερόφως, ἅμα ἡ φοῖβη διαφανῆ εἰς τὸν ὀρίζοντα — πληροῦσι τὸ ἐπαναστατικὸν λιθόστρωμα τῶν ὁδῶν. Εἶναι εὐθυμοὶ, ἀφρόντιδες, φαιδρὸί πηγαῖνον, ἔρχονται, ἴστανται πρὸ τῶν ἐργαστηρίων, εἰσέρχονται εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα παρατηροῦν, θαυμάζουν, θέτουσιν ἐφ' ὧν τὴν χεῖρα ἐρωτοῦν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ζητοῦν τὴν τιμὴν ἐκείνου· ἀλλὰ σὰς εἶπον ἤδη ὅτι εἶναι φειδωλοὶ καὶ ἐπομένως μαντεύετε ὅτι ὀλίγα μόνον, ὀλίγιστα ἀγοράζουσιν.

Ὁπωσδήποτε αἱ Ἀθῆναι, ἡ πόλις αὕτη τῶν ἀγαμνήσεων καὶ τῶν ἐπιπέδων μετέβαλον ὅπως ὄψιν, καὶ ὁμοιάζουν μὲ μεγάλῃν πανήγυριν, μὲ ἀπέραντον ἐκθεσιν.

Πανταχοῦ πωλοῦν, φωνάζουν, θορυβοῦν πανταχοῦ μειδιώσιν εὐμενῶς πρὸς τοὺς ἀγοραστάς, καὶ

φέρονται πρὸς αὐτοὺς μετὰ πρωτοφανοῦς ἀληθῶς εὐγενείας. Ἐν ταῖς οἰκίαις οἱ ὑπρέται, οἱ ἀσπυνοδοὶ οὗτοι ἔχρῳι τῆς οἰκιακῆς εὐτυχίας, δεικνύουσι φῆλον καὶ προθυμίαν, ἥτις θὰ ἦτον ἀξία μεγάλων ἐπαίων, ἐὰν ἠδύνατό τις φεῦ! νὰ λησμονήσῃ ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ Δεκεμβρίου ἡμέραν. Καὶ ὅμως δὲν ἔχουσιν ὅλοι τὸ ἀξιομίμητον φλέγμα τοῦ περιφήμου καρδινάλιου Δυβῶ ὅστις ἔλεγεν εἰς τὸν ὑπρέτην του· «Σὲ χαρίζω ὡς ἀγιοβασιλιάτικα ὅσα μὲ ἐκλειψας ἐπὶ ἐν ἔτος.»

Παράδοξος καὶ θαυμασία τῶ ὄντι ἡμέρα ἡ 31 Δεκεμβρίου! Πανταχοῦ ἀπαντᾶτε μειδιάματα καὶ πανταχοῦ ἀκούετε καὶ λαμβάνετε διαπύρους προσρήσεις καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος εὐχάς! Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ παιδία, τὰ αἰωνίως μορφαζόντα καὶ αἰωνίως προσφιῆ αὐτὰ ὄντα — τὰ ὅποια ἔχουσιν ὅλα τόσον πνεῦμα... καὶ ὁμοιάζουσι, κατὰ τὸ λέγειν τῆς μητρὸς, τὸν πατέρα — ἡμερώθησαν ὡς ἐκ θαύματος, ὑπακούουσιν εἰς τὰς τροφούς των καὶ δὲν ἐμπαιζοῦν πλέον ὅταν τοῖς ὁμιλεῖτε. Τῇ ἀληθείᾳ, ἤθελέ τις νομίσει ὅτι ὁ κόσμος οὗτος μετεβλήθη εἰς παράδεισον, οἱ δὲ κάτοικοί του εἰς ἀγγέλους — πρὸ τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄς κάμωμεν ἓνα γῦρον εἰς τὴν πόλιν. Τὰ ἐργαστήρια τῆς Ἑρμαϊκῆς καὶ Αἰολικῆς ὁδοῦ, τῶν κυριωτέρων τούτων ἀρτηριῶν τῆς πόλεως τοῦ Περικλέους, ἐπιδεικνύουσι τὰς ἀπείρους ἐκεῖνας κομψότητας, ἃς οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ Σηκουάνα ἀποστέλλουσι φιλικῶς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ Ἰλισσοῦ. Ἐπὶ τραπεζῶν τεθειμένων ἀμφιθεατροειδῶς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐργαστηρίων, καὶ κεκαλυμμένων διὰ σινδόνης λευκῆς — νεκρικοῦ σαβάνου τοῦ θνήσκοντος ἔτους — ὁ ὀφθαλμὸς διακρίνει τὰ παμπληθῆ ἐκεῖνα ἀργίλινα σκευῆ ἅτινα ὁ πολιτισμὸς τῆς Δύσεως μᾶς ἀποστέλλει κατ' ἔτος ὡς σπάνια προϊόντα τῆς Σέβρ καὶ τῆς Σαζωνίας, καὶ τὰ ἀπειρα ἐκεῖνα ἀθύρματα, ψευδῆ ἐπίχρῳσα, ἐνδύματα ἀξία τῆς θλιβερᾶς κωμωδίας ἥτις καλεῖται ζωὴ, ἅτινα κατ' ἀνάγκην πλάττει ἐκ χάρτου, ὅσπου ἡ ἕξυλον τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἀντιπαλαῖον κατὰ τῆς πενίας!

Οἱ δὲ ὑποκριταὶ τῆς κωμωδίας ταύτης εἶναι πολλοὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπαντᾶτε ἓνα τοῦλάχιστον εἰς τὴν θύραν παντός ἐργαστηρίου. Εἶπον ὑποκριταί, ἀλλ' ἠπατήθη' ἔπρεπε νὰ εἰπῶ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, διότι οἱ ὑποκριταὶ μόνον ἐπὶ τῆς σκηνῆς παριστῶσι γελοῖα πρόσωπα, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ ταλαίπωροι, δὲν πρέπει νὰ τοὺς συκοφαντήσωμεν, οὐδέποτε διανοήθησαν νὰ παίξωσιν οἰονδήποτε

πρόσωπον· ἐξεναντίας μάλιστα εἶναι φυσικώτεροι παρ' ἄλλοτε, εἶναι ὅπως τοὺς ἐπλασεν ὁ Θεός, ἀλλὰ μόνον ἐπειδὴ ἡ 31 Δεκεμβρίου εἶναι ἡμέρα πολυέξοδος, εὐρίσκονται πτωχότεροι παρὰ τὸ σῦνηθες, διότι ἐδαπάνησαν τὸ ὀλίγον των πνεῦμα διὰ νὰ σὰς κάμωσι νὰ πιστεύσητε ὅτι ἐξώδευσαν εἰς χαρίσματα τὰ χρήματα τὰ ὅποια οὐδέποτε εἶχον.

Αὐτὸς ἐδῶ, παραδείγματος χάριν, διακόπτει τὴν γλυκεῖαν σὲς βέμβην, σὰς πλησιάζει, καὶ σὰς ἀναγγέλει συμβαδίζων μετ' ὁμῶν, ὅτι ἐδαπάνησεν ἀπειρα χρήματα ἀπὸ πρωΐας καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη τὰς ἀγοράς του. Τί νὰ γείνη; Ὁ Κύριος οὗτος ἔχει τίσας γνωριμίας, τίσας σχέσεις, ἐπιζητεῖται εἰς ὅλας τὰς συναναστροφάς, εἰς ὅλας τὰς ἐορτάς, εἰς ὅλους τοὺς χορούς· εἶναι καθεκαστην προσκεκλημένος εἰς γεύματα, καὶ πανταχοῦ τὸν περιποιοῦνται, τὸν θωπεύουν, τὸν ἀγαποῦν τόσο πολὺ ὥστε εἶναι ἀνάγκη νὰ θυσιάσῃ κατ' ἔτος, ἂν δὲν θέλῃ νὰ θεωρῆται χωριότης, 400 ἢ 500 δραχμὰς διὰ τοὺς φίλους του. Ἄλλως παροιμιῶδες κατήντησεν ὅτι τὰ μικρὰ δῶρα διατηροῦσι τὴν φιλίαν. Ἄν δὲ θέλετε μίαν νέαν ἀπόδειξιν ὅτι οἱ εὐφρεῖς ἄνθρωποι εἶναι καὶ τυχηροὶ ἀκούσατε καὶ πάλιν τὸν Κύριον αὐτὸν ὁμιλοῦντα περὶ ἑαυτοῦ. Ὁ Κύριος οὗτος εἶχεν ἐρωμένην ἥτις τὸν ἐλάτρευεν, ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἤρχισεν ἡ κυρία αὕτη νὰ ζηλοτυπῇ μεγάλως, καὶ δι' αὐτὸ τὰ ἐχάλασε μαζύ της. Τυχηρὸν συμβῆν διότι οὕτως ἀπηλλάχθη τῆς υποχρεώσεως νὰ προσφέρῃ αὐτῇ ἐν ψέλλιον ἢ ἐν ὥρολογιον 200 τοῦλάχιστον δραχμῶν ἀξίας! Καὶ ἐν τούτοις, εἰρήσῳ τούτου ἐν παρόδῳ, ὁ Κύριος οὗτος καταχρᾶται ὀλίγον τοῦ προνομίου τῆς ἀσχημίας τὸ ὅποιον ἐχορηγήθη εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ... τὸ εἶπεν ἡδὴ ἡ Γραφή. «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν....» καὶ τῆς γῆς.

Ἄλλος πάλιν, χωρὶς οὐδὲ καλημέραν νὰ σοὶ εἶπῃ, λαμβάνει τὸν βραχίονά σου καὶ σὲ ὀδηγεῖ ἀσθμαίνοντα εἰς τὴν Ville de Paris, ὅπου θέλει ν' ἀγοράσῃ ἐν κιβώτιον διὰ μίαν κορίαν τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἀποσιωπᾷ ὁ ἐχέμιθος, ἐνῶ πονηρὸν μειδίαμα πλανᾶται ἐπὶ τῶν χειλέων σου! Ἀπὸ τῆς Κ. Μελβίλ σὲ φέρει εἰς τῆς Κ. Λιζιέ, εἰς τῆς Κ. Jacob, εἰς τοῦ Ποτέν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τοῦ Ναδίρη. Ἐν συντόμῳ ἐπιθεωρεῖ μετὰ σοῦ ὅλα τὰ γαλλικὰ ἢ ἐγγαλλισθέντα ἐργαστήρια τῆς πρωτεύουσος χωρὶς ν' ἀγοράσῃ τὸ παραμικρὸν κιβώτιον, ἐπειδὴ εὐρίσκει τὸ μὲν πολὺ μικρὸν, τὸ ἕτερον, ἂν καὶ μεγάλον, πολὺ ἐλαφρὸν, καὶ τὸ ἄλλο ὑπὲρ τὸ δέον κεκοσμημένον

ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον ζητεῖ πρέπει νὰ ἴηται κατὰ πάντα τέλειον, ὡς τὸ τῆς Πανδώρας.

Ἄλλος πάλιν σὲ πλησιάζει κομφερόμενος, καὶ περιττὸν νομίζω νὰ σοὶ προσθέσω ὅτι εἶναι εὐεδῆς νεανίας. Σὲ ὀνομάζει φίλον του, καὶ σοὶ σφίγγει τὴν χεῖρα μετ' ἀγγλικῆς ὀρμῆς. . . μειδιᾷ ἢ μάλλον καγγάζει εἰς κάθε του φράσιν, καὶ οἱ λόγοι του ὡς ἀνθὴ ἢ σταγόνες μέλιτος ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Βλέπων τις αὐτὸν τοσοῦτον εὐθυμον καὶ ὡραῖον ἤθελε τὸν νομίσει ὡς τὸν εὐτυχέστατον ἐν Ἀττικὸβουωτιᾷ νέον. Σοὶ προτείνει νὰ κάμῃτε δύο βήματα μαζύ, καὶ τέλος σοὶ ὁμολογεῖ, ὁ ἄδολος νεανίας, ὅτι ταλαντεύεται περὶ τὴν ἐκλογὴν δώρου διὰ προσφιλῆς τι πρόσωπον, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ἔχη συνελογεῖα. Ἐν τούτοις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐπιμελῶς περιεπτυγμένον τεμάχιον μυρωμένου χάρτου περιέχοντος ὀκτάστιχον μέλλον νὰ συνοδεύσῃ τὸ διὰ τὴν λατρευομένην του δῶρον, καὶ τοῦ ἐποίου τὴν ἀνάγνωσιν οὐ πρῶτος πρέπει νὰ ὑπομείνης.

Εὐτυχῶς, ὁ πολυεὐπλαγχνος Θεὸς σὲ οἰκτερεῖ τελοσπάντων, καθότι κύριός τις πλησιάζει τὸν ἐρωτόληπτον φίλον σου, ἐνῶ σὺ ἐν τῷ ἄμα φεύγεις ὠκύπους ὡς ὁ Ἀχιλλεύς. Ἀληθὲς εὐτύχημα ὑπῆρξεν ὁ διαβάτης οὗτος καὶ διὰ σὲ καὶ διὰ τὸν Κ. Στέφανον — τὸν ἄξιον τοῦτον ἐφάμιλλον τῶν ἐν τῷ Palais Royal χρυσοχῶν — ὅστις ματαιῶς ἤθελεν ἐκθαμβώσει διὰ τῶν τιμαλφῶν του κειμηλίων τὴν ὄρασιν τοῦ ποιήσαντος τὸ ὀκτάστιχον, καθότι δῶρον ἄξιον γυναικὸς λατρευομένης εἶναι εἰς ἄκρον δυσέυρετον! . . . πρὸ πάντων ὅταν ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ὑπάρχη.

Ὡ φιλόσοφοι! καύσατε τὰ βιβλία σας! ἡ φωνὴ ὑμῶν φωνὴ βοᾶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Τότε θέλομεν γίνεαι λογικοὶ, ἐνάρετοι καὶ φρόνιμοι, ὅτε οἱ ἔμποροι τῶν ἐπιτετιῶν δώρων δὲν θέλουσιν ἔχει ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις ἄλλο τι εἰμὴ μόνον ἐνετικὰ κάτοπτρα παρουσιάζοντα εἰς μὲν τὰς γυναῖκας τὸ ψιμμύθιον αὐτῶν, τὰς ῥυτίδας καὶ τοὺς πλαστοὺς ὀδόντας, εἰς δὲ τοὺς ἀνδρας τὴν πτωχείαν τοῦ πνεύματος καὶ τὸ δύσμορφον τῆς ψυχῆς τῶν διαφαινόμενα διὰ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου! Ἀλλὰ μέχρι οὗ γεινῆ τοῦτο κωμωδία κωμωδίας, τὰ πάντα κωμωδία, καλοὶ μου φιλόσοφοι!

— Ἀκόμη διαρκεῖ ἡ 31 Δεκεμβρίου; ἐρωτᾷ κυρία τις ἀδημονοῦσα.

Ναὶ ἀκόμη διαρκεῖ, Κυρία. Ἀλλὰ διατὶ τότε ἀποστροφή κατὰ τῆς δυστυχῆς ταύτης ἡμέρας; Μήπως πέρυσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν

αὐτὴν ὥραν δὲν εἶθε ἐπίσης ἀνυπόμονος καὶ εὐελπὶς διὰ τὸ μέλλον; Κατὰ τί ὁμως ἐπληρώθησάν αἱ ἐλπίδες ὑμῶν, ἐμοῦ, ὄλων ἡμῶν; τί περισσότερον ἢ πέρυσιν ἔχομεν; Εἴμεθα πρεσβύτεροι κατὰ ἓν ἔτος, πολλὰς ἀπωλέσαμεν εὐαρέστους ἀπάτας, πολλὰς ὑπέστημεν πικρίας καὶ πολλὰς ἐλπίδας ἴδομεν ψευθείας. Πρὸς τί λοιπὸν νὰ ἐπισπεύδωμεν δι' ἀκόπων εὐχῶν τὴν πορείαν τοῦ χρόνου; Ἐμωρία! Γνωρίζομεν ἄρα ἂν ἡ αὐριον θὰ ἴηται εὐχεστέρα τῆς σήμερον; Ἀλλὰ καὶ τοιαύτη ἂν ἀνατείλῃ, θέλομεν ἄρα ἀπολαῦσαι τότε τῆς πρὸ ἡμῶν εὐτυχίας, ἡμεῖς οἱ ἀδυνατοῦντες νὰ περιορίσωμεν τὰς εὐχὰς ἐν τῷ παρόντι καὶ πάντοτε πρὸς τὸ παρελθὸν ἀνατρέχοντες; Τοιαύτη εἶναι τῶν θνητῶν ἡ ζωὴ, μάτην προσπαθοῦμεν νὰ λησμονήσωμεν τὴν χθὲς ἡμέραν πρὸς αὐτὴν ἐκόντας ἄκοντας μᾶς φέρουσιν αἱ ἀναμνήσεις ἢ σήμερον δὲν ὑπάρχει δι' ἐκεῖνον ὅστις ἀγαπᾷ — καὶ μόνον οἱ κακοὶ δὲν ἀγαπᾶσι — ματαιῶς σημειοῖ δι' αὐτὸν ὁ ἥλιος τὴν μεσημβρίαν! ὁ μόνος ἥλιος δι' αὐτὸν εἶνε ὁ ἔρω, ἥλιος τῆς ψυχῆς, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὸ φῶς ἀποκαλύπτεται ὁλόκληρος κόσμος πλήρης ἡδονῆς καὶ μαγείας τῇ δε κάκεισε μετὰ τρυφερῶν δακρύων μεμιγμένους, διότι

Καὶ εἰς τὰς δυστυχίας του, καὶ εἰς τὰ δάκρυά του Ὁ ἔρω, εἶν' ὡραῖος!

Πᾶσαν τὴν χάριν του τηρεῖ, τηρεῖ τὰ θέλητρά του Καὶ εἰς τὸ μνήμα ἔως.

Γλυκεῖα πᾶσα πρᾶξις του πληγὴ εἴτε θωπεῖα, Κλαυθμὸς ἢ γέλω, εἶναι.

Καὶ εἰς τὸν τάφον του αὐτὸν βλαστάνουσι τὰ ἴα Κ' αἱ ἀνθηραὶ μυρσίναι.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ δὲν ζῶμεν ἐν τῷ παρόντι ἀλλ' ἐν τῷ παρελθόντι, ἐν τῇ χθὲς καὶ οὐχὶ ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ. Τοῦ παρελθόντος αἱ ἀναμνήσεις ὁμοιάζουν χλοερὰν ὅσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀναπαύομεθα μετὰ τῶν περισπασμῶν τοῦ παρόντος καὶ τῆς ἀβεβαιότητος τοῦ μέλλοντος. Ἡ σήμερον κατέχεται ἤδη ὑπὸ μεταμελείας ἢ ἐλπίδος, ὁμοιάζει ἄνθος μαραμμένον, κύλικα κενὴν πρὸς ἡν μάτην πλησιάζομεν τὰ διψαλέα μας χεῖλη ἢ χθὲς ἦτον ἐν δάκρυ ἢ ἐν μειδίᾳ, ἦτον ἄνθος τοῦ ὁποίου ἀπλήστως ἀνεπνεύσαμεν τὰ μύρα, κύλιξ ἦν μέχρι πυθμῆνος ἐξεκένωσαμεν. Ἀλλὰ διατὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ νὰ ἀπολαύσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὴν εὐτυχίαν, καθ' ἣν στιγμὴν ἢ καλὴ αὕτη θεῶ θίγει αὐτὸν διὰ τῆς μαγικῆς ράβδου μειδίᾳ; Διατὶ εἶναι καταδικασμένος νὰ μὴ γνωρίζῃ ἄλλην εὐ-

τυχίαν εἰμὴ τὴν ἀνάμνησιν παρελθούσης εὐτυχίας; Διατὶ χθὲς, ὅτε ἡμεθα εὐτυχεῖς, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ παρεκτείνωμεν τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸ δευτερόλεπτον ἐκεῖνο, λείγοντες καὶ τὴν τελευταίαν σταγόνα; Αὐριον πλέον θέλει εἶναι πολὺ ἀργά, ἢ ἐπιούσα θέλει καὶ πάλιν ἀνήκει εἰς τὰς ἀναμνήσεις καὶ τὰς ἐλπίδας. Χθὲς καὶ Αὐριον, Ἀνάμνησις καὶ Ἐλπίς, ἰδοὺ ἡ ζωὴ μας. Εὐτυχεῖς δὲ ἐκεῖνοι, οἵτινες δύναται νὰ συνενώσουν τὰς τέσσαρας ταύτας λέξεις, διότι οὗτοι μόνον ἐγνώρισαν τὴν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ διατὶ ἀναμνησκόμεθα μετὰ τόσοσίου πόνου τὸ παρελθόν; Εἴμεθα ἄρα δυστυχέστεροι σήμερον ἢ χθὲς, ἢ κατοικοῦμεν ἐν ὑπερώῳ, ἐνῶ πρὶν ἐν παλατιῷ; Ὄχι! μετ' ὅλας τὰς λαμπρότητας τῆς σήμερον μετ' ἡδονῆς ἐνθυμούμεθα πάντοτε τὰς ταλαιπωρίας τοῦ παρελθόντος! Χθὲς εἴμεθα νεώτεροι ἢ σήμερον, καὶ χθὲς ἐφερόμεθα ἐπὶ τῶν χρυσῶν πτερυγῶν τῶν ὄνειρων! Ἀγαπᾶμεν τὸ παρελθόν διότι εἶναι φάσμα, καὶ ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ διώκῃ πάντοτε φάσματα. Ἐρῶς καὶ Δόξα δὲν εἶναι ταῦτα τὰ δύο φάσματα, τὰ ὅποια πρὸ πάντων θηρεύομεν ἀκαταπαύστως, καὶ οὐδέποτε σχεδὸν συλλαμβάνομεν; Φεῦ! τότε μόνον συνήθως ἀγαπᾶμεθα, ὅτε δὲν ἀγαπᾶμεν πλέον, ἢ ἐπαύσαμεν πιστεύοντες εἰς τὸν ἔρωτα, καὶ ἡ δόξα περιβάλλει τὸ μέτωπον διὰ χρυσῆς δάφνης τότε μόνον, ὅτε ὁ θάνατος ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ στέφανον ἐξ ἀμαράντων!

Καὶ ὁμως, ἐπιθυμοῦμεν νὰ παρέρχηται ὁ χρόνος καὶ ἀνυπομόνως προσδοκῶμεν τὴν ἐπιούσαν διὰ νὰ ἀσπασθῶμεν τὸ νέον ἔτος, καὶ κάμωμεν προσπάσεις οὐχὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν ἢ ἀπληρώσαμεν ἐν διαστήματι τοῦ τεθνεῶτος ἔτους, ἀλλ' εἰς τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν, εἰς τὴν ἀβέβαιον εὐτυχίαν τοῦ μέλλοντος. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἔχομεν ἀδικον. Τί ἄλλο εἶνε μίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ζωῆς ἢ κόκκος τοῦ κομβολογίου τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν; Ἄς διαδακτυλίωμεν λοιπὸν μέχρι τέλους τὸ κομβολόγιον τοῦτο εὐθύμως καὶ ἀμερίμνως, καθότι φεῦ! τὸ γῆρας ἐπέρχεται. Τὸ γῆρας! ὦ τί ἄσχημη λέξις! Ἀλλὰ τίς τολμᾷ νὰ ὀμιλήσῃ περὶ γῆρατος, τίς πιστεύει πλέον ὅτι τὸ γῆρας ὑπάρχει; Μήπως πιστεύετε αὐτὸ ὑμεῖς, χαριστάτη Κυρία, ἥτις ὑπεκλείψατε ἀπὸ τὴν Σάραν τὸ μυστήριον τῆς καλλονῆς καὶ τῆς κατακτῆσεως καρδιῶν εἰς ἡλικίαν, τὴν ὁποίαν δειλιάτε νὰ ὁμολογήσητε, ἢ ὑμεῖς, Κύριε, ὁ κληρονομήσας παρὰ τοῦ Μαθουσαλά τὴν συνταγὴν τῆς ἀενάου νεότητος;

Τὸ γῆρας εἶναι μῦθος, οἱ δὲ μυθικοὶ χρόνοι πα-

ρῆλλον πρὸ πολλοῦ. Οἱ χημικοὶ, οἱ ὀδοντοῖατροι καὶ οἱ ράπται ἐξήλειψαν τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀπὸ τοῦ ἡμερολογίου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὸ δὲ κενότομα τοῦτο εἶναι ἡ μεγαλητέρα δόξα τοῦ Ἰθαίῳ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς καὶ ἀναμφισβήτητον ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι λευκοτριχεῖς, καὶ κεκυφότες. Ἀλλ' ἄς μὴ πιστεύωμεν εἰς σημεῖα πολυλάκεις ἀπατηλά. Οἱ Κύριοι οὗτοι θέλουσιν ἴσως νὰ φαίνωνται πολυπεῖροι καὶ σεβάσμιοι, ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τοῦ γῆρατος τῶν. Ἀλλ' ἂν ἐπιχύσωμεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καὶ δεύτερον βάπτισμα δι' ὕδατος μελαινοκόμου, τὰς χινολευκοὺς τρίχας θέλουσιν ἀντικαταστήσει ἐβενόχροισι βύστρυχοι, ἂν συστήσωμεν μετὰ ταῦτα αὐτοὺς εἰς ἔμπειρον ὀδοντοποιὸν καὶ πολυμήχανον ράπτην, παρέχοντες συγχρόνως καὶ πίστωσιν τινα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπεριόριστον παρὰ τῷ Ροσχίλδ, θέλομεν τότε ἐπανιδεῖ τοὺς πρεσβύτας αὐτοὺς σφραγίζοντας καὶ νέους ὡς τὸν Δόκτορα Ἰωάννην Φάουστον, ἀφοῦ συνῆψε τὴν γνωστὴν ἐκείνην μετὰ τοῦ Σατανᾶ συνθήκην, ἢ Σίξτον τὸν πέμπτον, ἀφοῦ ἀνεύρε τὰς κλειδάς τοῦ παραδείσου.

Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ γῆρας, ὃ μεμφίμοιροι φιλόσοφοι, οἱ ἀναμνησκόντες πάντοτε τὴν ταχέειαν τοῦ χρόνου πτήσιν, οἱ πλήττοντες τὰς ἀκοὰς ἡμῶν διὰ τετριμμένων παραγγελμάτων καὶ διαταράττοντες ἀσκόπως τὰς ἀπολαύσεις τῆς νεαρᾶς ἡλικίας. Στρέψατε κύκλω τὸ βλέμμα καὶ ἴδετε ἂν μεταξὺ ἐκατὸν θυγατέρων τῆς Εὐας ὑπάρχουσι περισσότεραι τῶν δύο ἔχουσαι ἀργυρᾶς ἐν τῇ κόμῃ τρίχας, ἢ κενὰ διαστήματα ἐν τῇ διπλῇ σειρᾷ τῶν μαργαριτῶν, τῶν στιλβόντων μετὰ τῆς διπλοῦ κοραλίνου ὄχρωματος, ὡς ἔλεγον οἱ γυναικοθῆραι ποιηταὶ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἀλλ' αἱ γυναῖκες εἶνε πνευματωδέστεραι τῶν ἀνδρῶν, ὡς κάλλιστα ἀποδεικνύει ἡ Κ. Ἐμιλία Γισαρδίνου, καὶ ἀντὶ νὰ σεμνύνωνται ὡς πολλοὶ ἄνδρες διὰ πολυπειρίαν, ἡγοῦν διὰ γῆρας, ἀσχημίαν καὶ ξεμώραμα, καταβάλλουσιν ἀπεναντίας πᾶσαν σπουδὴν, ἵνα φαίνωνται νέαι, ὡραῖαι καὶ πνευματώδεις, ἐνὶ λόγῳ ἵνα ἀρέσκωσιν, ἀξίαι ἀποδεικνύμεναι τῆς Εὐας θυγατέρες, ἥτις, ὡς καλῶς γνωρίζετε, εὐθὺς ἀφοῦ ἐγεύθη τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, τὸ πρῶτον πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἐζήτησεν ἦτο φόρεμα. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ φόρεμα αὐτὸ συνίστατο ἐκ φύλλων συκῆς, ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ, ἀφοῦ οὔτε μετὰξίνα ὑφάσματα ὑπῆρχον τότε, οὔτε εἶχον πλασθῆ ἀκόμη οἱ ἐν Λουγδούνῳ ὑφανταί, ἐν δὲ τῷ παραδείσῳ δὲν εὕρισκοντο ράπτριαι καὶ καλλωπίστριαι;

Χαίρετε λοιπόν, ὦ γυναῖκες! σεῖς καθιστᾶτε ἰσό-
βιον τὴν νεότητα, τὴν χρυσὴν ταύτην καὶ μόνην
ποιητικὴν τῆς ζωῆς ὄραν! Χαίρετε καὶ σεῖς, ὃ
ὄδοντοῖατροὶ καὶ βράπτρια καὶ μυροπῶλαι καὶ λοι-
ποὶ βοηθοὶ καὶ στηρίγματα τῆς γυναικείας καλλο-
νῆς, σεῖς εἴθε οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι καὶ εὐεργέται
τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἱ ἀπαλλάττοντες αὐτὸ
ἀπὸ τῆς σκληροτέρας τῶν πλήγῶν τοῦ γήρατος.

Ἄν δὲ αἱ παρελθούσαι γενεαὶ, παραγνωρίσασαι
τοιαύτην εὐεργεσίαν, δὲν ἐνέγραψαν εὐλαβῶς τὰ
ὀνόματά σας ἐν τῷ Πανθέῳ τῶν εὐγνωμονούντων
λαῶν, ὡ μὴ θλίβεσθε διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην ταύτην,
διότι κατὰ τὸ ἔτος 1863 θέλετε ἰδεῖ βραβευομέ-
νους τοὺς ἀγῶνάς σας, καθότι ἡ ἀχαριστία εἶνε αἰ-
σχρὸν ἐλάττωμα, τὸ οὐ ἔτος 1863 δὲν θὰ ἀσχη-
μίζεται ὑπ' οὐδενὸς ἐλαττώματος· θὰ ἦνε κατὰ
πάντα ἐντελές, ὡς περικλείον ἐν ἑαυτῷ τὸν ἀριθ-
μὸν *Τρία* καὶ *omne tria perfectum est* εἶπεν
ἀρχαῖός τις σοφός.

Ἄς χαϊρώμεθα λοιπὸν καὶ ἄς ἀγαλλώμεθα ὅτι
τὸ ἔτος παρίσταται ὑπὸ τοιούτους ἀγαθοὺς οἰωνοὺς,
ὅτι ὁ τελευταῖος ἀριθμὸς, τὸ *Τρία* ἐνθυμίζει πᾶν
ὅ,τι χαριεστάτον, σεβαστὸν ἢ παντοδύναμον ὑπάρ-
χει τὰς τρεῖς χάριται, τὰς τρεῖς θεοφιλήτους ἀρε-
τὰς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος τὴν τρίαῖναν, τὸ σύμβο-
λον τοῦτο τῆς κατὰ θάλασσαν ἰσχύος.

Οὕτω, λοιπὸν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ εἴμεθα
ἐν τῷ μέλλοντι, κατὰ τὸ διάστημα τοῦλάχιστον
τοῦ ἔτους 1863, χαριέντες, ἐνάρετοι καὶ ἰσχυροί.
Τί περισσότερον θέλομεν; ἀλλ' ἐλησμόνησα καὶ τὸν
Πυθαγόραν τὸν μέγαν τοῦτον φιλόσοφον καὶ γεω-
μέτρην, ὅστις ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς *Τρία* εἶναι
τὸ σύμβολον πλήρους ἀρμονίας. Καὶ ὅμως ἡ ἱστο-
ρία τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐᾶς ἀποδεικνύει, τῇ ἀλη-
θείᾳ, τὸ ἐναντίον καθότι, ἐνόσω ἢ ἔδემ εἶχε μόνον
δύο κατοίκους, τὰ πάντα ἐβάδιζον κατ' εὐχὴν ἐν
τῷ καλῷ ἐκείνῳ παραδείσῳ· ἅμα ὅμως διὰ τῆς ἀνα-
μίξεως τοῦ Σατανᾶ ἐγένοντο τρεῖς, τὰ πάντα ὑπῆ-
γον κακὴν κακῶς. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν
ὅτι ὁ σοφὸς Πυθαγόρας, πραγματευόμενος περὶ ἁρ-
μονίας, δὲν προέβλεπε τὰ κατὰ τὸ νέον ἔτος δῶρα,
ἅτινα διαταράττουσι περιοδικῶς τὴν ἀναγκαιοτά-
την τῶν ἀρμονιών, τὴν μεταξὺ τῶν ἐσοδῶν καὶ
ἐξόδων ἐκάστης οἰκογενείας.

Τὴν συνήθειαν ταύτην τῶν ἐπιτείων δῶρων, τὴν
ἀνοητοτάτην κατ' ἡμᾶς πασῶν τῶν συνηθειῶν, παρε-
λάβομεν παρὰ τῶν Ῥωμαίων. Οὗτοι μᾶς ἐδίδαξαν νὰ
κενώνωμεν τὰ θυλάκια μας καὶ νὰ πληρῶμεν τὰ
θυλάκια τῶν ἐμπόρων.

Παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀκόμη παρελάβομεν καὶ
ἄλλην οὐχ' ἥττον γελοῖαν συνήθειαν, μεταμορφού-
μενοι κατὰ τὰς ἀποκρῶ εἰς ἄρκτους, πιθήκους, τί-
γρεις, καμήλους καὶ λοιποὺς κατοίκους τοῦ *Ζωολο-
γικοῦ κήπου*, ὡς ἂν ἠθέλαμεν νὰ δικαιολογήσωμεν
τὴν παραδοξολογίαν φυσικοῖστορικῶν τιμῶν, καθ' ὅδε
ὁ ἀρχέτυπος ἄνθρωπος εἶχεν οὐρανὸν ὡς ὁ πίθηκος
καὶ ἐβάδιζε τετραποδῆτι ὡς ἡ ἄρκτος.

Ἡ Ῥώμη τέλος μᾶς ἐκληροδότησε καὶ τοὺς Παν-
δέκτας, τὴν τέχνην ταύτην τοῦ τρέφεσθαι ἀναλώ-
μασι τῶν φιλονείκων, φιλοδίκων, διαδίκων καὶ λοιπῶν
φίλων τοῦ χαρτοσήμου.

Δικαίως ἄρα καλεῖσαι, ὦ Ῥώμη, αἰωνία πόλις!
Ἄθνατος ἐστὶ ἡ βασιλεία σου, ἀφοῦ θεμελιούται
ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης μωρίας, ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν κλη-
ροδοτημάτων σου τὸ χερίστον εἶναι τὰ ἐπέτεια
δῶρα, ἀληθῆς πληγὴ, ὡς αἱ μαστίσασαι τοὺς
Ιουδαίους.

Ἐν καὶ μόνον μέσον ὑπάρχει ν' ἀποφύγῃ τις τὴν
μάστιγα ταύτην, μέσον δύσχρηστον ἀλλὰ καὶ
ἀσφαλέστατον. Τὸ μέσον τοῦτο μᾶς διδάσκει τὸ
ἦνωστὸν ἐπίγραμμα

Cy git, dessous ce marbre blanc,
Le plus avare homme de Rennes,
Qui trepassa le dernier jour de l'an
De peur de donner des étrennes.

Τί φρονεῖτε λοιπὸν, προσφιλεῖς ἀναγνώσται καὶ
ῥαῖαι ἀναγνώστρια, περὶ τῆς συνταγῆς ταύτης;
Σὰς ἀρέσκει; Ὅχι βέβαια· καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης· Ἄς
ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν τὴν πεπατημένην ὁδόν, ὅσον
ἄσκαπος καὶ ἂν ἦναι, σεῖς μὲν προσφέροντες δῶρα,
ἐγὼ δ' εὐχόμενος εἰς ὅλους ὑμᾶς πᾶν ἀγαθόν,
ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἀρτιγέννητον *Χρυσάλλιδα*, τὴν
ὁποῖαν τιθέμενοι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς θεᾶς *Συνδρο-
μῆς*, δεόμεθα αὐτῆς νὰ τῇ παράσχῃ συνδρομητὰς
μὴ λησμονούντας... τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως
συνδρομή.

ΑΛΘΩΤΑΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ 1.

Ἀκέφαλος, ἐδάστασα ποτὲ εἰς ἄλλα ἔτη
Θαυματοργὸν καὶ μάγισσαν τὴν τρίχορδὸν μου λύραν.
Οἱ εὐόγγιοι τῆς ἀμειλικτον ἐμάλαξαν τὴν Μοῖραν,
Καὶ ὅστις μ' ἤκουσ' εὐθυμὸς θὲ νὰ ἠγγύπνει ἔτι.
Ἄλλ' ὅμως ἂν τὸ ἔλον μου βελήσης νὰ ἀρμόσης
Ἴπ τότε σ' τὰς ἀγκάλας μου βεβαίως θὰ ὑπνώσης!

N.

Π.